

Drakul, origen i evolució del mite

per

Violant Maluquer i Berta Roca

Treball de recerca

Curs: 2n de Batxillerat Humanístic

Grup: E/I

Centre: Escola Pia Santa Anna de Mataró

Tutora: M. José Salas

Any: 2011/2012

ÍNDEX

1. Introducció	3
2. Objectius i hipòtesis.....	4

[Part teòrica]

3. Origen del vampir	5
3.1 Etimologia	5
3.2 Evolució històrica	5
3.2.1 Primeres creences sobre vampirs	5
3.2.2 Edat antiga.....	5
3.2.3 Edat mitjana.....	7
3.2.4 Edat moderna	9
3.2.5 Edat contemporània.....	10
4. Mites històrics.....	12
4.1 Vlad Tepes	12
4.2 Elizabeth Báthory.....	14
4.3 Gilles de Rais.....	16
5. Arts relacionades amb el vampir	19
5.1 Música.....	19
5.2 Pintura.....	28
6. El vampir i la societat.....	33
6.1 Llegendes urbanes	33
6.1.1 Peter Kürten.....	33
6.1.2 Fritz Haarmann	34
6.1.3 Enriqueta Martí	35
6.2 Malalties relacionades amb el vampirisme	36
6.2.1 La pesta negra.....	36
6.2.2 El carboncle	36
6.2.3 L'anèmia	36
6.2.4 La ràbia.....	36
6.2.5 La porfídia.....	37
6.3 Tribus urbanes	37
6.4 Supersticions	38
6.4.1 Causes del vampirisme	38
6.4.2 Mètodes d'extermini.....	39
6.4.3 Hàbitat del vampir.....	41
6.5 El vampir i la religió.....	41
6.6 El vampir i el llenguatge actual	42

[Part pràctica]

7. El vampir i la literatura	43
7.1 Lectura i recull d'informació	43
7.1.1 Poesia.....	43
7.1.1.1 <i>El vampir</i> d'Heinrich August Ossenfelder (1748).....	43
7.1.1.2 <i>Lenore</i> de Gottfried August Bürger (1773)	44

7.1.1.3	<i>La núvia de Corint</i> de Goethe (1797)	49
7.1.1.4	<i>El Giaour</i> de Lord Byron (1813)	53
7.1.2	Contes	54
7.1.2.1	<i>La història del príncep i la vampiressa</i> (1705)	54
7.1.2.2	<i>Vampirisme</i> d'E.T.A Hoffmann (1821)	54
7.1.2.3	<i>La família del Vurdalak</i> d'Aleksej Tolstoj (1839)	55
7.1.3	Novel·les	56
7.1.3.1	<i>Varney the Vampire</i> de James Malcolm Rymer (1847)	56
7.1.3.2	<i>El paràsit</i> d'Arthur Conan Doyle (1894)	56
7.1.3.3	<i>Dràcula</i> de Bram Stoker (1897)	56
7.1.3.4	<i>Les històries naturals</i> de Joan Perucho (1960)	57
7.1.3.5	<i>El misteri de Salem's Lot</i> d'Stephen King (1975)	57
7.1.3.6	<i>El volador nocturn</i> d'Stephen King (1988)	57
7.1.3.7	<i>La hija de la noche</i> de Laura Gallego (2004)	58
7.1.3.8	<i>Crepuscle</i> d'Stephanie Meyer (2005)	58
7.1.3.9	<i>La historiadora</i> d'Elizabeth Kostova (2005)	58
8.	Cinema	59
8.1	Visualització de pel·lícules i recull d'informació	59
8.2	Anàlisi de l'evolució	59
9.	Visites	62
9.1	Visita a Pratsdip	62
9.1.1	El mite del Dip	62
9.1.2	La nostra visita	62
9.2	Visita al Gironès i l'Alt Empordà	63
9.2.1	Llegendes	63
9.2.1.1	El vampir de Girona	63
9.2.1.2	La família dels Agullana	63
9.2.1.3	El comte Estruc	63
9.2.1.4	L'Ugarès	64
9.2.2	La nostra visita	64
10.	Entrevistes	65
10.1	Entrevistes a Pratsdip	65
10.1.1	Josep Montané i Vidal	65
10.1.2	Maria Cinta Escrivà	67
10.2	Entrevista a Julià Guillamon	67
10.3	Entrevista a Salvador Sàinz	68
10.4	Entrevista a Ogui Shuan	70
11.	Resultats de les enquestes	75
11.1	Resultats amb gràfics	75
11.1.1	Per sexes	75
11.1.2	Per edats	80
11.2	Conclusions	86
12.	Conclusions	90
13.	Metodologia	96
14.	Webgrafia i bibliografia	99
15.	Agraïments	100

1. INTRODUCCIÓ

Hem decidit fer el nostre treball de recerca sobre el personatge del vampir i la seva evolució i influència en la societat al llarg del temps perquè som grans amants del cinema de terror i volíem analitzar un dels seus personatges més rellevants com és el vampir. A més a més, sentim una gran curiositat de saber més coses sobre el personatge ja que és universalment conegut i actualment encara és molt present a la nostra cultura i tots en tenim constància. Per aquest motiu, ens agradaria fer una recerca d'informació i dades que ens puguin ajudar a conèixer millor el personatge i el seu entorn. A partir d'aquí voldríem fer un estudi que ens permeti de descobrir-ne els orígens i què va provocar la seva aparició.

Una altra de les raons per la qual hem decidit fer el treball és perquè avui dia les cartelleres i les llibreries s'han omplert d'obres referents a personatges vampírics i també perquè ens sorprèn que, després de tant de temps, continuï essent un personatge que desperta l'interès de tot el públic. Amb això voldríem demostrar que la imatge del vampir ha estat modificada al llarg del temps i s'ha fet més comercial, cosa que podria comportar la pèrdua de l'essència original del personatge.

2. OBJECTIUS I HIPÒTESIS

Objectius

- Conèixer el personatge del vampir i el seu origen.
- Analitzar la seva evolució al llarg del temps per tal de veure els canvis que ha patit al llarg dels anys.
- Saber la influència que ha tingut el vampir en la nostra societat i viceversa.
- Veure les modificacions que ha patit en els diferents àmbits artístics (cinematogràfic, literari, musical i artístic).
- Trobar mites vampírics dins de Catalunya.
- Conèixer la imatge del vampir en la societat actual i la seva importància i comparar-ho amb èpoques anteriors.

Hipòtesis

- La figura del vampir va tenir els seus orígens durant l'edat antiga i va esdevenir un personatge molt remarcable durant l'edat mitjana.
- El vampir ha passat de ser un personatge mitològic a ser un ésser de ficció destacat.
- El vampir ha donat pas a malalties i *modus vivendi*.
- El personatge ha passat d'estar en un àmbit terrorífic a un àmbit comercial i romàntic.
- A Catalunya hi ha mites relacionats amb el vampir.
- Hi ha persones que creuen en els vampirs i que basen la seva vida en les creences sobrenaturals.

3. ORIGEN DEL VAMPIR

3.1 ETIMOLOGIA

La paraula *vampir* apareix en alemany a principis del segle XVIII procedent del serbi *ѡампир*. En anglès la paraula *vampire* ja es registrava des del 1734 en l'*Oxford English Dictionary* i des del 1751 en francès, llengua en què va arribar des de l'alemany. Des del francès *vampyre/vampire* passà a la resta de les llengües romàniques: *vampiro* en italià i castellà (mot ja recollit en l'edició del 1843 del diccionari de la Real Academia Española). Segons el *Diccionari català-valencià-balear* de Joan Alcover i Francesc de B. Moll, la primera referència literària en català apareix a *Servitud* (1927) de Joan Puig i Ferrater.

La paraula sèrbia (a través de la qual, com hem dit, arriba a l'alemany), amb arrels indoeuropees paral·leles al turc i el persa, va néixer al mateix temps que el vocable originari rus *упирь* («*upir*») i totes les altres variants eslaves, i es considera probable que els russos ho haguessin agafat del tàrtar *ubyr*, que significa «bruixa». Així, per exemple, en les llengües búlgares i macedòniques trobem la paraula *ѡампир*, en el croat *upir* o *upirina*, en el txec i l'eslovac *upír*, en el polonès *wąpierz*, en l'ucraïnès *упир*, en el bielorús *упыр*. Pot significar, a la vegada, «ésser volador», «veure o xuclar» i «llop». També fa referència a un tipus de ratpenats hematòfags.

3.2 EVOLUCIÓ HISTÒRICA

3.2.1 Primeres creences sobre els vampirs

Des de la prehistòria, l'ésser humà ha tingut una sèrie de preocupacions filosòfiques entorn de la mort i ha intentat donar explicacions a tot allò desconegut. Una de les creences que ha estat en la ment dels humans des dels seus inicis ha estat la supervivència de l'esperit després de la mort. Totes aquestes conviccions han portat a la creació d'un seguit de personatges sobrenaturals relacionats amb la mort i les forces del mal. Aquests personatges van permetre donar explicació a tots els problemes de cada època que resultaven inexplicables com, per exemple, les epidèmies o les males collites, i s'exercien tota mena de rituals per a intentar evitar-los. Aquests éssers imaginaris que en un primer moment eren molt genèrics i no estaven gaire definits van anar evolucionant i creant una sèrie d'individus entre els quals es va reconèixer el vampir per primer cop a l'Europa del segle XVIII.

3.2.2 Edat antiga

Troblem referències sobre els vampirs en les primeres civilitzacions antigues que van existir.

En la Mesopotàmia antiga, en què trobem les mitologies acàdia, sumèria i babilònica, ja s'invocaven déus protectors per a desfer-se dels Utukku, uns esperits demoníacs que es creia que eren culpables de les epidèmies i les pestes que patia la societat de l'època. Aquests éssers es considerava que eren descendents dels déus An i Antu, deïtats supremes del cel i del menjar, i es classificaven en dos grups diferenciats: els *edimmu* i els *shedu*. Es creia que els *edimmu* eren fantasmes que no havien estat enterrats correctament i que es quedaven entre els humans per a posseir-los i provocar tota mena de desastres i delictes, i que podien ser apaivagats amb un banquet d'enterrament; cosa que els relaciona amb els vampirs i amb un dels mètodes d'extermini d'aquests que consisteix en la repetició de la seva sepultura. Els *shedu*, en canvi, eren uns esperits

protectors que eren representats a l'entrada de les ciutats, els temples i els palaus per tal de foragitar els mals esperits i els enemics.

En l'antic Egipte hi havia una llegenda al voltant de la deessa de la guerra, anomenada Sekhmet, filla de Ra. El mite d'aquesta deessa està estretament relacionat amb una set insaciable de sang i, per tant, amb el vampirisme. La història explica que Ra, déu solar, havia atorgat molts poders a l'ésser humà que, per vanitat, va conspirar en contra dels déus. Això va fer que Ra, enfurismat, enviés la deessa Hathor a exterminar la humanitat. Aquesta ho va fer convertida en Sekhmet, que va realitzar una gran destrucció en els pobles egipcis i trobà plaer en la matança i a beure sang fresca. Aquesta passió per la sang va anar en augment fins a esdevenir insaciable. En veure la gran matança a què estaven sotmesos, els homes van demanar pietat a Ra i aquest, compadint-se'n, va fer retirar Sekhmet. Aquesta, però, boja per la sang, no estava disposada a parar l'extermi i continuava xuclant la sang de totes les seves víctimes. Per tal d'aturar-la Ra es va aliar amb els humans i els va recomanar que barreguessin cervesa amb terra vermella per tal de fer-la semblant a la sang. Sekhmet, creient-se l'engany, es va beure tota la cervesa i es va embriagar, de manera que quedà endormiscada. Ra va aprofitar aquell moment per a cridar-la i tornar-la a convertir en Hathor, una deessa bona.

En el folklore àrab i africà hi podem trobar l'existència d'uns dimonis necròfags i vampirs que canviaven de forma lliurement i que s'anomenaven *ghuls*, de l'àrab *Al-Ghub*. Es considerava que es tornaven malignes pel fet d'haver tingut una mort violenta.

Dins el judaisme, la més antiga de les religions monoteistes, podem veure un dels mites més importants relacionat amb el vampirisme de la literatura hebrea, el mite de Lilith. Segons aquest mite, Lilith va ser creada de fang de la mateixa manera que Adam. Es creia que aquesta va ser la seva primera parella, tot i que mai no es van entendre perquè Lilith es negava a tenir un paper passiu o submís en les relacions sexuals. Com que ella es creia igual que Adam, perquè havien nascut del mateix fang, i pensava que Déu la infravalorava, va decidir abandonar el Paradís amb unes ales dient el nom de Déu, cosa considerada un sacrilegi en el judaisme.

En fugir del Paradís es va refugiar a una cova de les costes del mar Roig, on acceptà tot tipus de dimonis com a amants i tingué, així, milers de fills endimoniats. Per aquesta raó va ser anomenada «la reina dels dimonis». Al cap d'uns quants dies Adam se sentia sol i va reclamar la seva parella a Jahvè. Aquest va enviar tres àngels (Senoí, Sansenoí i Semanguelof) per fer-la tornar. Ella, fins i tot després de rebre l'amenaça de matar cent dels seus fills cada dia fins que tornés, s'hi va negar. Un cop els àngels van aconseguir-la, Lilith va respondre amb una altra amenaça en resposta al dolor que li havien provocat. Va jurar que mataria els fills que Adam tingués i martiritzaria els homes per sempre més. Per tal de reemplaçar Lilith, Déu creà Eva, una dona que sorgí d'una costella d'Adam i que va acceptar la submissió. A partir d'aquell moment, Lilith es convertí en la reina dels dimonis i també dels vampirs. Això es diu ja que, segons la llegenda, Lilith era ninfòmana i que no solament mantenia relacions sexuals amb homes que després assassinava, sinó que, a més a més, s'alimentava de la seva sang. Lilith ha encarnat tot el mal i la perversió i se l'ha arribada a relacionar amb Satanàs.

A l'Índia apareix la figura dels *vetala* o dimonis vampirs que acostumaven a rondar per llocs propers als crematoris. També en les mitologies budista, hinduista i jainista s'hi poden trobar uns esperits turmentats que provenien de l'ànima dels morts, anomenats «pretes», que estaven condemnats a patir una fam eterna de sang humana.

A Amèrica, el poble maputxe té una sèrie de creences relacionades amb un ésser vampíric anomenat Pihuitxen. Aquest, generalment, presenta la forma d'una serp alada i ataca, principalment, els animals. Es diu que aquesta criatura xuclava la sang dels animals encara que, en alguns casos excepcionals, havia arribat a atacar els humans i que tots els problemes relacionats amb la debilitació del bestiar eren provocats per aquest individu. Un mite similar és el que hi ha a les zones de Xile i Argentina. Es creu que en les aigües continentals, tot i que també en el mar però en menys quantitat, hi habiten uns éssers anomenats Trelke-Wekufe, que tenen una forma semblant a una

manta marina, que s'alimenten de la sang dels animals, i d'alguns humans, utilitzant una espècie de ventosa que tenen a la part inferior del cos. En la cultura asteca, també dins del territori americà, hi havia unes deesses terribles anomenades Cihuateteo, esperits de dones que morien durant el part, que causaven pestes, mortalitat infantil i atacs als viatgers. Segons el Popol Vuh, un recull de llegendes sobre la cultura maia, es creia que el guardià del Xibalbà, un món subterrani regit per esperits de la mort i la malaltia, era un ratpenat amb faccions humanes anomenat Camazotz que decapitava tots els estranys. A Amèrica també trobem el mite del poble Shuar o *jívaro*, que habita les selves amazòniques de l'Equador i Perú, que creuen en els Jencham, uns ratpenats hematòfags, que habiten les caverne i que tenien una gran set de sang humana.

Parlant d'Europa i endinsant-nos dins la mitologia grega, trobem la llegenda de Làmia. Aquesta era filla de Belo, rei de Líbia, encara que a vegades es diu que era filla de la mateixa Lilit, ja esmentada anteriorment, i va tenir un romanç i fills amb Zeus. Hera, esposa del déu, va entrar en còlera, va matar tots els seus fills i la va convertir en monstre. Làmia va ser condemnada a no poder tancar els ulls per tal de no poder descansar de la imatge de tots els seus fills morts, cosa que la trastornava. A partir d'aquell moment, Làmia es torna una devoradora de criatures i viatgers, de qui xuclava la sang. Dins la mitologia grega trobem un altre mite relacionat amb el vampirisme i, a vegades, amb Làmia: el mite d'Empusa. Empusa era una deessa infernal que tenia la capacitat de transformar-se en una dona jove i atractiva per tal d'atraure tots els homes i devorar-los, alimentant-se de la seva sang.

En la mitologia romana i albanesa, apareixen les Strigoi, una espècie de bruixes que practicaven el vampirisme amb les seves víctimes. Normalment s'alimentaven de nens petits i n'absorbien la força vital.

Els romans, en canvi, creien en un seguit d'esperits de la mort que provenien d'homes malignes que havien mort anteriorment, els quals anomenaven *larvae*. Estaven relacionats amb els vampirs ja que eren criatures nocturnes que es passejaven de nit i turmentaven els vius absorbint-ne la vida.

Continuant per Europa, podem veure que el poble franc, procedent de la Baixa Renània i dels territoris de l'est del Rin, van desenvolupar a principis del segle VI la Llei Sàlica, promulgada pel rei Clodoveu I dels francs. Aquesta llei prohibia sota pena d'una multa de 8.000 deniers, és a dir, 20 sous, a tota persona que practiqués el vampirisme, cosa que en corrobora la pràctica durant aquella època.

A Espanya, van iniciar-se una sèrie de creences relacionades amb criatures semblants a les bruixes però que tenien un ullal que utilitzaven per extreure la sang de les seves víctimes, que, generalment, eren nens. Per exemple, les *guaxas* a Astúries o les *guajones* a Cantàbria. També trobem les *meigas chuchonas* a Galícia, unes dones relacionades amb la bruixeria que es presenten transformades en vampirs o insectes que extreien la sang i els *untos* (greix corporal) als nens per tal d'elaborar les seves pocions.

3.2.3 Edat mitjana

En l'edat mitjana, els mites sobre vampirs es van començar a formar al voltant d'una sèrie de personatges històrics, que van existir realment, que es relacionaven amb el món del vampirisme (vegeu punt 4), sobretot reis, comtes, ducs i personatges adinerats de l'època; encara que continuaven les llegendes populars pròpies del Tercer Estat.

Les puces, molt freqüents durant aquella època, eren considerades un ésser vampíric en primer lloc per la seva condició com a xucladores de sang, i en segon lloc per la seva implicació a l'hora d'estendre la gran pesta negra del 1348, que va portar una gran mortaldat.

En els països de l'Europa Oriental era freqüent la introducció d'una cabeça d'all dins la boca dels morts abans del seu enterrament per a foragitar els vampirs i altres éssers demoníacs.

A Islàndia, durant el segle XIII i la Saga Eyrbyggja, que data des de les primeres ocupacions del territori islandès, es parlava de la llegenda de Thorolf, un comandant normand que retornava de la seva pròpia tomba per causar terror a la població fins que en van incinerar el cadàver, de manera que el van sepultar per segona vegada com ja es feia amb els vampirs.

Paral·lelament, a Rússia el gran problema existent era la preocupació per part de les forces evangelitzadores cristianes del segle XI davant de les creences paganes que regnaven en el territori eslau de l'època i que s'acostaven al vampirisme i al culte dels avantpassats.

També a Grècia es van despertar llegendes urbanes relacionades amb els vampirs durant l'edat mitjana: els *vrykolakas*. Aquestes eren unes criatures vampíriques que s'havien originat a partir d'una mort prematura, violenta, per un suïcidi, una plaga o per la pesta. O també per no haver estat enterrat amb els rituals que es consideraven correctes. Segons aquestes creences, l'ànima de la persona morta quedava retinguda dins el cos i no en podia sortir, i es convertia en un ésser que tenia l'aspecte d'una figura fantasmal i que intentava reprendre la seva vida quotidiana, cosa que li era impossible i que feia que acabés martiritzant els seus familiars, provocant-los la malaltia o la mort. A diferència del prototip eslau, el *vrykolakas* no xuclava la sang de les persones, sinó que provocava dolors emocionals i psíquics i, segons la tradició popular, l'única manera d'exterminar-lo era la seva cremació. La llegenda s'acostava a les creences de la Grècia clàssica i eren anteriors a l'era cristiana. Més endavant, l'Església cristiana va negar que aquest ésser tingués ànima ja que deia que era un cadàver que havia estat posseït pel dimoni i recomanava un exorcisme per a poder extreure'l.

Pel que fa a Anglaterra, tenim constància d'atacs vampírics durant aquesta època gràcies a un recull d'anècdotes satíriques escrites per Walter Map l'any 1190 que agrupaven les primeres històries escrites en anglès sobre els vampirs i l'obra de Guillem de Newburgh, també anglès, anomenada *Historia rerum Anglicarum*, publicada l'any 1196, que explicava relats folklòrics i llegendes sobre fantasmes i vampirs.

A Escòcia també es van estendre les llegendes vampíriques durant el regnat de Jacob VI d'Escòcia, datat del segle XVI. Es parla de l'existència d'un clan de persones que exercia el canibalisme i el vampirisme i que era liderat per un home anomenat Sawney Beane. Es diu que aquest grup era format per 48 persones, de les quals 21 eren dones, que assassinaven viatgers, els robaven i els devoraven, xuclant-los la sang. Encara que les fonts no són del tot fiables i hi ha hagut certa controvèrsia històrica entorn d'aquest tema: la llegenda diu que un home va aconseguir escapar dels assassins i va denunciar els crims a les autoritats, que van actuar arrestant i condemnant a mort tot el clan, que mai no es va penedir de tot el que havia fet.

Pel que fa el territori espanyol, la màxima concentració de llegendes i històries vampíriques ha estat Catalunya. A l'Alt Empordà, concretament a Girona, del segle XII va néixer la llegenda del comte Estruc (llegiu punt 10.2.1.3), un cavaller feudal defensor de la cristiandat, que va viure al castell de Llers, que va morir assassinat i va ser convertit en vampir a causa dels costums pagans que hi havia a la zona. Aquest atemoriria la població de la comarca deixant embarassades joves que engendraven éssers monstruosos. També dins la comarca del Gironès, a prop d'una població anomenada Amer, va existir un ésser malèvol que s'alimentava de la sang i la carn dels nens dels voltants anomenat Ugarès (llegiu punt 10.2.1.4). Es deia que no envellia mai ja que havia fet un pacte amb el diable. Vivia en un castell anomenat Estella i se'l culpava de totes les desgràcies estranyes que patia la gent del poble. L'any 1427 hi va haver un terratrèmol que va destruir el castell i es va creure que la criatura havia desaparegut, però l'any 1483, quan una epidèmia va assolir la zona, es va tornar a atribuir a una maledicció de la criatura.

També a dins de Catalunya, però en aquest cas dins el Tarragonès, neix el mite del poble de Pratdip (vegeu punt 10.1.1), on es creu que van existir uns gossos vampírics anomenats dips, que donaren nom al poble i apareixen actualment en el seu escut, que atacaven la població de la comarca. En aquest poble hi ha el castell de Pratdip, on la

tradició popular diu que hi havia habitat Onofre de Dip, un senyor feudal que també es va relacionar amb el vampirisme.

3.2.4 Edat moderna

Durant l'edat moderna, les creences sobre els vampirs van passar de ser simples tradicions populars i rumors a tenir una base més culta i relacionar-se amb el món periodístic, cosa que va fer que aquest tipus de supersticions s'escampessin amb rapidesa. Els articles periodístics van començar a relatar casos específics i versemblants a la població que tractaven sobre gent sospitosa de practicar actes vampírics o de bruixeria.

Arribat el segle XVIII, encara que és conegut com el Segle de les Llums i on, teòricament, es donava preferència a la raó i no a la superstició, s'inicià una onada de llegendes urbanes vampíriques que van provocar, entre d'altres coses, la pràctica de l'exhumació per tal d'anihil·lar l'ésser demoníac. Durant aquest segle, la fe cristiana va intentar desacreditar totes aquestes llegendes i supersticions sobre els vampirs mitjançant obres com la del monjo benedictí dom Augustin Calmet de l'any 1746 anomenada *Dissertations sur les apparitions des anges, des démons & des esprits et sur les revenans et vampires de Hongrie, de Boheme, de Moravie & de Silesie...*, que incloïa arguments cristians en contra de la creença vampírica; o *Dissertatione sopra i vampiri* de l'any 1774 de l'arquebisbe de Florència, Guiseppe Davanzati. Això no obstant, aquestes obres només van aconseguir encendre més la fe de la població cap a aquests mites i arribaren a originar una espècie d'histèria col·lectiva en la major part dels pobles d'Europa; sobretot a l'Europa de l'est. Fins i tot alguns governs, veient les preocupacions dels seus ciutadans, van crear uns funcionaris que s'encarregaven exclusivament de la persecució i l'extermini dels possibles vampirs que assolaven la zona.

Alguns d'aquests casos esmentats per la premsa van tenir gran ressò com, per exemple, el d'un *hajduk* serbi, un bandoler que lluitava contra els otomans i posteriorment contra l'Imperi austrohongarès a la zona dels Balcans, anomenat Arnold Paole, que, suposadament, es va convertir en vampir després de mort i va propagar una epidèmia de vampirisme a setze ciutadans de la seva ciutat, Medveja. Com que l'informe d'aquest cas va ser distribuït per l'Europa occidental, va contribuir a la propagació de les creences vampíriques entre els europeus més cultes a causa del poc coneixement que tenia la medicina de l'època sobre la descomposició dels cadàvers. Un altre cas que va provocar la polèmica entorn dels vampirs entre els anys 1725 i 1734, de la mateixa manera que el d'Arnold Paole, va ser el de Petar Blagojević, un home que suposadament va morir amb 62 anys però que va tornar a la vida per demanar menjar al seu fill. En negar-s'hi aquest, el fantasma va entrar en còlera i el va matar, a ell i a alguns veïns seus. Es diu que l'endemà els cossos van ser trobats dessagnats a les seves respectives cases. Aquests dos casos van iniciar una època coneguda entre els historiadors com a «controvèrsia sobre els vampirs del segle XVIII», que va fer que les supersticions locals i rurals augmentessin.

En aquella mateixa època el vienès Dr. Johann Friedrich Glaser, corresponsal del diari *Commercium Litterarium* de Nuremberg, va recollir l'experiència del seu fill, un dels metges militars austríacs que investigava els casos vampírics que ses produïen en aquell temps, i el va publicar al diari.

La gran controvèrsia del vampir va davallar quan l'emperadriu M. Teresa d'Àustria va enviar el seu metge personal, Gerhard van Swieten, a Moràvia per investigar les entitats vampíriques. Aquest va escriure un tractat de medicina totalment racional anomenat *Abhandlung des Daseyns der Gespenster* (Discurs sobre l'existència de fantasmes), en què va arribar a la conclusió que els vampirs no existien i que aquella histèria era originada per les supersticions i la incultura de la gent senzilla. S'explicava afirmant que els cossos incorruptes, segons el seu estudi, eren deguts a la fermentació i la falta d'oxigen a què es veien exposats. Davant d'aquesta investigació l'emperadriu va aprovar diferents lleis que prohibien l'obertura de les tombes i la profanació dels cossos. Tot i així,

la figura del vampir va continuar desenvolupant-se tant en obres artístiques com en les supersticions locals.

3.2.5 Edat contemporània

El vampir ha esdevingut una icona universal des del segle XIX i, encara que continuen existint certes supersticions entorn del personatge, s'ha convertit en un ésser principalment fictici propi d'arts com són la literatura o el cinema. Tot i així, acabada l'era moderna, van continuar produint-se cròniques periodístiques que relataven casos de vampirisme recents.

El cas més famós provinent dels Estats Units va ser el de Mercy Lena Brown. Tot va iniciar-se quan l'any 1883 mor de tuberculosi Mary, mare de Mercy i esposa d'un granjer anomenat George Brown. La mort de la mare va anar seguida de la mort d'altres membres de la família, Mercy inclosa. George Brown va quedar trastornat després de la mort de la seva família i, davant de la malaltia que patia també el seu fill Edwin, va demanar l'obertura de les tombes de la família perquè tenia la sospita que eren víctimes del vampirisme. En fer-ho, van descartar la conversió en vampir de la mare, Mary, i de la germana de Mercy; però, en obrir la tomba de Mercy Lena Brown, van observar que les ungles i els cabells li havien crescut al cap de nou setmanes de la mort i que, per tant, confirmava les sospites. Així el pare de la noia va demanar que li extraguessin el cor i el cremessin abans de tornar a sepultar-la i alguns escriptors diuen que va obligar el seu fill a beure's un beuratge preparat amb les cendres del cor de Mercy. El cas va despertar moltes crítiques entre la gent, en ser publicat a un diari americà, *The Providence Journal*.

Un altre cas molt notable de vampirisme actual és el que es va produir a Anglaterra a mitjan anys seixanta. La llegenda urbana deia que pel cementiri d'estil gòtic victorià de Highgate, al nord de Londres, hi rondava un vampir que ocasionava el terror de la població. La creença que tenien els ciutadans va ser tan notòria que el dia 13 de març del 1970 es va organitzar una nit de cacera del vampir, en què van assistir suposats caçadors de vampirs, estrangers curiosos o ocultistes.

Fins i tot en ple segle XXI, en algunes tribus de l'Àfrica continuen existint mites i llegendes urbanes sobre vampirs adaptats a la nostra època i associats als missioners i colons i a la modernitat en general. Per exemple, relacionen els vehicles de color vermell amb gent maligna que rapta les seves víctimes i els extreu la sang, adaptant així el mite vampíric al món actual davant de la ignorància que tenen respecte a la revolució tecnològica i industrial.

Actualment, en el món occidental, la quantitat de gent que creu en els vampirs, així com en altres éssers sobrenaturals, és molt reduïda. No obstant això, com a personatge de ficció, ha tingut un gran èxit en tots els àmbits artístics. Podem atorgar aquest fet a la novel·la escrita per Bram Stoker l'any 1897, que va crear el personatge fictici que va iniciar la comercialització del personatge del vampir, Dràcula. A partir d'aquell moment va resultar un personatge molt atractiu i, en l'àmbit de la literatura, es va disparar la creació d'obres relacionades amb els vampirs que, fins a aquell moment, no havien tingut tanta fama. Sagues com *Twilight* o *Shadowhunters* són clares demostracions de la comercialització en massa que ha patit el vampir durant les últimes dècades. Així mateix, les novel·les de vampirs van expandir la imatge del vampir a altres gèneres com la comèdia, el drama o l'acció. D'altra banda, el Dràcula de Bram Stoker va comportar l'entrada del vampir a la gran pantalla, principalment de terror, i la seva evolució cap als altres gèneres com es pot apreciar a *Blade* o «El baile de los vampiros». Posteriorment aquesta propagació va arribar a les sèries de televisió dedicades especialment al personatge del vampir i el seu entorn. Poden ser exemples d'aquest cas *The Vampires Diaries*, *Buffy*, *the Vampire Slayer* o *True Blood*. Encara que no amb tanta efusivitat, totes les arts s'han vist impregnades del personatge i, fins i tot, molts grups de música i artistes s'han vist

inspirats per ell, com Marilyn Manson; i, en moltes obres pictòriques, apareixen personatges que volen representar el vampir.

4. MITES HISTÒRICS

4.1 VLAD TEPEȘ

Vlad Tepes, més conegut com a «Vlad l'Empalador» o «Vlad Draculea», príncep de Valàquia —un antic principat danubià que formava, juntament amb Moldàvia, el regne de Romania entre els anys 1456 i 1462—, va néixer l'any 1431 a Sishisoara (a Transilvània, situat a la regió de Brashov i fundada el 1280), en una casa que es creu que encara es conserva.

Va cridar l'atenció per la seva estranya personalitat i, per a alguns historiadors, va ser un heroi, ja que defensava els interessos i la independència del seu país, així com el cristianisme. Altres el consideraven una persona trastornada psicològicament, que trobava el plaer en la tortura, el turment i l'anihilació de les seves víctimes. Bram Stoker agafà aquest personatge com a inspiració de la seva famosa novel·la *Dràcula* i li donà una fama mundial encara més important.

Era nét de Mircea el Gran, sobirà de Valàquia, i un dels tres fills de Vlad Drakul (Vlad el Diable). Aquest es va guanyar el nom de «Drakul» per la seva extrema crueltat i sang freda que, posteriorment, heretaria el seu predecessor, Vlad Tepes.

Vlad Tepes ha passat a la història amb el sobrenom «Dràcula», que prové de «Draculea». La terminació «ulea» significa «fill de» en romanès, formant així la composició «fill del diable».

El seu poble li va posar el sobrenom «Tepes», que vol dir «empalador», ja que aquesta era la pena capital que imposava amb més freqüència. L'empalament consistia en la introducció d'una estaca punxeguda —però no excessivament, per tal d'assegurar un major dolor a les seves víctimes—, d'aproximadament 3,50 metres de longitud, per l'anus o els genitals d'una persona, fins a arribar al capdamunt, de manera que l'estaca acabava sortint per la boca o pel mig del cap. Aquest mètode va donar a Tepes la fama d'assassí sense escrúpols ja que, mitjançant l'empalament, les víctimes patien dolors atroços que podien allargar-se fins als tres dies i, fins i tot, es podien utilitzar variants del mateix mètode que augmentessin encara més el patiment.

S'atribueix aquesta seva crueltat al fet d'haver tingut una infància traumàtica que el va afectar profundament. Als tretze anys, l'any 1444, va ser lliurat als turcs com a ostatge, juntament amb el seu germà Radu, pel seu propi pare, com a mostra de submissió al sultà. Va ser criat per Murat II (pare de Mehmet II, que va tenir com a germà) per tal d'evitar una nova traïció per part del pare de Vlad.

Quan va tornar al seu país, l'any 1447, va saber que el seu pare, Vlad Drakul, havia mort a cops de pal i que al seu germà, Mircea, li havien cremat els ulls amb ferro roent abans d'enterrar-lo viu. Aquests fets van ser ordenats pel comte Iancu d'Hunedoara, un antic aliat de Vlad II i recolzat pels boiars (l'aristocràcia local), a qui Vlad va odiar eternament des d'aquell moment. Aquest fet va fer que Vlad es posés a favor dels turcs i que aquests l'ajudessin a convertir-se en el rei de Valàquia el setembre del 1448, però els hongaresos el van expulsar uns mesos després per ordre de Iancu d'Hunedoara. En aquell moment Vlad va recórrer els límits de Valàquia buscant recolzament fins que va contactar amb el seu cosí Esteve el Gran de Moldàvia, que l'ajudà després contra els turcs en convertir-se en voivoda del seu país.

No se sap exactament per quin motiu, fins a l'any 1456 Vlad Tepes es va anar allunyant dels turcs, cosa que el va fer acostar-se a la ideologia del seu enemic Iancu d'Hunedoara i estrènyer-hi la seva relació. Hunedoara va quedar impressionat del gran coneixement i odi que tenia Tepes envers els turcs, cosa que Vlad va aprofitar per aconseguir el poder d'Hongria, que en aquell moment pertanyia a l'enemic d'Hunedoara, Vladislav II.

La primera part del regnat de Vlad es caracteritzà per la idea d'eliminar tot tipus d'amenaça de perdre el poder, com per exemple, la que oferien nobles boiars. Va ser extremament cruel i, en les ciutats on no era acceptat, es realitzaren execucions per empalament d'homes, dones i nens. Com en els casos de les ciutats transsilvanes de Kronstadt i Hermannstadt. Ambdues ciutats eren habitades per colons alemanys que no volien comerciar amb ell o pagar-li els tributs. L'any 1459 va fer que 30.000 colons alemanys saxons i oficials fossin empalats. Entre aquestes matances, Vlad Tepes va aconseguir atrapar el més perillós dels seus enemics, Dan Voeivod, l'any 1460, a qui va obligar a cavar la seva pròpia tomba i assistir al seu funeral abans de ser decapitat.

Un cop va consolidar el seu tron i va eliminar tots els rebels, Vlad Tepes es va alçar contra els turcs, a qui no pagava els tributs que ells exigien de feia tres anys. El sultà Mohammad II, coneixent el seu terrible enemic i el coratge dels seus guerrers, va idear una trampa que va ser esquivada per Tepes, que acabà amb les tropes turques. Arran del gran èxit del seu atac, va saquejar tota la costa del Danubi i va matar tota la gent que es va trobar davant seu. Mohammad II, enfadat, va continuar intentant derrotar Tepes fins que va aconseguir tancar-lo a la presó, on va passar dotze anys: primer a Visegrád i després a Budapest.

Les circumstàncies que van permetre a Vlad Tepes alliberar-se de la presó no són del tot clares, però se sap que va lluitar a la batalla de Vaslui, el gener del 1475, formant part del contingent enviat pel rei d'Hongria, el príncep transsilvà Esteban Bathory, contra els turcs. Curiosament Tepes tornava a ocupar el tron l'11 de novembre del 1476. Setmanes més tard els turcs van sorprendre Vlad amb una escorta de només 200 homes i el van matar. El seu cap va ser enviat a Istanbul i exhibit de manera pública.

El lloc oficial on va ser enterrat és el monestir de Snagov, en el llac Snagov, a prop de Bucarest. Hi ha un misteri al voltant de la seva tomba: segons diuen, es va fer una excavació el 1931 i es trobà el seu sepulcre buit; d'altres parlen de l'exhumació d'un cos sense cap, vestit ricament.

Vlad Draculea ha esdevingut una icona pel gènere del terror i del personatge del vampir, tant en la literatura com en el cinema, ja que es deia que bevia la sang de les seves víctimes en una copa mentre menjava davant dels empalats. Això va fer que Bram Stoker, davant de la seva sàdica personalitat, el prengués com a model per crear la seva mundialment coneguda obra, *Dràcula*, escrita l'any 1897. *La historiadora* és una obra d'Elizabeth Kostova (2005) que narra la recerca de la tomba de Tepes i que parla d'elements històrics i dels mites que es van crear al voltant del personatge d'una manera molt més versemblant.

Moltes històries han estat relacionades amb Vlad Dràcula, algunes de les quals eren simples llegendes populars que s'explicaven per atemorir la gent del poble. Algunes de les anècdotes més importants i conegudes són les següents:

Exterminació dels pobres

La població de Valàquia es queixava dels robatoris i els assalts en els seus territoris. Per tal d'eradicar els lladres i els pobres, Vlad va organitzar una festa en una casa als afores de la ciutat, on va convidar pobres, lladres i malalts, i els va invitar a un gran banquet. Quan tots havien menjat i begut, Vlad es presentà amb la seva guàrdia a la casa i els preguntà a tots si volien una vida sense preocupacions ni privacions i amb festes com aquella cada dia. Tots van respondre que sí; llavors Vlad va ordenar als soldats que tanquessin tots els pobres dins la casa i que la cremessin. Va repetir el procés a tots els pobles de les comarques del seu principat i així va eradicar la pobresa.

Eliminació dels gitanos

Vlad volia acabar amb els gitanos perquè creia que eren improductius i, per a fer-ho, va reunir 300 gitanos d'una comarca i va ordenar que rostissin els tres líders perquè els

altres se'ls mengessin o, a canvi, que s'allistessin al front turc; sinó tots serien rostits. Els gitanos van decidir allistar-se contra l'exèrcit turc.

Els missatgers turcs

Es diu que un dia uns emissaris del sultà turc procedents d'Istambul es van presentar davant de Tepes amb les seves robes tradicionals, és a dir, amb turbant. Vlad els va dir que era una falta de respecte que no es descobrissin el cap davant seu i ells van respondre que era el costum del seu país. Finalment va ordenar que els clavessin el turbant al crani perquè no se'l traiguessin mai més i els va retornar a Istambul.

El comerciant honrat

Un dia, un comerciant va anar al castell de Vlad per reclamar que li havien robat unes monedes d'or. Vlad li digué que tornés el dia següent i així ho va fer l'home. Un cop va arribar, va trobar al pati del castell els cossos empalats dels lladres i tota la seva família. Davant d'ells hi havia Vlad amb la bossa robada. Aquest li donà la bossa al comerciant i li demanà que comptés les monedes per a assegurar que no en faltés cap. En fer-ho va veure que n'hi sobrava una i ho va dir a Tepes. Aquest li va dir que, si no hagués estat per la seva honradesa, el seu destí hauria estat igual que el dels lladres.

La copa d'or

Diu la llegenda que Vlad Tepes va posar una copa d'or a la plaça de la capital de Valàquia, Targoviste, i va dir que tothom en begués però que qui la robés hauria d'enfrontar-se a la seva pròpia justícia. Durant els anys del seu regnat ningú no va atrevir-se a robar-la.

L'amant

Al llarg de la seva vida, Vlad va tenir moltes amants. Diu la història que un dia una de les amants va fingir estar embarassada d'ell. Vlad li va enviar una llevadora per comprovar-ho i, en veure que la dona mentia, va obrir-li el ventre en canal afirmant que volia veure el fruit de les seves entranyes.

El noble i el bon sentit de l'olfacte

Es diu que, un dia que Tepes va ordenar l'empalament de 30.000 mercaders, va voler fer un banquet davant seu, per tal de veure com anaven els empalaments, amb la companyia d'uns quants boiars. Mentre menjava, va veure que un d'ells es tapava el nas per tal d'evitar l'olor de vísceres i sang que se sentia i el príncep va ordenar que l'empalessin a dalt de tot, per tal que evités l'olor que tant li desagradava.

4.2 ERZSÉBET BÁTHORY

Gabriela Erzsébet Báthory-Nádasdy de Ecsed va néixer a Nyírbátor el 7 d'agost del 1560, al castell de Cachtice. Era una aristòcrata hongaresa que pertanyia a una de les famílies més poderoses del seu país. Va destacar per la seva relació amb una sèrie de crims vinculats amb una obsessió per la bellesa que li van donar el sobrenom de «la Comtessa Sagnant». Tot i això, molts historiadors contemporanis consideren que aquests crims haurien pogut ser invencions dels seus enemics que buscaven la seva condemna a mort, cosa que van aconseguir.

La comtessa pertanyia a una de les famílies més antigues i adinerades de Transsilvània. Era filla de György Báthory de Ecsed i Anna Báthory, que era germana del príncep István Báthory, gran príncep de Transsilvània i rei de Polònia entre 1575 i 1586. Va passar la infància al castell dels Ecsed (actualment conegut com a castell de Csejte). Es diu que quan tenia quatre o cinc anys d'edat, Erzsébet va patir atacs violents d'epilèpsia.

Com era corrent en aquella època, als onze anys es va prometre amb el comte Ferenc Nádasdy de Nádasd i Fogarasföld, que gairebé li doblava l'edat. Un any després la van enviar a viure al castell dels Nádasdy per tal que anés coneixent la seva nova família. Pel que es diu, mai no va arribar a simpatitzar amb la seva sogra Úrsula. Als tretze anys es va quedar embarassada d'un dels seus servents. El noi va ser castrat i enviat als gossos i ella va ser enviada a un altre castell allunyat per tal que donés a llum la criatura i, tot seguit, es va fer desaparèixer el nadó.

A diferència de la majoria de les persones d'aquella època, Erzsébet havia rebut una bona educació i una excel·lent cultura. Parlava perfectament l'hongarès, el llatí i l'alemany mentre que la majoria de nobles hongaresos no sabien ni lletrejar ni escriure; fins i tot el príncep de Transsilvània era pràcticament analfabet.

Als quinze anys es va casar amb Ferenc, que tenia aproximadament vint-i-sis anys en aquell moment. La cerimònia de casament va tenir lloc al gran castell de Varannó (Vranov en eslovac) i va ser ell el que va adoptar el cognom de soltera de la seva esposa, Báthory, ja que era molt més il·lustre que el seu. Després, van anar a viure al castell de Cachtice amb la seva sogra Úrsula i altres membres de la casa. Ferenc no hi passava gaire temps, ja que combatia sempre en guerres i matava els enemics empalant-los, cosa que li va donar el sobrenom de «Cavaller negre d'Hongria». Això feia que la parella no es pogués veure mai i no va ser fins l'any 1585, deu anys després del seu casament, que la comtessa va tenir la primera filla, Anna, i nou anys després va donar llum a Úrsula i Katherina. Finalment, l'any 1598, va donar a llum el seu únic fill, Pál.

El 4 de gener del 1604, Ferenc va morir sobtadament d'una malaltia durant una de les seves batalles i deixà Erzsébet vídua, que llavors tenia quaranta-quatre anys. Aquest va ser el moment en el qual van iniciar-se els seus suposats crims. Primerament, va fer fora del castell la seva sogra, juntament amb la resta dels familiars Nádasdy: les minyones que la sogra havia protegit fins a aquell moment, van ser portades al soterrani i allà van rebre els càstigs que, segons la comtessa, es mereixien. La mort del seu marit havia deixat Erzsébet en una situació estranya: disposava d'un comtat de Transsilvània, però sense cap exèrcit per a protegir les seves propietats.

Coetàniament, el seu germà Gabor es va convertir en el príncep de Transsilvània amb l'ajut econòmic de la riquíssima Erzsébet. Va ser durant aquesta època que es van començar a escampar rumors de fets sinistres que tenien lloc al castell de Cachtice. A través d'un pastor protestant local, es creen històries en les quals es deia que la comtessa practicava la bruixeria, concretament la màgia roja, i que, per a dur-la a terme, utilitzava al sang de noies joves, una acusació que era bastant típica en aquella època. Arran d'això, es va exigir a un cosí de la comtessa que estava enemistat amb ella, el comte György Thurzó, que realitzés una investigació. Com que en aquell moment la comtessa no disposava d'un exèrcit propi, no hi va poder oferir resistència.

Segons aquesta investigació, al castell hi havia moltes noies torturades en diferents estats de dessagnament i molts cadàvers de les que ja havia mort.

L'any 1611 es va iniciar un judici a Bitcse en què Erzsébet es va negar a declarar-se innocent o culpable i no va gosar comparèixer refugiant-se en els seus drets nobiliaris. Els que van haver de declarar a la força van ser els seus còmplices. János Ujváry, el majordom, va testificar que davant d'ell, havien estat assassinades 37 dones solteres, com a mínim, d'entre onze i vint-i-sis anys, sis de les quals les havia reclutades ell personalment per a treballar al castell.

L'acusació es va centrar en els assassinats de gent noble, ja que els servents no importaven en aquella època. En la sentència tots els col·laboradors van ser declarats còmplices o bruixes i van ser executats; però, com que la llei impedia que Erzsébet, que

era noble, fos processada, va ser tancada dins un castell on només tenia dret a menjar per un petit forat. Finalment, el rei Mátyás II va demanar el seu cap per les joves aristòcrates que, suposadament, ella havia assassinat, però el seu cosí, el Gran Príncep de Transsilvània, el va convèncer de retardar-ne la sentència i va ser condemnada a cadena perpètua i a la confiscació de totes les propietats, que Mátyás havia desitjat des de feia molt de temps.

El 31 de juliol del 1614, Erzsébet, amb cinquanta-quatre anys, va dictar el testament als sacerdots de la catedral de l'arquebisbat a Esztergom, en el qual deia que es repartissin les seves propietats, o el que en quedava, entre els seus fills.

El 21 d'agost del 1614, un dels soldats que la vigilava la va veure de bocaterrosa, morta després d'haver passat quatre anys sense veure la llum del sol. La van enterrar al poble d'Ecsed, al nord-est d'Hongria, lloc de procedència de la seva poderosa família. Tots els seus documents van ser segellats durant més d'un segle i es va prohibir parlar d'ella a tot el país.

Dos anys més tard, els fills d'Erzsébet van fugir a Polònia, després d'haver estat acusats de traïció pel recolzament de la seva mare en la guerra contra els alemanys.

La llegenda més famosa d'Erzsébet parla d'ella com una assassina en sèrie cruel, obsessionada per la bellesa, que utilitzava la sang de les seves joves servents per tal de mantenir-se jove.

Es diu que aquesta obsessió va iniciar-se quan Erzsébet va burlar-se d'una dona gran quan era de viatge i aquesta, molt enfadada amb la comtessa, la va maleir, dient-li que estaria igual que ella en poc temps.

També es diu que va descobrir les utilitats rejuvenidores de la sang de les noies joves quan, un dia que una criada li va estirar un cabell mentre la pentinava, ella li va donar una bufetada que li va trencar el nas, de manera que li va caure la sang a sobre. En aquell moment, Erzsébet es va adonar que, a la zona on li havia caigut la sang, no hi tenia cap arruga. A partir d'aquell moment, Erzsébet va començar a extreure sang de les seves joves pupil·les utilitzant màquines de tortura que guardava al soterrani del seu castell com, per exemple, «La donzella de ferro».

No se sap amb certesa que Erzsébet Báthory fos una assassina i podria ser que hagués estat una noble molt autoritària de l'època a la qual la gent tenia por.

4.3 GILLES DE RAIS

Gilles de Mont Morency-Laval, Baró de Rais, nascut entre el setembre i l'octubre de 1404, va ser un noble francès del segle XV que va lluitar durant els últims anys de la Guerra dels Cent anys amb Joana d'Arc, a qui va seguir i creure sempre. Es considera possible, que les accions macabres que va realitzar al llarg de la seva vida tinguin a veure amb una mentalitat psicòpata originada en la seva infantesa. Va assassinar a centenars de nens juntament amb una Cort macabre formada per bruixots, alquimistes, vidents, adoradors satànics... Es diu que la causa del seu comportament, també va ser donada per la mort de Joana d'Arc, a la qual es diu que estimava, i que va ser cremada a la foguera per culpa, segons les seves creences, de Déu i de tota la humanitat.

És considerat un dels aristòcrates més radicals i terribles assassins que utilitzava el seu poder per a fer maldats. Es diu que patia una esquizofrènia molt greu.

Va ser el primogènit d'un dels més importants llinatges de França. El seu pare era Guy II de Laval i la seva mare era Marie de Craon. Va tenir un germà René de Susset, al qual va estar molt unit durant la infantesa. Els seus pares van donar el paper d'educadors dels seus fills a diversos tutors eclesiàstics i nodrisses, despreocupant-se d'ells.

Un fet va marcar profundament a Gilles de Rais quan només tenia deu anys: el seu pare va ser atacat per un verro moribund mentre caçava amb altres nobles un matí del febrer de 1414. Encara que va aconseguir ferir l'animal, aquest va donar una forta investida al pare de Gilles, incrustant-li els ullals a l'estómac. Guy va ser portat a casa

seva on el petit Gilles va veure com el seu pare agonitzava fins la mort dessagnant-se lentament mentre les seves vísceres s'escampaven pel terra. Aquest fet el va traumatitzar i va fer que, més endavant, quedés estupefacte davant l'espectacle de sang i entranyes que veia quan obria el ventre de les seves víctimes. Més endavant, la seva mare, Marie, també va morir i els dos germans van quedar sota la tutela del seu avi matern Jean de Craon. Al principi, Jean no li mostrà massa atenció a Gilles i es va dedicar més a cuidar al seu germà. De manera que Gilles es va anar refugiant a les biblioteques de la casa Craon. Allà es va fixar en els herois romans i va prendre nota de la seva ostentació de la riquesa i el poder i com es dedicaven als millors plaers de la vida sense haver de donar explicacions a ningú.

Als catorze anys, el seu avi li va regalar una gran armadura milanesa i va ser proclamat cavaller. Va aprendre molt aviat a fer servir l'espasa i, després d'avorrir-se practicant els seus cops amb ninots, ho va començar a fer amb qualsevol ésser viu. Primer amb animals i després amb persones, com en el cas del seu company i amic de la infantesa Antoin, al qual va matar durant un duel als quinze anys i va quedar-se observant com es dessagnava al terra. D'aquest crim en va sortir impune ja que ell pertanyia a la noblesa i Antoin era d'una família més humil.

Portat per aquella agressivitat i psicosi, es va allistar a l'exèrcit per desfogar-se amb els seus enemics. Un dia va raptar a la seva cosina de quinze anys, Catherine de Thourscon i s'hi va casar clandestinament. La família de la noia no va aprovar el casament ja que no li volien cedir les seves propietats i ell va tancar la mare de la noia en un castell i la va tenir a pa i aigua fins que aquesta no va cedir a donar-les-hi. Set anys després van tenir una filla, Marie, però es diu que Gilles no va mostrar cap interès cap a la seva família i que va manifestar una conducta bisexual.

L'any 1429 va conèixer Joana d'Arc i es va quedar fascinat per allò que revelaven les veus que ella escoltava, així com quedà meravellat per la seva bellesa. Va lluitar al costat de Joana d'Arc per alliberar Orleans dels anglesos agafant una obsessió per ella. Va ser proclamat mariscal de França amb vint-i-cinc anys, únic en la història francesa.

El 31 de maig del 1431, es va capturar i condemnar a mort a la foguera Joana d'Arc, fet que el va marcar profundament. Després d'això, es va retirar de la vida militar, va separar-se de la seva dona Catherine i van començar a aflorar els seus instints més perversos. La seva barba amb reflexos blaus va fer que li posessin el sobrenom de «Barba Blava».

Després de gastar-se tots els diners en obres artístiques i festes, recorre a l'esoterisme i s'interessa pel secret de la pedra filosofal, una pedra que et donava la immortalitat. Es va envoltar d'una cort de bruixes, alquimistes i altres personatges relacionats amb la màgia que el van convèncer de realitzar actes satànics com sacrificar nens. Per tal d'aconseguir nens pels seus rituals, Gilles feia veure que buscava nens i adolescents per convertir-los en patges; però, quan la gent va veure que aquestes criatures no tornaven a casa seva mai més, Rais va haver de recórrer als raptos. Entre 1432 i 1440 es van arribar a comptar fins a un miler de desaparicions de nens d'entre vuit i deu anys a Bretanya. Durant vuit anys, Gilles va semblar el terror i, per la nit, ell i la seva Cort, humiliava, torturava, desmembrava, violava, fins i tot un cop morts i destripats, i cometia altres actes espantosos, contar els nens que raptava. Va intentar varis cops abandonar aquestes pràctiques i redimir els seus pecats viatjant a Terra Santa, però ràpidament va tornar a cometre'ls.

Finalment, Gilles de Rais va ser atrapat per l'Obispe de Nantes, qui va investigar i descobrir els seus crims, quan volia entrar a l'església de St. Etienne de Mer Morte a la força, perquè considerava que li pertanyia.

Durant el seu judici va ser declarat innocent però, degut al trastorn que tenia des de la seva infantesa, el propi Gilles va explicar totes les atrocitats que va cometre, deixant clar que n'estava molt penedit. Va arribar a explicar que havia protagonitzat decapitacions, penjaments del sostre, actes pedòfils i, fins i tot, havia arribat a beure sang de les seves

víctimes quan encara estaven vives. Va remarcar que necessitava cometre aquests actes sobre nens degut al plaer sexual que li causava.

Va ser un cop molt fort per França, que el considerava un heroi, i va ser condemnat per assassinat, sodomia i heretgia. Finalment, el 26 d'octubre del 1440, Gilles de Rais, juntament amb dos dels seus còmplices més perversos, va ser penjat a la forca, cremat i enterrat.

5. ARTS RELACIONADES AMB ELS VAMPIRS

5.1 MÚSICA

Actualment, dins el panorama musical, hi trobem una sèrie de grups de música influenciats directament per la subcultura gòtica. Algunes d'aquestes bandes parlen sobre temes relacionats amb el vampirisme en les seves cançons o, fins i tot, el seu vestuari està basat en aquests éssers sobrenaturals.

La major part d'aquests grups musicals pertanyen al Black Metal o Metal Gòtic, encara que també hi ha artistes que es troben fora d'aquest món que també han creat alguna cançó que es pot relacionar amb els vampirs, com en els casos d'Alice Cooper o David Bowie. Podem afirmar, doncs, que el vampir es troba dins l'àmbit musical gràcies a les bandes de rock, que han trobat la seva inspiració en aquest personatge. Segurament, aquesta fascinació que presenten cap als vampirs és deguda a que és un personatge obscur que els permet crear cançons amb un to més macabre i tètric. També se'l relaciona amb bandes satàniques que, apart de basar-se en el vampir, també fan esment al diable, al món dels morts i a les religions més profanes, posicionant-se en contra de Déu i el cristianisme. Molts utilitzen personatges relacionats amb el vampirisme o amb les pràctiques esotèriques més conegudes com en els casos de Lilith o el déu egipci Seth.

Les principals bandes que presenten un estil totalment basat en el vampirisme i que són conegudes per la seva estreta relació amb els éssers nocturns són: Abyssos, Theatres des Vampires, Lord Vampyr, Lost Infinity i Vampiria.

Abyssos

Abyssos va ser una banda de Black Metal Melòdic de procedència sueca fundada l'any 1996 pel guitarrista, teclista i vocalista Chris Rehn i el bateria Andreas Söderlund. La seva carrera com a grup musical només va durar tres anys en els quals van arribar a publicar dos àlbums d'estudi. La seva música es caracteritzava per un so obscur i melòdic combinat amb la forta veu gutural del seu vocalista i la veu d'acompanyament de Sedusa.

El seu primer àlbum d'estudi *Together We Summon the Dark* s'inspirà completament en el vampirisme com a tema principal; mentre que el segon *Fhinsthanian Nightbreed*, va tenir una temàtica principal més relacionada amb la bruixeria.

La cançó que hem escollit s'anomena «Banquet in the Dark», és a dir, «Banquet en la foscor». Presenta una clara influència gòtica i romàntica ja que mescla l'amor amb el dolor, la mort i la tragèdia. Dóna imatges molt plàstiques sobre escenes macabres que ens recorden al romanticisme «Llepa'm la sang del pit amb la teva llengua doble». El tema principal és el desig d'una persona que vol ser posseïda per un vampir i els seus precs perquè se'n alimenti. Sembla que la persona que parla vol ser convertida en un vampir ja que presenta una fascinació per tastar la sang «Deixa'm xuclar la teva sang seca una vegada més abans de morir».

Banquet in the Dark

*Vortex of burning leaves dancing around the
tables*

*A faceless man behind a goat-shaped mask,
Reading ancient fables*

Banquet en la foscor

*Vòrtex de fulles cremades ballen al voltant de
les taules,*

*Un home sense cara darrere d'una màscara
de cabra,
llegint faules antigues*

<i>Stories from millenniums past, stories from our youth</i>	Històries de mil·lennis passats, històries de la nostra joventut
<i>Sombre poems written in blood, unveiling the truth</i>	Poemes d'ombres escrits en sang, revelant la veritat
<i>Seduce me with passion, kill me with desire</i>	Sedueix-me amb passió, mata'm amb desig
<i>Lick the blood of my chest with your two-edged tongue</i>	Llepa'm la sang del pit amb la teva llengua doble
<i>Let me feel your love, let me feel you from deep inside</i>	Deixa'm sentir el teu amor, deixa'm sentir-te des de l'interior
<i>Let me suck you dry of blood once more before I die</i>	Deixa'm xuclar la teva sang seca una vegada més abans de morir
<i>Drive the stake through my lifeless heart</i>	Condueix l'estaca a través del meu cor sense vida
<i>Kiss me a last time with your sweet velvet lips</i>	Besa'm per últim cop amb els teus dolços llavis de vellut
<i>Carve symbols in black deep into my dead skin</i>	Esculpeix símbols en la profunda negror en la meva pell morta
<i>With your long filthy nails, reaching deep inside of me</i>	Amb les teves llargues i ronyoses ungles, arribant al meu profund interior
<i>Red wine of virgin blood, from between female legs</i>	Vi vermell de sang verge, d'entre les cames de femella
<i>Lust wrapped in limbs, tongues drenched in blood</i>	Luxúria embolcallada de membres, llengües empapades de sang
<i>Seduction in dusk, romance in fire</i>	Sedució en el crepuscle, romanç en el foc
<i>Banquet in the dark, temptation of the vampire</i>	Banquet en la foscor, temptació del vampir

Theatres des Vampires

Theatres des Vampires van ser els progenitors italians d'un so que es convertí més endavant en l'estil que es coneix com a «Metal Vampíric». La seva recerca maníaca de tot allò relacionat amb el vampirisme va desembocar a gòtica i terrorífica imatge que va produir una creença gairebé religiosa entre els seus fans.

Inicialment, van tenir una forta inspiració del Black Metal Simfònic. Des de llavors, la seva música ha evolucionat fins a un so més personal influenciat pel gènere gòtic fins el clàssic, així com de l'electrònic a l'òpera.

La banda compta amb unes lletres romàntiques, veus líriques, una forta orquestració, guitarres enèrgiques, així com una bateria també molt vital.

El seu nom va ser influenciat per l'obra *Cròniques vampíriques* de la famosa autora Anne Rice i el seu primer àlbum *Vampyrisme, nècrophilie, nècrosadisme, nècrophagie* va ser publicat l'any 1996, i va ser regravat l'any 2003 amb el nom de *Vampyrisme*.

La cançó representativa d'aquest grup que hem escollit és «Lilith, Mater Inferorum». Bàsicament, podem observar un comportament totalment satànic, esmentant un dels personatges més representatius del mal, Lilith, que es creu que és la mare de tots els dimonis i éssers malvats. També té clares referències d'adoració als rituals satànics «i la creu serà invertida», com també d'odi cap a la religió cristiana «nosaltres cremarem les seves esglésies» o «volem sang del coll de la monja».

El videoclip d'aquesta cançó està ambientat en un lloc llòbrec. Podem observar una lluna plena, una església i vampirs que van a fer els seus rituals dins d'aquesta. Més tard, apareix el cantant amb un aspecte terrorífic que recorda a un dimoni o a un vampir.

Lilith Mater Inferorum

*Mater Mater Inferorum Mater Mater
Lilith Mater Inferorum mater Mater*

*We are your children, children of Evil
Against the heaven's legion
Vampires, Demons, Undead
Lilith's Child will be our guide
In this infernal battle*

*We will destroys the Christian's legion
We will destroy their status
We will burns their chruches
And the cross will be inverted*

*We are the Cainian's Legion
We want blood from the nun's neck
We will snatches the heart of this false
prophets
We are start to fight against God*

Lilith, mare dels inferns

Mare, mare dels inferns, mare, mare
Lilith, mare dels inferns, mare, mare

Nosaltres som els teus fills, fills del Mal.
En contra de la legió del cel
Vampirs, dimonis, no morts
El fill de Lilith serà el nostre guia
en aquesta batalla infernal

Nosaltres destruïrem la legió dels cristians
nosaltres destruïrem el seu estatus
nosaltres cremarem les seves esglésies
i la creu serà invertida

Nosaltres som la legió de Caïn
volem sang del coll de la monja
volem arravatar el cor d'aquests falsos
profetes
Nosaltres començarem la lluita contra Déu

Lord Vampyr

Lord Vampyr, és una banda fundada per Alessandro Nunziati, el cantant principal de l'altre coneguda banda vampírica, Theatres des Vampires. Té un estil molt similar a la seva antiga banda, de Black Metal Simfònic, amb un fort component gòtic. En les seves lletres apareixen clares referències al món dels vampirs i altres temes relacionats.

La banda està composta per dos guitarres, un baixista, un bateria, un pianista i el cantant, i el seu primer àlbum va ser *Anteroom of the Hell*, publicat l'any 1991.

La cançó «A Sad Litany of Vampires» parla de com un vampir infecta una nena, la converteix en vampiressa també i li provoca un fort desig de beure sang «ella es va convertir en un animal salvatge. Ella vol la sang, la sang».

A Sad Litany of Vampires

*She sleeps on a bed of roses and thorns
Her pale face, candid like the snow
The taste of the blood
Is a sweet memory
The forest wraps to you
In its icy embrace*

*The girl walks in the forest
Tightens the hands on the breast
Sad litany*

Una lletania trista de vampirs

Ella dorm en un llit de roses i espines
La seva cara pàl·lida, cànida com la neu
El gust de la sang
és una dolça memòria
El bosc t'embolica
En la seva abraçada gelada

La noia camina pel bosc
Apreta les mans contra el pit
Lletania trista

*Every night she crossed the village
Every door is sluice
It is the cursed one*

Cada nit ella creua el poble
Cada porta és un canal
Ella és maleïda

*Saves your family, saves your sons,
Other blood will be scattered!!*

Salva a la seva família, salva els seus fills
O la sang serà dispersada!

*It was one sweet child
She loved the sun and the flowers
A night it came and sank its teeth in the hers
warm meat
Her heart has become black like the dark
She becomes a wild animal
She wants the blood. the blood*

Era una dolça nena
Ella estimava el sol i les flors
Una nit allò va venir i va enfonsar les seves
dents en la seva carn calenta
El seu cor es va tornar negre com la foscor
ella es va convertir en un animal salvatge
Ella vol la sang, la sang.

Lost Infinity

Lost Infinity és una banda de gòtic/black metal procedent de Turquia, que es va formar l'any 1999. El 2002 van llançar la seva primera demo *Laments of Dusk* i van aparèixer en programes de ràdio i televisió per promoure-la, rebent moltes crítiques constructives dels oients i de les revistes.

L'any 2006, va arribar el seu àlbum debut *Ravenloft* amb el segell de Rock Express Records. Els conceptes lírics de la banda es basen en els vampirs, el romanticisme gòtic i les expressions abstractes dels sentiments humans. El grup dóna molta importància a la seva imatge i a l'espectacle, utilitzant diversos efectes especials en els seus directes.

La cançó que hem escollit és «Nocturnal Desire», és a dir «Desig nocturn», i ens parla en primera persona de la conversió del protagonista en un vampir molt detalladament. Fa referències a Déu, dient que se n'allunya, i a Nosferatu, ja que no diu verbalment que es converteix en vampir, sinó que utilitza el nom del personatge per a manifestar-ho «Fa olor de sang... Nosferatu...Xiuxiuejos a tot arreu».

Nocturnal Desire

*When I was reborn to an eternal life
I opened my eyes to a night
Where the sun never turned to me again
They gave me a kingdom of darkness
But I never wanted a life which took on other
lives
How come my eternal life fed on blood?
All the beauties in my life get pale.
Darkness and thirst is slowly conquering me
Although I still miss the sunlight.
The great dilemma in my life drives me insane
Poems of angels repeat your name
Hear the calls of the night*

Desig nocturn

Quan vaig renéixer en una vida eterna
vaig obrir els ulls cap a la nit
On el sol mai va retornar a mi
Em van donar un regne de foscor
Però mai vaig voler mai una vida que
controlés altres vides
Com la meva vida eterna s'alimentava de
sang?
Tota la bellesa de la meva dia es torna pàl·lida
La foscor i la set lentament em conquereixen
Encara que encara enyori la llum del sol.
El gran dilema de la meva vida em torna boig
Els poemes d'àngels repeteixen el teu nom
Sent el crits de la nit

*It smells like blood
 Nosferatu
 Whispers are everywhere
 I can't bare it no longer
 I can't resist to my desires anymore
 There is something inside that I need so much
 Insanity...
 Nocturnal Desire
 Has astrayed me, Desires ensued
 My thirst was overcame and I had profaned
 Thus I turned into a Nosferatu
 You know you need the crimson treasure, to
 discover the taste
 Grant me thy life and I'll have a taste of you
 I prowled in the night thus my pallor skin met
 the noble red
 You know you need the crimson treasure, to
 discover the taste
 The demiurge lord bequeathed this life to me!!
 But he stole mine
 These lands belong to him
 Punish me if you will, for my hands are not
 clean
 But deny me not my revenge
 Then his mists swelled and he gabbled his
 spell
 Thus I fell
 I choose this death with my own free will
 I was gasping towards the sun on my last
 solstice
 My amorphous dreams lightened by azure
 My eternal life met with the omega
 Then my grief abandoned me
 Nocturnal Desire!!!*

Fa olor de sang...
 Nosferatu...
 Xiuxiuejos a tot arreu
 No ho puc aguantar gaire més
 No puc resistir-me més als meus desitjos
 Hi ha alguna cosa dins meu que necessito
 molt
 Bogeria...
 Desig nocturn
 M'ha descarrilat, es van produir els desitjos
 la meua set es va superar i hem vaig profanar
 Llavors, em vaig tornar Nosferatu
 Tu saps que necessites un tresor carmesí
 per descobrir el gust
 Concedeix-me la vida i et tastaré
 Jo passejava per les nits amb la meua pell
 pàl·lida
 conegué el noble vermell
 Tu saps que necessites un tresor carmesí
 per descobrir el gust
 El Déu creador em va deixar aquesta vida a
 mi!!
 Però em va robar la meua
 Aquestes terres li pertanyen
 castiga'm si vols, les meves mans no estan
 netes
 Però no em neguis la meua revenja
 Llavors, les seves boires van augmentar i ell
 va pronunciar el seu discurs
 Llavors vaig sentir
 Vaig escollir aquesta mort amb la meua pròpia
 llibertat
 Estava panteixant cap al sol en el meu últim
 solstici
 Els meus somnis amorfes van brillar en un
 blau celeste
 La meua vida eterna va conèixer l'omega
 Llavors el meu dolor em va abandonar
 Desig nocturn!!!

Vampiria

Vampiria és una banda argentina amb una proposta musical molt interessant que alguns entesos cataloguen com una banda de «Vampyric Symphonic Metal», encara que alguns ho acosten més al «Gothic Doom».

La seva primera demo va ser *Legacy in Blood* i la seva resta de treballs s'acosten més al «Gothic Symphonic Black Metal». Generalment, les lletres parlen sobre temes vampírics i la seva música té una harmonia interessant, amb una veu trencada que s'acopla perfectament a l'orgue i altres instruments de la banda. Es pot dir que combina un simfonisme llòbrec i un toc macabre.

La cançó «Legacy in Blood» de Vampiria parla des del punt de vista d'un vampir que està persuadint a una persona per deixar-se convertir en vampir per tal de viure eternament al seu costat, semblant el terror i el mal en la foscor «La nit serà nostra. Per caçar i beure, per caçar i beure per sempre, l'essència de la vida».

Legacy in Blood

*Stranges thoughts round in my head, like
ancient views in red, a call coming
through centuries, like a legacy in my blood.
There's someting growing into
me, cannot control it much more time, i feel it
round into my veins and
begins to awake. The anxiety controls me...
and your neck, so white, there's
not too much to loose, come on, let me taste
your blood.
Aeternum vitae, hereditare in sanguinis,
maledical dominus.
I can feel the ancestral thirst, now my eyes
see through the dark, we gonna
live in the eternal night.
We gonna walk together, for all eternity
wandering in the shadows, spreading
the fear. Night will be our. To hunt and drink, to
hunt and drink forever,
the essence of life.*

Llegat de sang

Pensaments estranys ronden el meu cap, com
antigues imatges en vermell, una trucada que
arriba a través dels segles, com un llegat en la
meva sang.
Hi ha alguna cosa creixent dins meu,
no ho podré controlar gaire més temps, sento
que recorre les meves venes i com comença a
despertar-se. L'ansietat em controla... i el teu
coll, tan blanc, no hi ha gaire a perdre, vinga,
deixa'm tastar la teva sang.
Vida eterna, hereditària en la sang, maleït
senyor.
Puc sentir la set ancestral, ara els meus ulls
veuen a través de la foscor, viurem en una nit
eterna.
Caminarem junts, per tota l'eternitat, caminant
enter les ombres, escampant la por. La nit
serà nostra. Per caçar i beure, per caçar i
beure per sempre,
l'essència de la vida.

També hi ha una sèrie d'artistes que, encara que no es troben dins d'aquest gènere «vampíric», han demostrat la seva fascinació cap aquest personatge en alguna cançó del seu repertori.

«If I Was Your Vampire» de Marilyn Manson

Aquesta és una cançó de l'artista nord-americà Marilyn Manson que, malgrat que sempre ha estat relacionat en gèneres obscurs i criatures malèfiques com els vampirs, mai no havia fet una cançó relacionada directament amb el vampirisme com aquesta, publicada l'any 2007, en el seu àlbum *Drink Me, Eat Me*.

Aquesta cançó de Marilyn Manson és una cançó d'amor relacionada amb el vampirisme ja que explica que la seva estimada li demana que la mati i ell ho fa «T'estimo, tant que m'has de matar ara», imaginant-se les coses que faria si fos un vampir «Si fos el teu vampir, la mort no esperaria a ningú». També observem que té una conducta bastant sàdica quan es menja les cendres del cos de la seva estimada «Cremaràs, em menjaré les teves cendres».

If I Was Your Vampire

*6 a.m. christmas morning.
no shadows,
no reflections here.
lying cheek to cheek
in your cold embrace.*

Si fos el teu vampir

*6 a.m, el matí de Nadal
sense ombres,
sense reflexes aquí.
Estirats galta a galta
en la teva freda abraçada.*

*so soft and so tragic
as a slaughterhouse.
you press the knife
against your heart.
and say,
«i love you, so much you must kill me now.»*

*if i was your vampire,
certain as the moon,
instead of killing time,
well have each other
until the sun.
if i was your vampire,
death waits for no one.
hold my hands
across your face,
because i think
our time has come.*

*digging your smile apart
with my spade-tounge.
the hole is where the heart is.
we built this tomb together,
and i wont fill it alone.
beyond the pale
everything is black,
no turning back.*

*blood-stained sheets
in the shape of your heart,
this is where it starts...
this is where it will end.
here comes the moon again.*

*6:19 and i know im ready
drive me off the mountain.
you'll burn,
i'll eat your ashes.
the impossible wheels seducing
our corpse.*

Tan suau i tan tràgic
com un escorxador.
Tu apretes el ganivet
contra el meu cor.
I dius,
«T'estimo, tant que m'has de matar ara»

Si fos el teu vampir,
tan cert com la lluna,
en comptes de matar el temps,
ens tindríem l'un a l'altre
fins el sol.
Si fos el teu vampir,
la mort no esperaria a ningú.
Agafa les meves mans
entorn la teva cara,
perquè penso
que la nostra hora ha arribat.

Penetrant el teu somriure
amb la meua llengua-espasa
el forat és un és el cor.
Nosaltres construïm aquesta tomba junts,
i no la vull omplir sol.
Darrere la pal·lidesa
tot és negre,
no hi ha marxa enrere.

Fulles tacades de sang
de la forma del teu cor,
aquí és on comença...
i aquí és on acaba.
Aquí ve la lluna un altre cop.

6:19 i sé que estic preparat
porta'm fora la muntanya.
Cremaràs,
em menjaré les teves cendres.
Les rodes impossibles seduïnt
els nostres cadàvers.

«Vampire» de Rammstein

Aquesta cançó pertany a la banda alemanya Rammstein. Aquest grup musical sempre ha presentat gustos estrambòtics que l'han fet molt original i coneguda mundialment.

La cançó presenta una lletra curiosa i difícil d'entendre que fa referències als vampirs. Parla de la criatura com un ésser més amenaçador i poderós, «Traient el tirà», que surt a la nit per atrapar a les seves víctimes: «Ell anirà a agafar la seva presa».

Vampire

*How strong a will
How long to kill*

Vampir

Com de fort un desig
Quan de temps per matar

The Vampire's out to play
He's going for his prey
How wise the decisions
How clear of a mind with perfect precision
The aim it will find
Removing a tyrant
The vampire on its track
The shot in the dark
The vampire strikes back
How sweet can it taste?
How good can you feum el?
The enemy is dead
Your victory is real
How deep can you fall?
How low can you feel?
How sweet can it be?
To know it is real?

El vampir és a fora per jugar
 Ell anirà a agafar la seva presa
 Com de sàvies les decisions
 Com netejar una ment amb una precisió
 perfecte
 L'objectiu que trobarà
 Traient el tirà
 El vampir està en el seu camí
 El tir en la foscor
 El vampir torna el cop
 Com de dolç pot ser?
 Com de bé et pots sentir?
 L'enemic és mort
 la teva victòria és real
 Com de profund pots caure?
 Com d'avall et pots sentir?
 Com de dolç pot ser?
 Per saber que és veritat?

«We Suck Young Blood» de Radiohead

Aquesta cançó pertany a la banda Radiohead, que no acostuma a parlar de temes vampírics a les seves cançons, però que, l'any 2003, va publicar al seu àlbum *Hail to the Thief* la cançó «We Suck Young Blood» (Nosaltres bevem sang jove).

La cançó és una sèrie de preguntes retòriques dirigides a una persona desconeguda i que intenten descobrir si té les condicions adequades perquè se'n puguin alimentar «Ets dolç? Ets fresc?».

We Suck Young Blood

Are you hungry?
Are you sick?
Are you begging for a break?
Are you sweet?
Are you fresh?
Are you strung up by the wrists?
We want the young blood.
Are you fracturing?
Are you torn at the seams?
Would you do anything?
Fleabitten motheaten?
We suck young blood
Woah woah
Won't let the creeping ivy
Won't let the nervous bury me
Our veins are thin
Our rivers poisoned
We want the sweet meat
We want the young blood

Xuclem sang jove

Tens gana?
 Estàs malalt?
 Estàs desitjant un descans?
 Ets dolç?
 Ets fresc?
 Estàs penjat pels canells?
 Volem sang jove
 Estàs fracturat?
 Tens les costures esquinçades?
 Faràs alguna cosa?
 Picat per les puces? Menjat per les arnes?
 Xuclem sang jove
 Woah Woah
 No deixis l'arrossegadora heura
 No deixis que els nervis m'enterrin
 Les nostres venes són primes
 Els nostres rius estan enverinats
 Volem la carn dolça
 Volem la sang jove

«Historia de vampiros» de Joan Manuel Serrat

Un altre dels artistes que va utilitzar el personatge del vampir en una cançó, encara que el seu estil, en general, no s'acosta gens al gòtic o vampíric és Joan Manuel Serrat amb la cançó «Historia de vampiros».

La cançó parla d'un vampir que no es comporta com els altres vampirs (no xucla sang) i és marginat per tots els altres vampirs i vampiresses. Un dia, fins i tot, l'arriben a pegar ja que no volen cap altra doctrina dins de la seva espècie. Podem veure que és una gran metàfora sobre la discriminació del que és diferent.

Historia de vampiros

*Sus padres y hasta sus abuelos
fueron vampiros de prosapia
y tras su leve mordedura
sangre libaban a su anchas,*

*pero éste en cambio era un vampiro
que apenas si sorbía agua
al mediodía y en la cena
de noche y en las madrugadas.*

*Abstemio de sangre
era la vergüenza
de los otros vampiros
y de las vampiresas.*

*Este vampiro tan distinto
osó crear una variante
proselitista de vampiros
anónimos y militantes*

*bajo la luna hizo campaña
con sus consignas implacables
«Vampiros sólo beban agua,
la sangre siempre trae sangre...»*

*Pero temieron sus colegas
que esa doctrina peligrosa
tentase a los vampiros flojos
que beben sangre con gaseosa.*

*Y así una noche de tormenta
cinco quirópteros de lidia
le propinaron al indócil
sus dentelladas de justicia.*

*El desafío del rebelde
quedó allá abajo en cuerpo y alma*

*con cinco heridas que gemían
formando un gran charco de agua.*

*Lo extraño fue que los verdugos
colgados de una vieja rama
a su pesar reconocieron
el buen sabor del agua mansa.*

*Desde esa noche ni vampiros
ni vampiresas chupan sangre
los hematíes son historia
y el agua corre Dios mediante.*

*Y como siempre ocurre en estos
y en otros casos similares
el singular vampiro abstemio
es venerado como un mártir.*

5.2 PINTURA

Des de que van iniciar-se les creences sobre els vampirs, els humans les han volgudes manifestar en representacions artístiques. Una de les maneres més comunes de fer-ho que han utilitzat els homes des dels inicis dels temps ha estat la pintura.

Encara que no es pot demostrar, es creu que la primera representació que es coneix relacionada directament amb el vampirisme data entre els anys 2000 i 1800 aC i pertanyia a la cultura persa. Consistia en un vas en el qual es podia observar un gravat en què hi apareixia un home que lluita contra una criatura desconeguda que sembla intentar-li xuclar la sang.

Des d'aquell moment fins ara, a l'actualitat, els vampirs també han estat presents en la pintura i molts artistes ens han deixat quadres que fan referències directes o indirectes a ells. Molts creen pintures fosques i tenebroses que inspiren l'aparició d'un vampir, d'altres només representen un personatge amb una actitud vampírica, per exemple, intentant succionar la sang d'algú, i d'altres simplement dediquen el quadre a un personatge que ja havia estat relacionat amb els vampirs anteriorment com, per exemple, Lilith.

Hem seleccionat les obres pictòriques més representatives relacionades amb el vampirisme, les quals hem analitzat amb al finalitat de veure la imatge que s'ha tingut al llarg del temps del vampirs i com ha anat evolucionant. Les obres escollides són les següents:

La primera obra escollida data entre els anys 1800 i 1750 aC en l'època de l'Imperi paleobabilònic que es va estendre per la Mesopotàmia per la zona dels rius Tigris i Eufrates, actual Irak.

El relleu, que va ser restaurat més endavant, s'anomena *La reina de la nit* i, encara que no representa cap vampir, ens mostra una dona

La reina de la nit (c. 1800-1750 aC)

despullada que es troba sobre l'esquena de dos lleons, mostrant així que es tracta d'un ésser sobrenatural i diví. Aquest ésser, encara que no se sap amb certesa ja que es dubta entre tres divinitats, es creu que representa Lilith (vegeu punt 3), creadora del mal del món i també dels vampirs. En el relleu, es veu una dona poderosa que té sotmesos animals i que coincideix bastant amb la descripció de Lilith que donen els mites coneguts.

Actualment és al Museu Britànic d'Anglaterra, que el va adquirir l'any 2003, després que passés 79 anys en mans privades.

La següent obra és d'Hugo van der Goes i s'anomena *El pecat original*. Exteriorment, el quadre representa una de les escenes explicades a la Bíblia: l'escena en què la serp, que simbolitza el mal, fa caure Eva en la temptació de menjar-se la poma. Aquest quadre torna a fer referència a Lilith, considerada mare dels vampirs, ja que es creu que la serp i ella podrien ser el mateix ésser. A més a més de fer menjar la poma a Eva, es creu que Lilith va ser la culpable del naixement de Caïm, el fill malvat que van tenir Adam i Eva i que va assassinar el seu germà. Per això, creiem que Eva apareix embarassada en aquesta pintura i que Lilith hi queda retratada com el diable que porta tots els problemes i temptacions.

També és molt representativa la pintura de l'any 1782 (segona versió de la pintura original del 1781) anomenada *El malson* de Johann Heinrich Füssli. Les dues versions presenten la mateixa escena: una dona estirada en un

Hugo van der GOES, *El pecat original*

Johann Heinrich FÜSSL, *El malson* (1782)

llit amb una criatura a sobre. Aquesta criatura presenta una sèrie de característiques que recorden una ratapinyada, cosa que no es pot observar tan bé en la versió original. L'ésser desconegut ensenya les dents i té un somriure força malèvol, cosa que sembla que estigui a punt de mossegar la noia. D'altra banda, veiem que el cavall mira cap a aquest ésser amb uns ulls hipnotitzants. Això pot apuntar que el cavall representi les forces del mal, cosa que queda demostrada amb el títol de l'obra, *Nachtmahr*, que és el nom del cavall de Mefistòfil, un dimoni del folklore alemany.

L'obra següent va ser pintada en estil realista l'any 1850 per William-Adolphe Bouguereau. El quadre s'anomena *Dante i Virgili a l'infern* i representa una de les escenes de l'obra de Dante Alighieri *La divina comèdia*, quan Dante i Virgili visiten l'infern i presencien el combat de dos homes malvats. Podem observar que un dels homes mossega salvatge el coll de l'altre, recordant així a la conducta vampírica.

Podem pensar que l'home agressor és una criatura demoníaca ja que presenta unes característiques visiblement diferents a les de l'altre: té la pell d'un color blavós, dentadura d'animal i urpes prominents. L'altre punt que ens indica la representació del mal en aquest quadre és que torna aparèixer un ésser hipnotitzant al fons que sembla agradar-li

l'espectacle violent que està succeïnt. A més a més, podem observar que aquest ésser té unes ales semblants a les d'un rat-penat, animal estretament associat als vampirs.

El quadre següent va ser pintat per Dante Gabriel Rossetti l'any 1857 i s'anomena *La melodia de les set torres*, que va inspirar William Morris a escriure un poema amb el mateix nom. A primera vista, la imatge no presenta cap referència vampírica. Veiem una noia de família rica amb un atractiu evident i que sembla cridar l'atenció de totes les persones que apareixen en l'escena (fent un esment important a la criada del seu darrere, que sembla totalment abstracta). Més endavant, fou utilitzada per Morris per a crear el personatge de Iolanda, una temible vampiressa que atreïa les seves preses.

El mateix autor, després de la mort de la seva esposa, va trobar la cara de la mare dels vampirs, Lilith, en una actriu que no va triomfar mai, Alexa Wilding. L'autor havia pintat un quadre

William-Adolphe BOUGUEREAU,
Dante i Virgili a l'infern (1850)

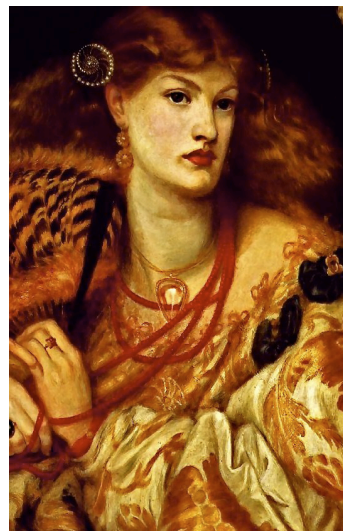
Dante Gabriel ROSSETTI, *La melodia de les set torres* (1857)

anomenat *Lady Lilith* amb la cara d'una altra model. Més tard, però, i durant la seva depressió, va descobrir Alexa Wilding, creant així un nou quadre anomenat *El rostre de Lilith* (dreta) l'any 1865. Tal va ser l'obsessió que va agafar el pintor per l'actriu, que va arribar a canviar la cara del seu altre quadre, posant-hi la d'Alexa (esquerra). La relació vampírica dels seus quadres és que representen Lilith, la mare dels vampirs, com una dona bella, poderosa i imponent. Per tercera vegada, veiem que Lilith presenta

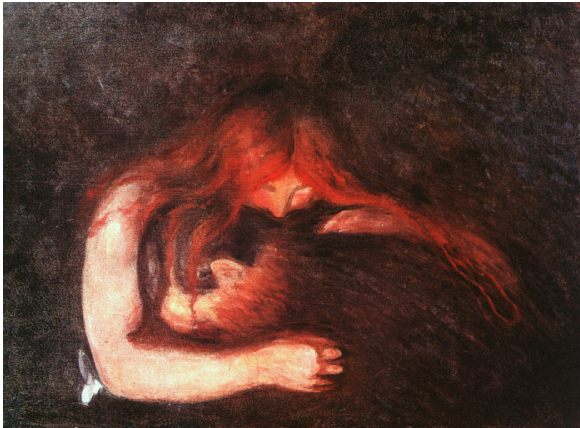
un cabell pèl-roig, relacionat amb la sang i la mort.

Una altra obra important és l'anomenada originalment *Amor i dolor* d'Edvard Munch, encara que la gent l'anomena popularment *El vampir*. L'obra va ser creada l'any 1893 i volia representar, com molt bé diu el títol donat per l'autor, l'amor i el dolor,

Dante Gabriel ROSSETTI,
Lady Lilith
i *El rostre de Lilith* (1865)

encara que, finalment, sembla representar un vampir en ple acte de succió de la sang de la víctima. No únicament l'acció, sinó també l'atmosfera nocturna i el cabell roig de la suposada vampiressa fan pensar que l'obra té una forta relació amb el vampirisme.

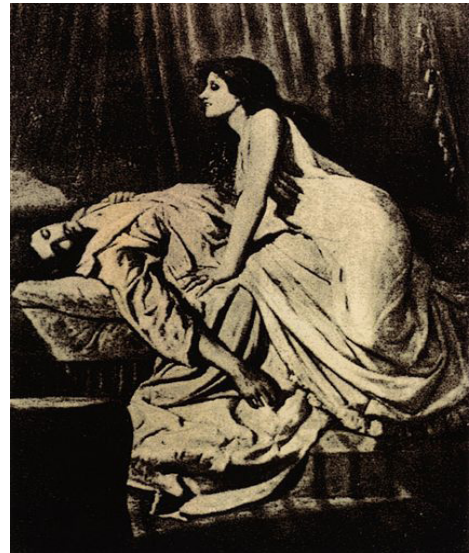
Edvard MUNCH, *Amor i dolor* (1893)

Un altre quadre que ha inspirat moltes obres vampíriques ha estat el conegut com *El vampir* de Philip Burne-Jones, creat l'any 1897. Aquesta pintura presenta un estil romàntic i ens mostra una dona damunt d'un home aparentment inconscient, com si acabés de xuclar-li la sang. No hi ha cap element que ens mostri clarament que la dona és una vampiressa, però la situació de la imatge, la foscor i l'ambient tètric que la caracteritzen i el títol, naturalment, fan pensar en aquestes criatures.

L'obra que ens presenta una clara conducta vampírica és l'anomenada *Els vampirs* d'Istvan Csók de l'any 1907. La pintura ens mostra una imatge força peculiar: un seguit de persones són en un bosc i una d'elles mossega el coll d'una altra mentre les altres ho observen i sembla que vulguin formar part de l'escena. Una altra curiositat que veiem és que una de les persones que observa la situació també té el cabell vermell, fet relacionat sempre amb amb el món vampíric.

Istvan CSÓK, *Els vampirs* (1907)

Philip BURNE-JONES, *El vampir* (1897)

També el famós pintor Waterhouse va elaborar un quadre relacionat amb els vampirs, en concret, amb el mite de Làmia, una dona bella, antecedent de la vampiressa moderna, que atreïa els homes amb la mirada i els hipnotitzava, deixant-los indefensos, per a devorar-los després. En un primer moment, no sembla que aquest quadre tingui cap cosa relacionat amb Làmia, però, si ens fixem en els detalls i que va ser pintada per un autor amb preferència pels mites grecs, com és el mite de Làmia, podem veure que

John William WATERHOUSE, *Làmia* (1905)

té un context vampíric: el cavaller està totalment desarmat, veiem l'espasa i l'escut al fons del quadre, i mira Làmia fixament als ulls. Ella li torna la mirada, encara que cap dels dos no té la boca oberta en actitud de parlar, cosa que apunta que l'home està essent encantat per ella. També podem observar que Làmia té la pell d'una serp, animal relacionat amb el mal, als peus.

Han estat moltes les representacions artístiques de Làmia al llarg de la història com, per exemple, la de Herbert James Draper del 1909. Tots els quadres, però, coincideixen que aquest antecedent vampíric era una criatura molt bella per tal d'atraure les víctimes.

L'últim quadre que hem escollit, com a representació moderna dels vampirs, ha estat l'anomenat *Els vampirs vegetarians* de la pintora mexicana Remedios Varo, creat l'any 1962. Podem veure que el quadre presenta una escena molt més còmica que els altres: tres vampirs que no beuen sang humana, sinó que mengen aliments de color vermell com una síndria, un tomàquet i una rosa. Els personatges presenten un aspecte esquelètic i pàl·lid, cosa que recorda els vampirs.

Herbert James DRAPER,
Làmia (1909)

Remedios VARO, *Els vampirs vegetarians* (1962)

Victòria FRANCÈS, *Dark Sanctuary*

Parlant en termes de l'actualitat, trobem artistes com la famosa Victòria Francès, una artista valenciana que ha trobat la inspiració en temàtiques romàntiques, màgiques i ancestrals, influenciades sobretot per l'expressivitat prerafaèlica (estil del pintor Waterhouse, abans esmentat), i les obres més llegendàries del gènere gòtic. Moltes de les seves il·lustracions han presentat personatges vampírics amb ullals, ambients gòtics i sang, però amb figures bastant belles que recorden Waterhouse.

6. EL VAMPIR I LA SOCIETAT

6.1 LLEGENDES URBANES

6.1.1 Peter Kürten

Peter Kürten, més conegut com a «El vampir de Düsseldorf», va néixer el 26 de maig del 1883 a Mülheim (Alemanya) i va ser un dels assassins en sèrie més coneguts d'Alemanya. Segons la llegenda urbana, era relacionat amb el vampirisme i va assassinar aproximadament nou persones.

Va néixer en el si d'una família pobre, de la qual era el tercer d'entre tretze germans. Peter va presenciar com el seu pare, un alcohòlic a l'atur, maltractava i violava la seva mare i les germanes menors. Això va provocar que als vuit anys s'escapés de casa i iniciés una vida de delinqüent a Düsseldorf. El seu historial com a assassí començà als nou anys quan va ofegar dos amics seus mentre es banyaven al riu Rhin. A més a més, va anar protagonitzant delictes més petits que el van portar durant curtes temporades a la presó. Durant aquella època, també va aprofitar una feina que tenia en una gossera per descobrir el plaer que li produïa violar, torturar i matar gossos abandonats.

A mesura que va anar creixent, les seves tendències violentes van incrementar fins al punt que necessitava matar humans en lloc d'animals. El seu primer assassinat oficial, sense comptar el dels dos nens ofegats al riu Rhin, va ser el 13 de maig del 1913. Es diu que Kürten va entrar en una casa aparentment buida per a robar-hi; però hi va trobar Khristine Klein, una noia de tretze anys que dormia a la seva habitació. En veure-la i comprovar que no hi havia ningú més a la casa, Kürten l'estrangulà i, finalment, la degollà.

Durant la Primera Guerra Mundial, també va ser condemnat per diversos robatoris i agressions sexuals fins que, finalment, l'any 1921, es va casar amb una dona de bona reputació i es va traslladar a Altenburg, on va aconseguir una feina de camioner.

L'any 1925, però, Kürten va iniciar-se com a assassí en sèrie amb el seu retorn a Düsseldorf. Una de les seves primeres víctimes va ser Rosa Ohljer, de només vuit anys d'edat. Es diu que l'assassí va apunyalat la nena tretze vegades amb unes tisores i, després de veure's tota la sang del seu cos, va cremar el cadàver amb gasolina.

El que es coneix com l'any més sanguinari del «Vampir de Düsseldorf» va ser el 1929. El 8 de febrer d'aquell any va assassinar una altra nena de vuit anys; el 23 d'agost va matar dues germanes de cinc i catorze anys; el setembre va matar una dona amb un martell; i el 7 de novembre va assassinar una nena de cinc anys i va enviar a un diari local el mapa amb el lloc on era la tomba de la víctima. Durant aquella època, la gent de Düsseldorf estava atemorida i ningú no s'atrevia a passejar sol pels carrers. Es va iniciar la seva persecució, tot recompensant amb un elevat nombre de diners qui donés informació sobre Kürten per a descobrir-ne la identitat.

L'any 1930, però, va cometre un gran error que el delataria: va enganyar Maria Buldick, una empleada domèstica que es va deixar enganyar per l'assassí per portar-la a Grafenberger Woods, un bosc proper. L'home va estrangular la noia mentre l'agredia sexualment, però no va arribar a matar-la després d'experimentar l'orgasme. Quan l'assassí va abandonar el lloc, Maria Buldick va anar a la policia, la qual va fer-ne el primer retrat robot, després que ella en detallés la identitat. Això va provocar que Kürten agafés molta por i decidís entregar-se el 24 de maig d'aquell mateix any. L'assassí va acabar confessant tots els delictes encara que, al principi, va intentar declarar-se innocent. La sentència va ser morir guillotinat per haver comès nou assassinats, set intents frustrats i unes vuitanta agressions sexuals. La guillotinació es va produir el 2 de juliol del 1932 a Colònia. Es diu que l'última frase de Peter Kürten abans de ser guillotinat va ser:

«Digueu-me, quan m'hagin decapitat podré sentir tan sols un moment el so de la meua pròpia sang sortint-me del coll?»

Aquesta fascinació per la sang, que va ser encara més evident quan, un dia que va ser interrogat per la policia, va dir que el motiu principal dels seus assassinats era la passió que sentia per beure's la sang de les víctimes, la qual cosa li va donar el sobrenom de «Vampir de Düsseldorf», del qual s'ha fet una pel·lícula amb aquest mateix nom dirigida per Fritz Lang l'any 1931, un any abans que morís l'assassí.

6.1.2 Fritz Haarmann

Fritz Haarmann, més conegut com a «el vampir de Hannover» o «el Carnicer», va néixer el 25 d'octubre del 1879 i va ser un psicòpata alemany famós. En total, se li atribueixen un centenar de víctimes.

Provenia d'una família desestructurada de sis germans, dels quals ell era el menor: els pares eren alcohòlics i protagonitzaven enfrontaments escandalosos, que arribaven a l'agressió física, davant dels fills. La mare tractava Haarmann com si fos una nena i l'havia arribat a vestir amb roba femenina. Això feia que el pare s'enfurismés i que el pegués en veure'l vestit d'aquella manera. Per això, les seves tres germanes sembla que van abandonar aviat la casa i tot apunta que van acabar dedicant-se a la prostitució. A causa d'aquest trauma infantil, la seva víctimes sempre van ser adolescents, en concret nois, a causa de la seva tendència homosexual.

Quan va arribar a l'adolescència, quan va ser un jove força atractiu, va ingressar en una acadèmia militar, de la qual va sortir per una insolació.

Només amb disset anys, Haarmann ja va ser fitxat per la policia per l'assetjament d'altres adolescents i nens i el van enviar a un asil provincial de Hildesheim. Sis mesos més tard se'n va escapar i va anar errant per Suïssa. Posteriorment va tornar a Hannover i es va unir a les forces armades, on es va estar fins al 1903. Un cop fora, va cometre actes indecents i va passar llargues temporades a la presó. Finalment, va ser alliberat l'any 1918 en una Alemanya confusa després de la Primera Guerra Mundial. Durant aquella època, Hannover era una ciutat plena de prostitutes, lladres, estafadors i assassins que convivia amb una població pobre; això va fer que aviat Haarmann se sentís completament integrat. En menys de set mesos, Fritz va aconseguir dues feines: com a carnisser i com a policia de la ciutat. Pel seu treball semioficial com a policia es va guanyar també el sobrenom de «detectiu Haarmann» i una manera de guanyar-se la confiança de la policia i de poder portar a terme els seus abusos i assassinats de menors. La llegenda urbana diu que no ho feia sol, sinó que el seu amant, Hans Grans, també era un pedòfil i homosexual i que, fins i tot, l'ajudava a triar les víctimes. Es diu que anaven a l'estació de la ciutat, on hi havia molts joves buscant feina, i els enganaven, portant-los fins a les golfes de la seva carnisseria del barri de Neustrasse, d'on mai no sortien. Allà, segons les seves pròpies confessions, els violava, els arrencava la caròtida d'una mossegada al coll —d'aquí el sobrenom de vampir—, els esquarterava i els venia com a carn de porc o cavall.

Durant aquell temps, va rebre la denúncia dels pares de Rothe, que havien vist el seu fill amb l'assassí, però la policia no va poder trobar proves dins casa seva encara que, segons es va demostrar més tard, hi hagués el cap del noi amagat en aquells moments. A més a més, van començar els rumors sobre el fet que la carn que venia Haarmann no era de porc, sinó de persona; però que van ser desmentits per la mateixa policia més endavant. L'any 1924, però, a causa que els rumors cada vegada es feien més clars, la policia va començar a investigar Haarmann. Es diu que, el 17 de maig d'aquell any, un nen va trobar un crani humà pel parc Herrenhause i que, en fer prospeccions en aquella zona, es van trobar diverses bosses que contenien els cossos de joves d'entre disset i vint-i-cinc anys d'edat. Finalment, el 22 de juny, Haarmann va ser detingut en el seu propi pis ja que la policia va trobar taques a la paret que, un cop analitzades, van resultar ser humanes, al contrari del que deia l'assassí. A més a més, s'hi va trobar roba dels

joves que va ser reconeguda pels familiars. Davant de totes aquestes evidències, Haarmann ho va confessar tot, explicant els detalls més desagradables en el judici iniciat el 4 de desembre al Tribunal de Hannover, on van declarar 130 testimonis.

El mateix Fritz va demanar que el condemnessin a mort, ja que tenia por de ser considerat un malalt mental i que el tanquessin en un manicomi, encara que el seu advocat tenia la intenció d'atribuir el seu comportament a una infantesa traumàtica.

Finalment, el 15 d'abril del 1926, va ser guillotinat i, encara que el seu amant també va ser condemnat igual que ell, el mateix Haarmann va aconseguir que en revisessin l'història, cosa que li salvà la vida. Es diu que va demanar que a la seva tomba hi posessin: «Aquí descansa l'exterminador»; cosa que, naturalment, no es va fer. La seva història també va inspirar una pel·lícula l'any 1974 anomenada *The Tenderess of Wolves*.

6.1.3 Enriqueta Martí

Enriqueta Martí, més coneguda amb el sobrenom de «la vampira del carrer Ponent», «la vampira del Raval» o «la vampira de Barcelona», va ser una assassina nascuda a Sant Feliu de Llobregat l'any 1868, que va sembrar el terror a la Barcelona del 1921. Segrestava, prostituïa i assassinava nens per extreure'ls la sang, els greixos corporals i el moll de l'os per a elaborar beuratges que els clients consideraven màgics.

De molt jove es va traslladar a Barcelona, on treballà de minyona i aviat va iniciar-se en el món de la prostitució en bordells del Port de Barcelona. El 1895 es va casar amb Joan Pujaló, un artista, però el seu matrimoni va fracassar per les infidelitats d'Enriqueta i el seu comportament estrany.

Durant el seu matrimoni, Enriqueta portava una segona vida. Durant el dia demanava caritat pels carrers, vestint com una rodamón i agafant nens per fer-los passar per fills seus, que més tard prostituïa o assassinava. De nit, però, gràcies als diners que li proporcionava la seva segona vida com a proxeneta i remeiera, vestia elegantment i anava al Liceu, al Casino i altres llocs burgesos de Barcelona. Es diu que era en aquests llocs on feia propaganda entre la classe alta dels seus negocis com a proxeneta infantil.

Finalment, l'any 1909, va ser detinguda al seu pis del carrer Minerva de Barcelona, després d'haver estat investigada i acusada, en trobar cossos, i parts de cossos, dels nens que utilitzava per crear els seus beuratges i ungüents. En el seu treball com a remeiera, utilitzava tot el que podia de les víctimes: el greix, la sang, els ossos i els cabells, per això no tenia problemes a amagar els cossos. El més escandalós de tot el cas és que la gent benestant i de classe alta li comprava tots els productes, especialment per a curar la tuberculosi, una malaltia molt comuna en aquella època.

En el moment de la seva detenció, es van trobar els ossos de dotze nens al seu pis del Raval, que van ser molt difícils d'identificar pel grau de descomposició, encara que es creu que van ser molts més els nens que va matar durant aquella època. Va arribar a ser considerada l'assassina en sèrie més gran de Catalunya.

Enriqueta Martí va ser descoberta a causa de la famosa desaparició d'una nena que va despertar tot el barri, anomenada Tereseta, que va ser trobada viva amb una altra nena, Angeleta, les quals van ser els principals testimonis dels crims d'Enriqueta. Després d'aquest fet, Enriqueta va ser detinguda i empresonada a la presó Reina Amàlia, situada on avui hi ha la plaça de Josep M. Folch i Torres. Allà va intentar suïcidar-se tallant-se les venes, primer amb un ganivet i després amb les pròpies dents. Després va ser controlada constantment per tal que no es matés, ja que hi havia altra gent implicada en els seus casos, alguns de l'alta societat. Un any i tres mesos després de la seva detenció va ser assassinada per les companyes de presó, que la van matar a cops. Es diu que podria ser que la mort hagués estat planejada per algun implicat que no volia sortir a la llum. Va morir la matinada del 12 de maig del 1913, oficialment a causa d'una malaltia; però, en realitat, per la pallissa brutal que li van donar. Va ser enterrada en una fossa comuna del cementiri del Sud-Oest, de Montjuïc, a Barcelona.

6.2 MALATIES RELACIONADES AMB EL VAMPIRISME

A causa de la incultura i la ignorància que ha tingut l'ésser humà en èpoques passades, moltes malalties han esdevingut supersticions relacionades amb els vampirs. Sobretot plagues i malalties mortíferes, que causaven desesperació i terror entre la població, eren relacionades directament amb criatures malvades que atacaven la gent i els hi passaven la malaltia. Malalties conegudes ara com la pesta, el carboncle, l'anèmia, la ràbia i la porfíria van ser atribuïdes al llarg del temps a les plagues de vampirs i els seus símptomes eren reconeguts amb temor de contagi a les altres persones. Actualment, aquestes malalties tenen explicacions raonables i s'han pogut demostrar que totes les llegendes que van originar eren causa del temor cap a allò que era desconegut per la major part de la gent de l'època. Les principals malalties relacionades amb el vampirisme són:

6.2.1 La pesta negra

La pesta negra és una malaltia que s'escampà per tota l'Europa del segle XIV, causada per un bacteri que produïa el deteriorament del cos, així com taques per tot el cos, la llengua negra i altre símptomes visibles. Aquest bacteri era traspasat d'una persona l'altra a través d'animals com les puces, les rates i altres éssers rosegadors. La relació entre els animals, la malaltia i el personatge no va tardar a aparèixer, com es pot veure en pel·lícules com *Nosferatu* de Murnau o d'Herzog, on apareix contínuament la imatge d'aquests animals i on s'atribueixen les víctimes del *Nosferatu* a la pesta.

Una possible causa de l'atribució de la malaltia al vampirisme, va ser donat per el fet que alguns cadàvers de gent morta degut a la malaltia, presentava indicis d'haver volgut sortir de la seva tomba, un cop desenterrades. Actualment es sap que aquestes persones havien estat enterrades abans de la seva mort degut al poc coneixement mèdic d'aquella època. També podem imaginar que el fet de que la malaltia produís taques negres a la pell i per tant, un estat lamentable en les seves víctimes, era bastant lògic que creïessin en que duïen un esperit maligne a dintre que es creia que es transmetia amb la mirada.

6.2.2 El carboncle

El carboncle també va ser una epidèmia molt greu i contagiosa coetània a la pesta que va assetjar sobretot durant l'edat mitjana. Produïa fortes febres i es transmetia dels animals a les persones. Els seus símptomes donaven a la gent malalta la sensació de ser atacats per un vampir. Els afectats presentaven una set intensa, convulsions, dificultats respiratòries i al·lucinacions, que feien creure que eren asfixiats per un vampir.

6.2.3 L'anèmia

L'anèmia és una malaltia que encara existeix, encara que ara es coneixen les seves veritables causes. Produeix a la persona la pèrdua de glòbuls rojos a la sang, cosa que fa que es senti debilitada i, fins i tot, produeix desmaïs i una pal·lidesa notable a la gent que la pateix. Tot això fa més que evident el perquè de la creença vampírica relacionada amb aquesta malaltia. Els símptomes de l'anèmia creaven en la persona que la tenia la imatge d'una persona que està exposada a un atac vampíric, ja que sembla que perdi sang contínuament.

6.2.4 La ràbia

La ràbia és una malaltia del sistema nerviós que ara pot ser tractada i que va tenir el moment de màxima expansió entre els segles XIV i XVII, particularment a Hongria entre els anys 1721 i 1728.

El fet que aquesta malaltia sigui transmesa a través de la mossegada d'animals com els gossos, els llops i els ratpenats, animals relacionats amb el vampirisme des de sempre, és la causa principal de la seva relació amb aquests. També podem veure que un dels símptomes principals de la ràbia, sobretot durant els primers dies, era el fort dolor que sentien les persones infectades a la zona que havia estat mossegada per l'animal, cosa que encara potenciava més aquesta por cap al vampir. Altres símptomes com la febre, l'ansietat i la pèrdua de la gana eren relacionats amb el fet que una persona s'es-tigués transformant en un ésser vampíric.

Altres símptomes importants de la malaltia era que les persones afectades presentaven una hipersexualitat, és a dir, sentien desig sexual de manera continuada i descontrolada, cosa que s'ha relacionat amb els vampirs, sobretot en el món cinematogràfic, que sempre els presenta com a éssers seductors i, fins i tot, eròtics. O també que, degut als espasmes musculars que produïa, els afectats presentaven una veu molt més greu de la que els era normal fins aquell moment, que contraguessin els llavis de manera que ensenyaven les dents i, fins i tot, presentaven símptomes d'hidrofòbia, com se'ls hi atribueix també a les criatures vampíriques.

6.2.5 La porfíria

La porfíria és una malaltia produïda per una anomalia genètica i hereditària. Les seves conseqüències són tan pròpies del vampirisme, que s'ha arribat a anomenar «malaltia del vampirs». Actualment se sap que la malaltia és produïda per una alteració de l'activitat genètica de l'enzim que s'encarrega del transport de l'oxigen de la sang i que produeix una sèrie de símptomes bastant curiosos i que poden recordar-nos als vampirs.

Aquests símptomes són: la fotosensibilitat, és a dir, la intolerància a la llum del sol que presenten molts vampirs des de que Bram Stoker ho va incloure en la seva novel·la, *Dràcula*; deformacions facials que deixen la dentadura al descobert donant l'aparença que les dents són més grans del normal, un aspecte punxegut de les orelles o els ulls vermellors; extrema pallidesa, també pròpia dels vampirs; intolerància a l'all, un dels elements principals per fer fugir els vampirs, que, degut a la seva capacitat per bloquejar la coagulació de la sang quan era menjat per algú que tingués la malaltia, provocava malestar al pacient. Aquestes característiques van ser les que van fer creure durant molt de temps a la gent que estaven sota la infecció vampírica.

Cal apuntar que molts del personatges reals que han tingut una conducta vampírica com Gilles de Rais, Fritz Haarmann o Peter Kürten, patien algun tipus de malaltia psicològica com l'esquizofrènia o la psicosi que han arribat a portar una sèrie de parafilies que assignen al vampir una categoria particular.

Un fet particular que ens mostra la ignorància mèdica que hi va haver en temps passats va ser el fet que en el moment en que un cos, que es creia que era vampir, era exhumat i s'intentava manipular-lo o clavar una estaca en el seu cor, per la pressió exercida sobre els pulmons, el cos podia emetre un espècie de sospir o crit que en realitat era un escapament de gasos, cosa que feia creure a els exhumadors que el cadàver era efectivament un vampir i que l'estaca l'havia matat.

6.3 TRIBUS URBANES

El personatge del vampir ha influenciat dins la societat fins el punt que existeixen tribus urbanes, és a dir, un grup de persones que viuen en un ambient urbà, amb comportament i creences similars que els diferencia de la cultura majoritària d'allà on viuen, relacionades o inspirades en ells. Aquestes tribus solen ser anomenades subcultures i n'hi ha una, la subcultura gòtica, que està estretament relacionada amb el vampirisme.

La subcultura gòtica és un moviment subcultural que actualment és present a gairebé tots els països del món. Va començar al Regne Unit a finals de la dècada dels setanta i

mitjan anys vuitanta. Va derivar de l'estil musical conegut com a Rock Gòtic. Les persones que formen part d'aquesta subcultura ressalten especialment per la seva estètica, basada en la literatura i cinema de terror i, fins i tot, en la cultura BDSM o fetitxista. També es caracteritzen per tenir una estètica bastant andrògena i per inspirar-se en el vestuari renaixentista i en l'època victoriana.

Aquesta fascinació cap al cinema del terror i cap a tot allò que és obscur ha fet que molts d'ells tinguin un estil propi que els pot arribar a relacionar amb els vampirs. Les característiques del vestuari que utilitzen els gòtics ens recorden a les característiques que se li atribueixen al personatge del vampir com són: la preferència pel color negre en la seva vestimenta, maquillatge per ressaltar la seva pal·lidesa facial i pintallavis negre o roig.

La relació entre la subcultura gòtica i el vampirisme es remunta en l'època romàntica quan aquesta tribu urbana va trobar la seva inspiració en llibres que parlaven de personatges sobrenaturals, misteriosos i, fins i tot, marginats que, a més a més, resultaven ser letals i terrorífics quan s'ho proposaven. Això va fer que els gòtics, que en general, tenen tendència a ser persones depressives, solitàries, individualistes i cíniques, es veiessin identificats amb aquests personatges entre els quals destacava el Dràcula de Bram Stoker, que es va convertir en una clara referència gòtica, però també Frankenstein de Mary Shelley o el també vampir Lestat, d'Anne Rice.

Degut la seva estètica fosca i estrambòtica, els gòtics molt sovint han estat estereotipats com a persones satàniques encara que no ho són i, fins i tot, tenen un punt de relació estètica amb el cristianisme en l'ús de creus i altres símbols, encara que poden ser de qualsevol religió i seguir qualsevol pensament filosòfic. La seva relació també es pot donar pel fet de que els gòtics senten predilecció per una sèrie de bandes, així com Bauhaus, Marilyn Manson o Catastrophe Ballet, que al seu temps es veuen influenciats pel personatge. L'exemple més clar que hi trobem és que la cançó considerada «l'himne de la subcultura gòtica» s'anomena «Bela Lugosi's Death», de Bauhaus, que fa referència al famós actor que va representar el personatge del vampir com si ho fos realment.

6.4 SUPERSTICIONS

6.4.1 Causes del vampirisme

Segons va afirmar l'Església en l'antiguitat el vampirisme no es tractava d'una reencarnació del Diable, sinó que, més aviat, consistia en la reanimació d'un cadàver a mans d'aquest. Això va portar a la població a crear una sèrie de supersticions al voltant de com es creava un vampir i el risc de cada persona de convertir-s'hi. Finalment, les teories que van arrelar més dins la societat i que, encara avui dia, són les que continuen establertes dins el mite són les següents.

Mort sobtada o violenta

Qualsevol mort que s'hagi produït d'una manera inesperada en la qual l'ànima de la persona ha sigut extreta violentament del cos es considera que té més possibilitats que el cadàver pugui ser posseït pel dimoni i convertit en una criatura vampírica. Les morts que es consideren violentes són, per exemple: la mort per ofegament, accidents fatals, assassinats i atacs de cor.

Enterrament incorrecte

Un cadàver que hagi estat enterrat massa superficialment i que pugui estar exposat a les criatures salvatges es considera que té més possibilitats d'esdevenir un ésser immortal vampíric. Es considera així ja que el cos no es pot descomposar degudament i l'ànima no aconseguirà descansar mai. També es pot produir una situació semblant

quan la persona enterrada no és beneïda per l'Església ja que es creia que la única manera d'aconseguir la pau eterna era mitjançant els rituals cristians.

Excomunió

Es creia que totes aquelles persones excomunicades, no batejades o apòstates podien arribar a convertir-se en éssers vampírics degut al seu allunyament de la religió i, per tant, acostament a les forces malignes.

Enterrament prematur

Qualsevol individu que, per desgràcia, es cregués mort i fos enterrat prematurament, es creu que també tenia possibilitats de ser convertit en un vampir. Aquesta llegenda urbana es va originar en una època en que, degut a la ignorància mèdica, s'havia enterrat molta gent viva i, quan es practicava l'exhumació dels seus cadàvers perquè es creia que havien pogut ser convertits en vampirs, es trobaven clares senyals que la persona de l'interior n'havia volgut sortir i s'atribuïa a una possessió vampírica.

Suïcidi

Degut a les creences passades que si et suïcidaves atemptaves directament contra la voluntat de Déu, es va originar la creença que deïa que, tota aquella gent que hagués provocat la seva mort, podia ser posseïda pel Diable. A l'antiga Grècia, es tallaven i es cremaven les mans dels suïcides ja que es creia que, en el cas que el seu cos tornés a molestar als vius, no els hi podria fer cap mal.

Pas d'animals sobre el cadàver

El fet que un animal camini o voli sobre el cadàver o el taüt, es creia que podia impedir que l'ànima del mort arribés a l'altra vida. Això indicaria que el cadàver podria ser posseït per un esperit maligne amb facilitat. A Escòcia, on hi ha aquest tipus de supersticions, es tancava a les mascotes per tal de que no intervinguessin en el funeral i a Anglaterra es matava a tots aquells animals que entraven en contacte amb el mort.

A Rússia, en canvi, es creia que només que els morts entressin en contacte amb el vent de les estepes, ja reviuria. A xina hi ha una superstició semblant amb el raig de la lluna, que no pot caure sobre cap cadàver o reviurà. També hi ha una superstició que diu que, si es passa una espelma per sobre del taüt, es posa en perill al seu ocupant.

Mossegada d'un altre vampir

Probablement és la causa més coneguda de conversió al vampirisme i a la que la gent ha tingut més por durant el llarg del temps. Es creu que quan algú rep la mossegada d'un vampir aquest li traspasa la seva condició provocant a l'altra persona la mort i resurrecció com a vampir, tot i que, alguns ocultistes diuen que d'aquesta manera només és possible si hi ha una acceptació per part de la víctima. Al llarg de la història s'han anat produint una sèrie de variacions en la superstició, per exemple, el fet que el vampir hagi de donar per beure a la víctima la seva sang després d'haver-la mossegada per tal que aquesta faig tota la conversió.

6.4.2 Mètodes d'extermini

Davant el terror que causava a la gent el fet de tenir uns personatges tant perillosos i terrorífics entre la població, es van despertar una sèrie de creences que donaven a un conjunt d'elements la capacitat de fer fugir el vampir o, fins i tot, exterminar-lo. Els principals elements foragitadors de vampirs que han sobreviscut en les llegendes actuals són:

L'all

El poder de l'all com a amulet ve donat per la seva forta olor. La teoria afirma que el semblant és repelleix, així que un vampir putrefacte sentirà fàstic i repugnància cap a

qualsevol cosa que emeti una olor desagradable com la de l'all. Segurament, el fet que s'hagi escollit l'all d'entre tots els elements amb una olor desagradable, és que, segons la religió aràbiga, el primer all de la història va néixer de la petjada esquerra de Satanàs, quan va sortir del jardí de l'Edèn.

L'estaca

Durant les suposades epidèmies vampíriques que van assetjar l'Europa de l'est i els Balcans, es va utilitzar l'estaca per assegurar-se que el cos dels infectats no tornés a la vida.

Tradicionalment es clavava una estaca afilada a l'estómac del cadàver per fixar-lo al terra, de manera que, quedava simbòlicament enganxat al terra i no en podia escapar mai. Això servia perquè, en el cas que un esperit maligne volgués posseir un cos, no podria sortir de la seva tomba. L'estaca de fusta ha estat adoptada com a arma d'exterminació vampírica principal ja que, algunes cultures, creuen que el cor del vampir continua bategant però que, en clavar-li l'estaca, s'allibera l'esperit.

El crucifix

L'exposició de creus, ja siguin de quitrà o resina, en les tapes dels taüts o sobre les portes d'una casa o estable, evita l'accés de vampirs. La creu que es creu que causa més temor és la tallada en àlber, ja que és la mateixa que es va utilitzar per crucificar a Jesús. Aquesta relació, així com la de l'aigua beneïda, es produeix perquè es considera que el vampir és un ésser maligne i relacionat amb el Diable i, per tant, totalment contrari a Déu i susceptible a tots els seus símbols.

La decapitació

Es deia que si s'enterrava el cap del vampir juntament amb els seus peus o allunyat de la resta del cos, s'accelerava la fugida de l'ànima que, en algunes cultures, es creia que encara restava dins el cos.

La incineració

També es creia que si s'incinerava el cadàver o el cor de l'ésser vampíric i es ruixava amb aigua bullida la seva tomba es produïa l'exterminació del vampir.

Repetició de l'enterrament

Finalment, es creia que si es canviava de lloc la tomba d'un cadàver, es ruixava amb aigua beneïda o es realitzava un exorcisme, s'augmentaven les possibilitats de salvació de la seva ànima corrompuda.

El mirall

Encara que el mirall no és un mètode d'exterminació dels vampirs, si que és un mètode d'identificació molt important i conegut. Totes les supersticions que s'han creat al llarg dels anys entorn l'all, han estat causades pel fet que es creu que els miralls mostren l'ànima de la gent. El fet que un vampir no es pugui reflectir en ell es que, com és lògic, és un ésser sense ànima.

La llum solar

Un dels mètodes d'extermini del vampir més conegut és la llum solar. Es creu que el vampir, un ésser lligat a la foscor, a la mort i a la nit, no pot tolerar la llum de l'astre rei sobre la seva pell ja que, si ho fa, aquesta es crema provocant grans dolors a la criatura. Algunes cultures esclaves, però, deien que aquests éssers podien resistir la llum solar i fer una vida normal. Actualment, observem que aquesta superstició s'està perdent ja que, en el món cinematogràfic i literari, dona més joc el fet de que el vampir pugui sortir de dia i passar desapercebut.

L'aigua

A més a més de l'aigua sagrada, els vampirs senten debilitat pels corrents d'aigua ja que aquests porten la substància més pura que hi ha a la terra i que un ésser tan impur i diabòlic com és el vampir no pot suportar.

6.4.3 Hàbitat del vampir

Els principals llocs on es creia que podien habitar vampirs i que la gent evitava visitar per por de ser atacada eren els següents:

Els cementiris

Encara que en els cementiris hi hagin molts monuments en forma de creu, és on es creia que hi havia més possibilitats que hi visqués un vampir. Els mausoleus, les tombes i les cambres de sepultura proporcionaven abric i seguretat als vampirs en front els rajos solars, que són tan letals per a ells.

Ossaris

Durant les èpoques de grans epidèmies, els cementiris de les esglésies estaven superpoblats de morts i van tenir la necessitat de crear els ossaris, grans espais on s'acumulaven tots els morts que no cabien en els cementiris.

Com que moltes famílies no tenien diners per pagar els funerals dels seus morts, els enviaven directament als ossaris. Aquests llocs tan llòbrecs i tenebrosos eren terrenys ideals per a l'aparició de vampirs ja que allà els no morts gaudien de la malaltia i la foscor.

Hospitals

Com que la sang és vida, el vampir la necessita per tal de rejuvenir la seva carn morta. Als hospitals hi ha molta sang i les víctimes ofereixen poca resistència. Per tant, és un lloc ideal per tal que el vampir s'alimenti. Passava el mateix en sanatoris i dipòsits de cadàvers.

Esglésies, castells i llocs remots

Profundament inspirada per Bram Stoker, la superstició més coneguda parla d'un vampir semblant a Dràcula, que viu a un castell solitari, llòbrec i allunyat de la resta de la població. La imatge més famosa del castell és una construcció envoltada de ratpenats, llops, rates i altres animals relacionats amb el vampirisme. La majoria dels edificis deshabitats ofereixen certa protecció al vampir, sobretot els que són lluny del mar o dels rius i que reben poca llum solar.

6.5 EL VAMPIR I LA RELIGIÓ

Totes les religions del món tenen algun referent vampir ja que totes tenen algun component diabòlic relacionat amb criatures malignes.

Pel que fa a les religions catòlica i jueva, el component més significatiu és el del fill gran d'Adam i Eva, que es creu que va ser el primer vampir. Caïm va sacrificar el seu germà Abel per enveja. Alguns textos diuen que, per tal de castigar-lo, Déu el va condemnar a errar maleït fora de l'Edèn.

«La veu del teu germà m'està clamant des de la terra. Per això caminaràs maleït, lluny d'aquesta terra que obrí la seva boca per rebre de la teva mà la sang del teu germà. Quan llauris la terra, ella no et donarà més el seu fruit; fugitiu i errant viuràs sobre la terra»(*Gènesi*, capítol IV, versicles XI-XVI).

Déu o Jahvè va fer un senyal diví a Caïm per tal que ningú no el pogués matar i estigués condemnat eternament. Caïm va deambular cec fins a arribar al país de Nod, a

l'est de l'Edèn, on es diu que Lilith el va trobar i el va salvar de la foscor. En aquest punt és on a moltes llegendes ha aparegut el primer vampir en la forma de Caïm.

Tornant als textos bíblics, Caïm apareix com a un ésser desgraciat i eternament adolorit, incomprès per Déu. És un ésser despreciable i gairebé bàrbar que, curiosament, inspira més llàstima que repulsió o temor, així com la imatge romàntica del vampir.

El cristianisme havia influït en aquest imatge si ens fixem en el simbolisme que té la sang en el Nou Testament. Per exemple, en l'últim sopar, Jesús parla als seus apòstols tot dient: «De veritat, de veritat us dic que si no mengéssiu la carn del fill de Déu i no beguéssiu la seva sang, no tindreu vida en vosaltres. El que menja la meua carn i beu de la meua sang té vida eterna i jo el ressuscitaré l'últim dia. Perquè la meua carn és menjar veritable i la sang beguda veritable» (*Nou Testament*, sant Joan, capítol VI, versicles LIV-LV).

Aquest fragment de sant Joan no significa que Jesús digui als apòstols que es converteixin en caníbals o vampirs, però deixa entreveure la simbologia de la sang com a font de vida i de poder. D'aquí, s'han creat llegendes, així com novel·les relacionades amb el vampirisme.

Un altre fet que relaciona l'Església cristiana i el vampirisme són les persecucions que es van produir a mans de la Inquisició a totes aquelles persones relacionades amb el vampirisme o la bruixeria, que eren considerades heretges i demoníques. Totes aquestes persones van ser perseguides, torturades i assassinades partir del segle XIII fins al XIX, tenint l'auge més gran de persecució vampírica durant el segle XVIII. D'aquí provenia la creença que retrocedien davant la creu.

En la religió islàmica també apareixen figures vampíriques, els *guls* o *ghouls*, éssers que es passejaven pels cementiris assaltant les tombes i atacant sense pietat qualsevol vianant distret. Aquesta imatge del vampir s'assembla força a les figures originals dels monstres de tipus «Coco». Segurament, van néixer com a fruit de les històries de foguera i llegendes urbanes aràbigues que van agafar tanta importància que moltes zones les van considerar components reals de l'Islam.

Per últim, cal destacar que, per desgràcia, existeixen diverses sectes que tenen com a creença bàsica el vampirisme i estan molt relacionades amb el satanisme, per tant, es consideren grups religiosos il·legals, destructius i perillosos.

6.6 EL VAMPIR I EL LLENGUATGE ACTUAL

El personatge del vampir s'ha introduït en el llenguatge actual amb l'expressió «Ser un vampir». Aquesta expressió, però, presenta una variació de significat segons el gènere, masculí o femení, en el que és utilitzat.

D'aquesta manera, quan l'utilitzem amb la forma masculina, ens adrecem a una persona que s'enriqueix empobrint els altres, és a dir, que se n'aprofita «xuclant-los» allò que posseeixen.

D'altra banda, quan ens referim al personatge femení, és a dir «la vampira», ens referim a una dona que empra el seu desig sexual i fascinació eròtica per a seduir i explotar els homes, fent en part referència a la nimfomania i al domini.

7. EL VAMPIR I LA LITERATURA

7.1 LECTURA I RECULL D'INFORMACIÓ

La literatura ha sigut, sens dubte, l'àmbit artístic que més ha utilitzat i desenvolupat la imatge del vampir en tots els gèneres literaris: la poesia, el relat breu o conte i la novel·la.

Encara que abans d'aquesta ja s'havien obres on hi apareixia el personatge, la gran obra mestra que va donar nom al personatge del vampir encarnat en el comte Dràcula va ser el *Dràcula* de Bram Stoker. Aquesta obra va impulsar el personatge cap a totes les altres temàtiques, comercialitzant-lo, allunyant-lo del terror clàssic i acostant-lo, sobretot, a una visió més romàntica del personatge que ha derivat als nostres temps amb com les sagues *Crepuscle* o *Cròniques vampíriques*, on els vampirs han esdevingut figures estimades i amors platònics per un públic bàsicament adolescent. Malgrat això, el vampir també ha avançat cap altres temàtiques com poden ser la ciència ficció, el misteri, el drama o, fins i tot, la comèdia.

Aquesta fama de la literatura al voltant del personatge ha fet que, posteriorment, s'hagin adaptat moltes de les obres vampíriques en l'àmbit cinematogràfic, incrementant el seu èxit. Per exemple, la novel·la de Stoker ha tingut moltes adaptacions diferents a la gran pantalla (vegeu punt 8).

7.1.1 Poesia

7.1.1.1 «El vampir»

El poema «El vampir» va ser escrit per l'escriptor alemany Heinrich August Ossenfelder i publicat el 25 de maig del 1748 a la revista *Der Naturforscher*. És considerat el primer poema del romanticisme que tracta el tema del vampirisme.

*Mi querida y joven doncella se alza
Inflexible, rápida y firme
En todos los viejos arcanos
De una madre siempre verdadera;
Como en los vampiros inmortales,
La gente de estos portales
Cree con la fe de los mercenarios.
Pero mi Christine derrocha su tiempo,
Y desgasta de mi amor su lamento,
Hasta que yo mismo, vengado,
Brinde a la salud del vampiro
En la pálida copa de los reptiles.*

*Y cómo al dormir eres delicada
Hasta ti llegaré arrastrándome,
Y la sangre de tu vida será drenada.
Así podrías en vano temblar
Pues en la penumbra he de besarte,
Y sobre el umbral de la muerte
Cruzarás con espanto,
Envuelta en mis fríos brazos.
Por último os preguntaré,
Oponiendo este mundo que se abre
¿Cuáles son los encantos de tu madre?*

El poema és el cant d'un home que ha estat rebutjat per una noia anomenada Christine per culpa del conservadorisme i la cristiandat de la seva mare. Per tant, l'home critica la religió i el conservadorisme de l'època, no solament de la seva mare, sinó també el dels veïns: «*La gente de estos portales. Cree con la fe de los mercenarios.*» En la segona estrofa, però, podem veure que aquest home té característiques vampíriques i intencions d'entrar a l'habitació de la seva estimada a la nit i mossegar-la, convertint-la així en vampir i allunyant-la de la seva fe per a poder estar amb ella: «*Oponiendo este mundo que se abre ¿Cuáles son los encantos de tu madre?*».

7.1.1.2 «Lenore»

«Lenore» és un poema de tema vampíric escrit per l'autor alemany Gottfried August Bürger l'any 1773. També pot ser anomenat: «Leonore», «Leonora» o «Ellenore», encara que el seu nom real és «Lenore».

*Amaneció Lenore junto al alba carmesí,
surgiendo de temibles visiones,
«¿Eres infiel, William, o estás muerto?
hace tanto que has marchado...»
Pues él, con los guerreros de Federico,
a la lejana Praga fue a luchar;
nunca escribió, en el fragor del combate,
y triste estaba el corazón sincero que lo añoraba.*

*La Emperatriz y el Rey,
cansados de una lucha sin cuartel,
al fin terminaron con el odio pertinaz,
que inspiraba la rivalidad:
y la multitud marcial, con risas y canciones,
hablaba de su hogar mientras marchaba,
y ¡clank, clank, clank! venían los rangos,
al sonido de las trompetas que crecía.*

*Y aquí y allí, en todas partes,
a lo largo del sendero lleno de gente,
venían viejos y jóvenes, con música alegre,
a unirse a las bandas;
y los niños saltaban y gritaban para espiar a la multitud,
y temblando y estremecida la novia empujaba:
Pero ¡Oh! para los labios suaves de Lenore
se habían terminado los besos y agradecimientos.*

*Corría rápidamente mirando hombre por hombre
con ojos anhelantes;
pero se sentía sola en la multitud poderosa,
como si la presionara y aplastara,
Mientras pasaba de la tropa (un grupo agradable)
orgullosas las plumas ondeaban y caían,
Ella se arrancaba los cabellos y giraba,
y como loca se retorció contra el piso.*

*Su madre la acariciaba con ternura,
con suaves palabras de aliento:
«Hija mía, que Dios te contemple*

y te tranquilice, niña mía.»
«¡Oh, madre, madre! ¡Lo que se fue, se fue!
No comprendo cómo el mundo sigue rodando:
¿Qué piedad tiene Dios conmigo?
¡Pena, pena y aflicción, para mi pesado corazón!

«¡Cielos, ayúdenla!
¡Niña, reza un Ave María!
Grandes y sabios son los actos de Dios;
Él te ama y se compadece de ti.»
«¡Fuera, madre, fuera con esas mentiras!
¿Acaso Él ve mi desesperación, o escucha mi llanto?
¿Qué importa ahora esperar o rezar?
La noche ha llegado, el día ha muerto.

«¡Ayuda, Cielos, ayuda! Quien conoce al Padre
sabe por cierto que ama a su niña:
El pan y el vino de su mano divina
suavizarán su ira temperamental.»
«¡Oh, madre, querida madre! el vino y el pan
no aliviarán la angustia que tortura mi mente;
porque será tarde para el pan y el vino
para este frío cadáver que aúlla desde la tumba.»

«¿Qué pasaría si la falsa fe del traidor falló,
instigada por dulces tentaciones?
¿Qué pasaría si en la lejana Hungría
el tomó otra novia?
Rechaza al frágil tonto, mujer,
que acepta piedras y rechaza las perlas:
mientras que el alma y el cuerpo estén juntos
en su corazón traicionero siempre habrá tormentas.»

«¡Oh madre, oh madre! ¡Lo muerto, muerto está,
y perdido quedará!
La muerte, la muerte es el destino de mi alma,
aplastada, quebrada y desolada.
¡La chispa de mi vida! ¡Abajo, abajo a la tumba:
muere sola en la noche, muere lejos en la oscuridad!
¿Qué piedad tiene Dios de mí?
¡Lamentos, ay, por mi pesado corazón!»

«Ayuda, Cielos, ayuda, y no la abandonen
porque sus penas son muy agudas,
no sabe lo que dice,
¡Oh, no consideren pecado sus palabras!
Abandona, hija mía, tu desdicha,
y piensa en las felicidades prometidas,
para que tenga paz tu mente
y sé una esperanza y hogar y novia para él.»

«¿Madre mía, qué es la felicidad?
¿Madre mía, qué es el infierno?
¡Mi felicidad es estar con Guillermo,

*Sin él, el mundo es infierno!
Muero sola en la noche, lejos en la oscuridad!
Tierra y Cielo, Cielo y tierra,
nada peor que estar sin Guillermo.»*

*Esta pena quebraba el pecho de Lenore,
y apesadumbraba su cerebro;
Así surgía su lamento al Poder en lo alto,
para dudar y quejarse:
Sacudiendo sus manos y golpeando su seno,
Gritando y aullando sin descanso,
hasta que su suave velo la luna desplegó,
y las estrellas brillaron en el azul oscuro.*

*¡Pero se escuchan unos ruidos y el trote
de un pesado caballo!
¡Cómo retumba el acero mientras surge el jinete!
¡Cómo grita el eco!
Mientras silenciosa y claramente la campana gentil
repiquetea y tintinea dulcemente;
y claro y muy bajo a través del tablón de la puerta
llega una voz a los oídos:*

*«¡Hola, hola! Destraben la puerta;
¿Estás despierta, novia mía, o dormida?
¿Tu corazón aún está libre y fiel al mío?
¿Estás riendo, novia mía, o llorando?»
«¡Oh, cansada estoy, Guillermo, he esperado por ti,
Lamentandóme mientras aguardaba todo el día,
llorando con una gran pena,
por la crueldad de tu demora.»*

*«Hasta la mortal medianoche no descansamos,
he viajado rápido desde muy lejos,
y aquí estoy de vuelta con ellos
ahora ya pasó la oscuridad.»
«Ah! Descansa con ellos hasta que la noche esté tranquila,
suave debes ser, y blando, y cálido:
Escucha al viento, cómo susurra y golpea
a través de las hierbas espinosas.»*

*«A través de las zarzas de espinos déjalos suspirar,
Déjalos suspirar, niña, déjalos!
Calma la fiereza del ojo brillante de mi cabalgadura,
y su orgulloso y salvaje penacho.
Arriba, arriba y lejos! No pararé,
Carguen rápido detrás mío, arriba, arriba y lejos!
Cientos de millas serán cabalgadas
hasta que pueda reposar en la cama nupcial.»*

*«¡Qué! cabalgar cien millas esta noche,
llevado por esas locas fantasías!
¿No escuchas la campana con su lamento,
mientras tocan las once?»*

*«Mira, mira! Mira! la luna brilla:
Nosotros y los muertos cabalgamos rápido en la noche.
Es por una apuesta que te llevaré
al recinto nupcial cada vez que nazca el día.»*

*«¡Oh! ¿Dónde está el cuarto, querido Guillermo,
y dónde la cama, Guillermo?
«Lejos, lejos de aquí: quieto, estrecho y frío:
tablón y fondo y tapa.»
«¿Hay lugar para mí?»
«¡Para mí y para tí,
Sube, sube a la montura rápidamente!
Los invitados a la boda están listos,
y la puerta de la cámara está abierta.»*

*Aquí a la derecha y allá a la izquierda,
pasaban los sembrados de maíz y tréboles,
y los puentes apenas vistos por los ojos asombrados,
mientras los sobrevolaban traqueteando.
«¿Qué pretende mi amado? La luna brilla,
Los muertos viajan rápido a través de la noche.
¿Acaso mi amado teme a los tranquilos muertos?»
«¡Oh, no, déjalos dormir en su lecho polvoriento!»*

*En la fresca y suave brisa que flotaba alrededor
mientras los cuervos volaban sobre sus cabezas,
¡Din dón! ¡Din Dón! Es el sonido, es la canción,
«Lugar, hagan lugar para los muertos que pasan!»
Lentamente el tren funerario se acerca,
llevando el ataúd, llevando el ferétro;
y el lamento de su canto era crudo y sibilante,
como el croar de las ranas en las marismas.*

*«Desenterraste tu cádaver en la medianoche oscura,
con himnos y tañidos y gemidos,
Pero yo te devuelvo al hogar, mi joven esposa,
para una fiesta nupcial más hermosa.
Ven, corista, ven con tu gentío coral,
y canten solemnemente una canción de bodas,
Ven, hermano, ven — deja escapar la bendición
que no se interrumpa el descanso del novio y la novia.»*

*¡Pasan a la derecha, pasan a la izquierda,
los árboles y montañas en la carrera!
¡A la izquierda, y a la derecha y la izquierda,
vuelan sobre el pueblo y el mercado!
«¿Qué pretende mi amado? La luna brilla,
Los muertos viajan rápido a través de la noche.
¿Acaso mi amado teme a los tranquilos muertos?»
«¡Oh! déjalos solos en su lecho polvoriento!»*

*¡Mira, mira, mira! en el árbol del patíbulo,
mientras bailan rodando alocadamente,
arriba y abajo, al resplandor lunar,*

*un grupo volátil, semi perdidos: «¡Jo, jo! loca multitud,
vengan aquí, y unánse al comienzo de mi veloz carrera; Vengan,
bailénme una danza, oh bailarines,
mientras nos encerramos en los tablones del lecho nupcial.»*

*¡Cómo corre la luna allá en lo alto,
en la salvaje carrera alocada!
¡Afuera y adentro, moviéndose como las estrellas
y giran sobre el cielo resplandeciente!
«¿Qué pretende mi amado? La luna brilla,
Rápidamente los muertos cabalgan a través de la noche.
¿Acaso mi amado teme a los tranquilos muertos?»
«¡Ay! Déjalos solos en su lecho polvoriento!»*

*«¡Corcel, corcel! apura la marcha,
que la arena del tiempo está bien gastada;
¡Corcel, corcel, rápido! comienza el día,
El aroma matutino se siente.
Termina nuestra cabalgata, termina:
¡Hagan lugar, espacio para el novio y la novia!
¡Finalmente, al fin hemos llegado al sitio,
porque la velocidad del muerto no ha aminorado!*

*Y rápidamente hacia una puerta de hierro,
llegaron con las riendas sueltas;
Al toque del jinete los cerrojos cedieron,
y las trabas se quebraron y cayeron;
las puertas se abrieron ante el toque de difuntos,
y sobre las blancas tumbas se lanzaron sin orden ni concierto:
las tumbas parecían arbustos sombríos,
mientras brillaban por la débil luz de la luna.*

*¡Pero mira, mira! en un parpadear,
una maravilla fantasmal,
la chaqueta del jinete, pedazo a pedazo,
se cae como ceniza brillante,
Sin sangre y sin pelo, una calavera desnuda,
la visión de esa macabra cabeza fue horrible,
ya no estaba allí la máscara de la vida,
y el esqueleto llevaba un reloj de arena y una guadaña.*

*Fuerte relinchó el caballo mientras se hundía,
y las chispas caían desparramadas:
¿Qué hombre podría decir si hubiera huído,
o se hubiera desmayado en terreno abierto?
¡Lamentos desde la tierra y aullidos en el aire!
¡Gritos y gemidos por todas partes!
Semimuerta, medio viva, el alma de Lenore
luchó como nunca antes había luchado.*

*La tropa del cementerio —un grupo fantasmagórico—
rodeó a la mujer agonizante;
Adentro y afuera en sus volteretas
a través del giro de los danzarines:*

*«Paciencia, paciencia, cuando el corazón se está quebrando;
A tu Dios no se le hacen preguntas:
¡Fuera de tu cuerpo y liberada:
El Cielo conservará tu alma eternamente!»*

El poema ens explica la història d'una jove anomenada Lenore, el promès de la qual ha anat a lluitar a la Guerra dels Set Anys i encara no ha tornat: *«Pues él, con los guerreros de Federico, a la lejana Praga fue a luchar...»* El narrador ens explica el patiment que sentia la pobre noia quan, en veure arribar els soldats, els mirava un a un amb l'esperança de trobar l'estimat. Com que se sent tan destrossada per dins, comença a renegar de Déu, dient que ell no és bo ja que no sent cap misericòrdia per ella: *«¿Qué piedad tiene Dios conmigo? ¡Pena, pena y aflicción, para mi pesado corazón!»*

Aquella mateixa nit, quan Lenore dorm, se li apareix el promès en forma d'un cavaller fantasma que demana per ella. Ell li explica que l'ha vinguda a buscar i Lenore, segura que és l'estimat, se n'hi va. A mig camí, però, el cavaller descobreix que ell és un cavaller fantasma: *«Sin sangre y sin pelo, una calavera desnuda, la visión de esa macabra cabeza fue horrible.»* I que, en realitat, ha tornat de la mort per endur-se Lenore: *«Ya no estaba allí la máscara de la vida, y el esqueleto llevaba un reloj de arena y una guadaña...»*.

7.1.1.3 «La núvia de Corint»

La núvia de Corint (Die Braut von Korinth) és un poema de l'escriptor alemany Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832) de l'any 1797. És un dels poemes de Goethe que ha causat més furor pel fet que es considera que hi apareix la primera vampiressa del romanticisme. Per tant, podem dir que és un poema de vampirs ja que té una relació directa amb el vampirisme, on Goethe volgué reflectir una exploració del paganisme des d'un punt de vista romàntic.

*Provenía de Atenas un joven
que llegó a Corinto, donde nadie lo conocía.
Él contaba con la amable recepción de uno de sus habitantes:
sus padres estaban unidos por la hospitalidad,
y habían convenido, mucho tiempo atrás,
el matrimonio de una y otro:
su hija y su hijo.
Pero, ¿sería bienvenido aún
si no compra con cariño este favor?
Él es todavía pagano, como los suyos;
pero ellos ya son cristianos y se han bautizado.
Cuando nace una nueva fe,
el amor y la fe jurada, frecuentemente,
se destruyen como una mala yerba.
Ya la casa entera reposa;
padre e hijas; sólo la vigilia es de la madre;
que recibe con diligencia al huésped:
de inmediato lo conduce a la habitación más bella.
Previniendo sus deseos ,
le presenta los vinos y manjares más preciados.
Tras atenderlo, ella le desea una buena noche.
Pese al buen alimento servido,
él no siente deseo alguno de comer;
la fatiga lo hace rechazar manjares y bebida.
Y, vestido, se recuesta en el lecho.*

*Casi está dormido
 cuando un huésped extraño
 se introduce en la recámara
 por la puerta abierta.
 Al resplandor de la lámpara ve avanzar
 por el cuarto a una joven silenciosa y púdica,
 cubierta de un velo y un vestido blancos;
 una lazo negro y oro ciñe la frente.
 Cuando ella lo percibe
 se azora y estremece
 y alza blanca su mano.
 «Soy, entonces —clama ella—, tan extraña en mi propia casa
 que para nada me avisan la presencia de un huésped?
 Es así, ay, que se me tiene encerrada en mi celdilla,
 y que mientras, aquí, se me cubre de vergüenza.
 Pero sigue reposando en tu lecho,
 me alejaré con la rapidez con que vine»
 «Quédate, bella joven», grita él
 levantándose con precipitación.
 «He aquí los dones de Ceres, he aquí los de Baco,
 y he aquí, querida niña, que tu traes el amor.
 ¡Estás pálida de miedo!
 Ven, querida, joven, ven
 y gustaremos juntos los goces divinos»
 «Quédate lejos de mí, buen hombre, detén-te.
 Yo no estoy consagrada a la alegría.
 El último paso, ay, fue dado
 por mi querida madre: vencida por la enfermedad,
 ella hizo al mejorar el juramento
 de que mi juventud y mi cuerpo
 serían ofrecidos, de inmediato, al servicio del cielo.
 «Y apenas el brillante cortejo de los antiguos dioses
 partió la casa quedó en silencio.
 Ya no se adora más que a un solo Dios
 invisible en el cielo, Salvador sobre la cruz;
 a quien nadie aquí le ofrece en sacrificio
 toros o corderos
 sino víctimas humanas en cantidad infinita.»
 Y él le pregunta y reflexiona todas sus palabras;
 ninguna escapa a su espíritu.
 «¿Será posible que en esta callada habitación
 frente a mí esté mi novia bien amada?
 ¡Sé mía entonces !
 Los juramentos de nuestros padres
 nos valieron ya la bendición del Cielo.»
 «No soy yo quien te está destinada, buen hombre;
 se reservó para ti a mi más joven hermana.
 Cuando en mi celdilla silenciosa sea librada a mis tormentos,
 en sus brazos, piensa en mí;
 en mí que no pienso sino en ti,
 que me consumo de amor
 y que, pronto, me iré a esconder bajo la tierra.»
 «No, lo juro por esta flama
 que desde ahora Himeneo hace por nosotros brillar:*

tú no estás perdida, ni para mí ni para el placer,
 y tú me acompañarás a la casa de mi padre:
 bien amada, quédate aquí;
 celebra conmigo, en este mismo instante,
 aunque inesperado, nuestro festín nupcial!»
 Entonces intercambiaron ellos los gajes de la fidelidad:
 ella le tiende una cadena de oro
 y el desea ofrecerle una copa
 de plata de arte incomparable
 «¡Esta copa no es para mí;
 pero te pido
 me regales un rizo de tus cabellos!»
 En ese momento suena la hora lúgubre de los espíritus,
 y entonces, solamente, la joven parece sentirse a gusto.
 Ávidamente, de sus labios pálidos, ella bebió
 el vino de un rojo sombrío como la sangre.
 Pero del pan de trigo
 que él le ofreció amablemente,
 no tomó la menor migaja.
 Y ella tiende la copa al joven,
 quien, como ella, la vacía de un solo trago, golosamente.
 Y durante esa comida silenciosa, él le solicita su amor.
 Su pobre corazón, ay, estaba enfermo de amor.
 Pero ella se resiste
 a toda súplica
 hasta que él se echa a llorar en la cama.
 Y viene ella y se tiende cerca de él.
 «¡Ay, cómo sufro de ver tu tormento.
 Pero, ay, si tocas mis miembros
 sentirás estremecido lo que te escondí:
 blanca como la nieve
 pero fría como el hielo
 es la amante que tu has escogido!»
 Él la toma con ardor en sus vigorosos brazos,
 llevado por la fuerza de su joven amor.
 «Espera entonces recalentarte más cerca de mí todavía,
 aunque sea la tumba quien te haya enviado hacia mí.
 Mezclemos nuestros alientos, intercambiamos nuestros besos,
 que nuestro amor se desborde!
 ¿No te inflamas al sentir la llama que me devora?»
 Más fuerte aún los unió el amor:
 las lágrimas se mezclaron a sus arrebatos.
 Con avidez ella aspira el fuego de sus labios,
 y ninguno se siente vivir si no es en el otro.
 Con la furia amorosa del joven
 la sangre congelada de la muchacha se recalienta;
 pero en su pecho el corazón sigue inmóvil.
 Mientras tanto la madre, retrasada por los cuidados del aseo,
 pasa aún con suave marcha por el corredor frente al cuarto.
 Escucha tras la puerta, oyó largo tiempo
 esos sonidos extraños:
 voces voluptuosas y lamentos
 de un novio y de su prometida,
 balbuceantes insensatos del amor.

Ella permanece de pie, inmóvil, frente a la puerta,
 porque ante todo desea convencerse plenamente:
 escucha colérica los juramentos de amor más solemnes,
 las palabras de amor y de promesa:
 «¡Silencio, el gallo despierta!»
 «—Pero la noche que viene
 ¿vendrás de nuevo?» Y besos sobre besos.
 La madre no puede contener más tiempo su indignación,
 abre con rapidez la bien sabida cerradura.
 «¿En esta casa hay entonces hijas perdidas,
 capaces de entregarse así de pronto al extraño?»
 Abre la puerta, entra.
 y a la luz de la lámpara
 distingue, oh Cielos, a su propia hija.
 Y el joven, en el primer momento de terror,
 quiere cubrir con su velo a la muchacha,
 esconder bajo el tapiz a la bien amada.
 Pero ella se defiende y libera con prontitud
 como con la fuerza de un espíritu
 su alta estatura
 se yergue lentamente sobre el lecho.
 Madre, madre», dice con una voz sepulcral,
 «¿me reprocha, entonces, esta noche tan bella?
 Me expulsa usted de esta cama cálida?
 ¿Sólo desperté para entregarme a la desesperación?
 ¿Ya no le satisface
 en buena hora haberme amortajado en un sudario
 y depositado en la tumba?
 «Pero una ley que me es propia me impulsa
 fuera de la fosa estrecha al duro manto de la tierra.
 Los cantos salmodiados por tus sacerdotes
 y su bendición no tienen efecto alguno.
 El agua y la sal son incapaces
 de extinguir los ardores juveniles
 y, ay, la tierra no enfría el amor.
 «Este joven me fue prometido,
 cuando en pie estaba todavía el templo de la amable Venus,
 Madre, y usted faltó a su promesa
 ligándose por un juramento bárbaro y sin valor.
 Porque ningún Dios acogerá
 a una madre que jura
 rehusar la mano de su hija.
 Una fuerza me arroja fuera de la fosa
 para buscar todavía los bienes de los que me despojaron,
 para amar aún al esposo ya perdido
 y para aspirar la sangre de su corazón.
 Y cuando éste muera,
 me pondré en busca de otros
 y mis jóvenes amantes serán víctimas de mi deseo furioso.
 «Bello joven, tus días están contados.
 Morirás de languidez, en este sitio.
 Te regalé mi collar,
 yo me llevo el rizo de tus cabellos.
 Míralo bien:

*mañana tus cabellos estarán grises;
solamente en la tumba renegrecerán.
«Escuche, ahora, madre, mi última plegaria:
Haga levantar una hoguera,
abra la estrecha tumba donde me ahogo,
y dé reposo a los amantes entregándolos al fuego.
Cuando la chispa salte,
cuando ardan las cenizas,
nos elevaremos hacia los antiguos dioses.*

El poema tracta d'un jove que arriba a Corint, a casa de la família de la noia amb qui s'ha de casar. El duen a una cambra perquè descansi i se li apareix la seva jove promesa, però el que ell no sap és que aquesta és una vampiressa que fou condemnada anys enrere a la tomba per un jurament que va fer la seva mare per guarir-se d'una malaltia. Ella li explica que com que a ella no se li permet casar-se per la seva injusta condemna, li ha estat confiada la seva germana petita. Ell, però, se n'enamora, ja que és una noia bonica, amb la pell blanca i pàl·lida. Ella li diu que el cor no li bateja i el seu tacte és de glaç, però davant la insistència del noi acaben fent un pacte de fidelitat i s'intercanvien objectes personals; ella, però, en comptes d'acceptar la copa del noi, li demana un rínxol dels cabells. Més tard la mare entra a la cambra i es troba amb la seva endimoniada filla. Llavors la vampiressa es queixa de la seva condemna i declara a l'amant la seva perdició per haver fet el jurament; ja que el floc de cabells que li ha lliurat, quan surti el sol, serà gris i només recuperarà la negror de joventut a la tomba amb ella.

Hem pogut observar que tota la història gira entorn de la vampiressa i les penes que ha de patir com a tal, comportant-se com una filla desobedient que surt a la nit cercant amants sense acceptar la seva condemna.

7.1.1.4 «El Giaour»

«El Giaour» (*The Giaour*) és un poema de l'escriptor anglès Lord Byron (1788-1824), publicat el 1813. El poema destaca perquè és un dels primers poemes de vampirs de la literatura anglesa, ja que ens explica que quan el personatge Giaour anihila Hassan, el narrador otomà prediu el seu tràgic destí com a vampir, pel crim comès.

*Pero antes, sobre la tierra, como vampiro enviado,
tu cadáver del sepulcro será exiliado;
entonces, lívido, vagarás por el que fuera tu hogar,
y la sangre de los tuyos has de arrancar;
allí, de tu hija, hermana y esposa,
a media noche, la fuente de la vida secarás;
Aunque abomines aquel banquete, debes, forzosamente,
nutrir tu lívido cadáver andante,
tus víctimas, antes de expirar,
en el demonio a su señor verán;
maldiciéndote, maldiciéndose,
tus flores marchitándose están en el tallo.
Pero una que por tu crimen debe caer,
la más joven, entre todas, la más amada,
llamándote padre, te bendecirá:
¡esta palabra envolverá en llamas tu corazón!
Pero debes concluir tu obra y observar
en sus mejillas el último color;
de sus ojos el destello final,*

*y su vidriosa mirada debes ver
helarse sobre el azul sin vida;
con impías manos desharás luego
las trenzas de su dorado cabello,
que fueron bucles por ti acariciados
y con promesas de tierno amor despeinados;
¡pero ahora tú lo arrebatas,
monumento a tu agonía!
Con tu propia y mejor sangre chorrearán
tus rechinantes dientes y macilentos labios;
luego, a tu lóbrega tumba caminarás;
ve, y con demonios y espíritus delira,
hasta que de horror estremecidos, huyan
de un espectro más abominable que ellos.*

Així podem veure com tot el poema correspon a la predicció que fa el savi otomà sobre allò que li passarà al Giaour pel crim comès: es convertirà en vampir i, a causa d'aquesta condemna, s'alimentarà de la seva família mentre la seva ànima pateixi davant el patiment de la seva dona i els seus fills. Acabada la tasca, haurà de restar a la seva llòbrega tomba endimoniada eternament.

7.1.2 Contes

7.1.2.1 «La història del príncep i la vampiressa»

«La història del príncep i la vampiressa» és un relat escrit per un anònim que és al llibre de *Les mil i una nits* (*Alf Laylá wa Laylá*), versió que prové d'una traducció francesa del 1705 a càrrec d'Antoine Galland.

El relat narra la història d'un príncep que, quan anava de cacera acompanyat pel seu visir, es trobà una criatura monstruosa pel camí. El visir l'incità a seguir-la fins que aquesta desaparegué i el príncep es quedà sol al desert. Allà, però, trobà una noia perduda que deia que era filla d'un rei. El príncep es decidí a portar-la a cavall sense saber que aquesta era una vampiressa que, fingint haver de baixar un moment del cavall per a les seves necessitats, se'n va cap a la cova a avisar els seus fills que ja tenen menjar per devorar. El príncep, que l'havia seguida, en veure-ho, sent molta por i quan aquesta li pregunta per què té por, aquest li diu que hi ha un terrible enemic que no vol pas diners, sinó la seva ànima. Ella li aconsella que invoqui Alà. Aquest ho fa, i immediatament la vampiressa desapareix. Quan el príncep finalment torna a les seves terres, li diu al rei el traïdor comportament del seu visir, i aquest decideix matar-lo. El visir, però, li diu que mati el metge, que segur que aquest si l'ha sabut curar de malaltia també sabrà enverinar-lo. Quan duen el metge a palau per degollar-lo, aquest li implora que no ho faci, però el rei no cedeix. Finalment el rei acaba mort per un llibre enverinat que el metge li havia dit que contenia coneixements mai vistos.

Amb tot això, podem veure que aquesta història parla directament d'un personatge vampíric que vol devorar el príncep, fet que fa pensar que la creença en aquests éssers diabòlics era una cosa comuna també als països àrabs i en la religió islàmica en l'antiguitat.

7.1.2.2 «Vampirisme»

«Vampirisme» (*Vampirismus*) és un relat d'E.T.A. Hoffmann, publicat l'any 1821, que presenta algunes característiques que sorgiran després en els posteriors contes de vampirs, tot conservant els factors comuns de les llegendes de vampirs de l'Europa oriental. Cal destacar que en l'Europa oriental el folklore no presenta els vampirs com a éssers xucladors de sang ni amb ullals, els quals arribaran després amb la literatura

gòtica, sinó que són éssers llòbrecs i necròfags que surten de nits per a buscar menjar a les tombes més antigues dels cementiris.

Aquesta reeixida obra de Hoffmann ens introdueix al vampirisme amb la història del jove comte Hipòlit que es casa amb Aurèlia, filla d'una baronessa molt odiada pel seu pare, amb un aspecte cadavèric i terrorífic. Aurèlia resulta ser una vampiressa per la maledicció que li transmet la seva diabòlica mare el dia de la seva mort. Des de llavors, tot i haver estat feliçment casada amb el comte Hipòlit, Aurèlia té un neguit que li corre per dintre que, amb el temps, empitjora i comença a semblar una malaltia. Hipòlit, tot preocupat, i sabent els traumes infantils de la noia, intenta guarir-la portant-li un metge, però aquest de seguida s'adona que la seva malaltia traspasa els límits de la ciència i abandona. Llavors, Hipòlit, adonant-se del seu estrany comportament, tot descobrint les seves escapades nocturnes, decideix seguir-la. Finalment troba que se'n va al cementiri a devorar cadàvers, i havent descobert la seva condició de necròfaga, acaba embogint. Això ens fa veure un altre concepte de vampir, amb certes diferències al vampir clàssic que es limita a xuclar la sang de les víctimes. Aquest tipus de criatura és més aviat un ésser necròfag, que prefereix alimentar-se de morts, tot i que també és un ésser nocturn i relacionat amb el diable.

7.1.2.3 «La família del Vurdalak»

«La família del Vurdalak» va ser una obra escrita entre els anys 1817 i 1875 pel famós autor rus Aleksei Tolstoj.

Ens situa en l'any 1815, en uns congressos anuals de Viena on assisteix tota la burgesia europea de l'època, a casa d'una princesa vídua de Schwarzenberg que organitza balls i festes per tal que els nobles facin amistat entre ells. Un dels convidats és el protagonista de la història, el marquès d'Urfé, un home gran i amb experiència que, enmig d'una conversa on els nobles s'expliquen històries estrambòtiques de la seva vida, demana la paraula per a explicar un dels viatges que va fer, amb la intenció de deixar-los a tots bocabadats. A partir d'aquest moment, el protagonista comença a parlar-nos en primera persona. La història diu que ell, en els seus temps de joventut, estava enamorat de la duquessa de Gramont, que, a l'inrevés, no tenia cap intenció d'acceptar-lo com a amant, però que es divertia de veure com li anava al darrere. Ens explica que un dia obté una missió diplomàtica a Moldàvia i que, abans de marxar, la duquessa de Gramont li fa prometre que no es traurà una creu que li dona. Anant cap a Moldàvia ens fa una descripció del poble serbi i hongarès, apuntant que és pobre i ignorant. Quan arriba a la casa on s'ha d'estar aquells dies es troba amb una família trista i desesperada. Està formada per un fill gran, Georges, amb molta autoritat; la seva esposa i dos fills; el seu germà petit, Pierre, de faccions primes i boniques; i la seva germana petita, Sdenka, de la qual s'enamora perdudament ja que s'assembla a la duquessa de Gramont. La família li explica que hi falta un membre, Gortxa, el pare dels germans. Diuen que va sortir al bosc a matar un bandoler turc anomenat Alibek i que els havia dit que, si no tornava al cap de deu dies, s'oblidessin d'ell i que, si tornava fora d'aquest termini, el matessin clavant-li una estaca, perquè s'hauria convertit en un *vourdalak* (un vampir que assolava el territori eslau i que, un cop convertit, atacava només els membres de la seva família, i la convertia tota en vampírica). Aquella mateixa nit, però, quan tots encara estan desperts, veuen una ombra sortir del bosc i acostar-se a la casa. Com que no saben exactament l'hora en la qual va marxar el pare de casa, no poden saber si ja han passat deu dies justos o no, així que el deixen entrar. El pare, però, manté una conducta molt estranya: el gos no el reconeix i el fa matar, té ulleres als ulls i una mirada fixa i penetrant, no vol resar ni tocar la creu... Cosa que fa que Georges en comenci a sospitar i prepari l'estaca per si l'ha de matar. Aquella mateixa nit el marquès d'Urfé des del llit sent com Gortxa s'aixeca, va a buscar el fill gran de Georges i se l'enduu al bosc. Ràpidament desperta Georges, que troba el seu fill enmig del camí inconscient. El nen, però, diu que el seu avi no li ha fet res i que només havien estat parlant. Georges vol matar Gortxa per tal que no faci mal als seus fills, però la resta de la família no ho vol i li amaga l'estaca, creient-se

el vampir. Així, una altra nit, Gortxa s'aixeca i torna a buscar el fill de Georges i el torna a deixar inconscient, i es mor uns quants dies després. El marquès intenta acostar-se a Sdenka, però Georges li demana que torni a casa seva ja que ells només li poden portar problemes. Finalment, el protagonista ho accepta, però, trobant a faltar la família, i sobretot Sdenka, torna al poble. Allà li expliquen que el vampir va acabar amb la vida de Georges, els seus fills, la seva dona i el seu germà i que Sdenka havia quedat sola i trastornada. Ell va a visitar-la i no tarda en adonar-se que s'ha convertit també en un vampir. El marquès intenta escapar, però els vampirs li havien preparat una trampa i tota la família l'ataca. Finalment, explica que li maten el cavall, però que ell es pot escapar i que, gràcies a la sort que li va donar Déu, ara pot continuar essent un humà.

7.1.3 Novel·les

7.1.3.1 «*Varney the Vampire*»

L'obra va ser escrita per l'escriptor anglès Thomas Peckett Prest (1810-1859) i publicada entre els anys 1845 i 1847. Com que tenia una trama confusa i desordenada, no va ser publicada com a llibre fins al 1947, on es van eliminar algunes parts de la trama que es van trobar innecessàries.

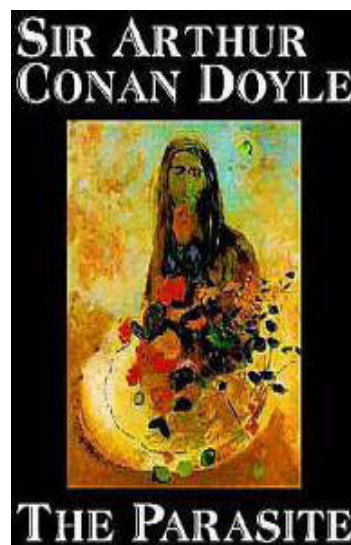
La història narra els problemes que provoca *sir* Francis Varney a una família anomenada Bannerworths, per venjar-se'n. Encara que en un principi sembla que Varney molesta la família per la set de sang que sent, més endavant, es coneix que el vampir és un personatge avariciós que també està interessat en la posició acomodada de la família. Les curiositats principals de la novel·la són les següents: Varney, el vampir, per primera vegada no es mostra satisfet de la seva condició com a tal i s'odia a si mateix fins al punt de tenir desigs de suïcidar-se; és la primera obra que esmenta els ullals del vampir i les marques al coll que deixa ja que, fins a aquell moment, tots els vampirs narratius tenien un fibló sota la llengua; introdueix la hipnosi dels vampirs, la força sobrehumana i la repulsió cap a l'all; va influenciar Bram Stoker en la seva obra posterior, *Dràcula*.

7.1.3.2 «*El paràsit*»

El paràsit és una obra de l'autor escocès Arthur Conan Doyle (1859-1930), publicada l'any 1894. L'obra destaca perquè no és la típica història de vampirs que apareix a les novel·les gòtiques, sinó que presenta una trama amb molts girs inesperats que aporta originalitat al gènere.

La història té com a protagonista Austin Gilroy, un estudiant que coneix un especialista en ocultisme i una dona estrambòtica que té poders psíquics, anomenada Miss Penclosa. Gilroy té una relació amb una noia anomenada Agatha que no creu en aquestes històries cosa que fa que, un dia, Miss Penclosa la hipnotitzi per demostrar-li l'autenticitat dels seus poders. Malauradament per ells, Miss Penclosa s'enamora d'Austin i comença a exercir una influència vampírica en tots dos membres de la parella.

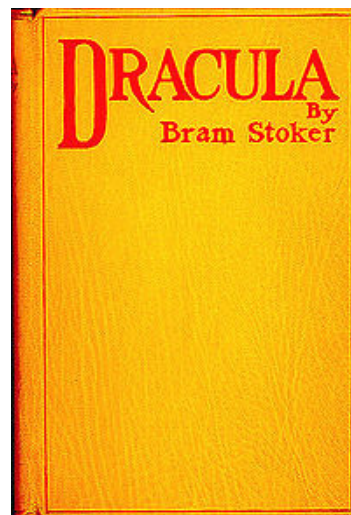

7.1.3.3 «*Dràcula*» de Bram Stoker

Dràcula de Bram Stoker va ser una novel·la epistolar publicada l'any 1897 pel famós autor irlandès, que va donar nom al personatge del vampir i va esdevenir una icona de referència universal dins el món del vampirisme. L'autor s'inspirà en la figura històrica de

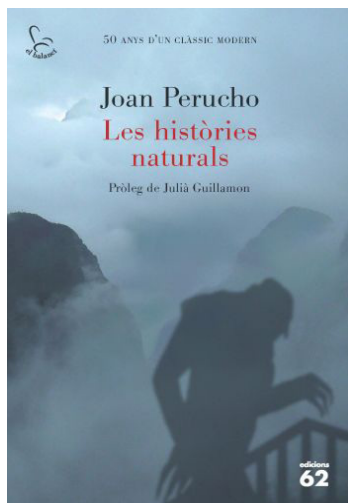
Vlad Tepes per a crear el seu personatge literari, aportant versemblança al seu vampir.

La trama de la història, a grans trets, es situa entre Transsilvània i Londres i ens narra la història d'amor entre Harker i Mina, una parella jove, que es veu interferida per l'aparició del comte Dràcula que, en veure Mina, se n'enamora i utilitza els seus poders per a atraure-la cap a ell.

7.1.3.4 «Les històries naturals»

Les històries naturals és una novel·la de l'escriptor Joan Perucho publicada l'any 1960.

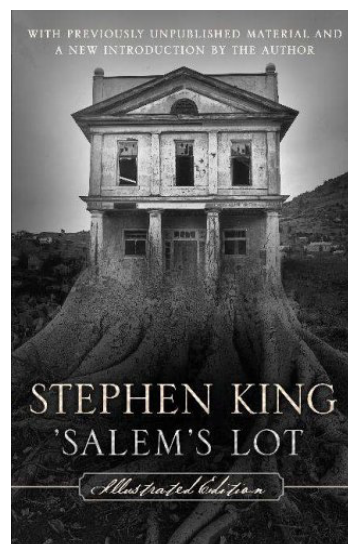

Narra les aventures d'un cavaller botànic, il·lustrat i liberal anomenat Antoni de Montpalau, el qual es veu involucrat en la persecució d'Onofre de Dip, un cavaller convertit en vampir, durant les guerres carlines. La història ens situa a Pratdip, un poble del Baix Camp, el qual és atemorit pel vampir a causa d'una sèrie d'assassinats que porten Montpalau a investigar el misteriós assumpte.

7.1.3.5 «Salem's Lot»

Aquesta és la segona obra del famós escriptor nord-americà Stephen King (1947), publicada l'any 1975.

L'obra ens presenta Ben Mears, un escriptor famós que, quan era petit, per una aposta infantil, va entrar a la casa dels Marsten, on va tenir visions horribles que el van traumatitzar. Després de la mort de la seva dona, vint anys després de la seva entrada a la casa, torna al poble, anomenat Jerusalem's Lot, on tot sembla anar bé fins que comencen a desaparèixer nens i a morir animals dessagnats, cosa que provoca una aura de terror i misteri que envolta el poble. Més endavant, es descobreix que el causant de tots els mals és un vampir que habita a la casa dels Marsten.

7.1.3.6 «El volador nocturn»

El volador nocturn és una altra obra d'Stephen King, publicada l'any 1988, que presenta una relació directa amb el vampirisme. Aquesta obra, com *Salem's Lot*, va tenir una adaptació per a la gran pantalla.

La història tracta d'un reporter i fotògraf cínic i amargat anomenat Richard Dees. El seu tema d'investigació és «el volador nocturn», un individu que viatja per petits aeroports a bord de l'avió Cessna Skymaster, matant salvatgement la gent, cosa que porta Dees a pensar que l'home es creu un vampir. Finalment, la investigació el porta a descobrir l'individu en el moment que aquest buida el contingut sanguinolent de la seva bufeta. En veure's descobert, el suposat vampir elimina totes les proves fotogràfiques de Dees i el fereix de mort.

7.1.3.7 «La hija de la noche»

Aquesta és una obra de l'escriptora valenciana Laura Gallego (1977) que va ser publicada l'any 2004.

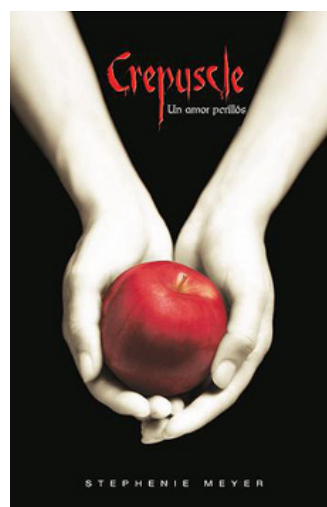
La història ens situa en un poble francès, anomenat Beaufort, on un granger, Henri Morillon, ha trobat una de les seves vaques morta sense signes de violència, però amb dues marques al coll i sense sang. Això fa que alguns habitants del poble comencin a sentir que la vella mansió Grisard hi té alguna relació. Entre ells, el jove Maximillian Griller, començarà a investigar el fet i la misteriosa Isabelle, la dona que hi viu, fins a descobrir que ella alimenta un vampir amb la seva pròpia sang.

7.1.3.8 «Crepuscle»

És una novel·la romàntica escrita per Stephenie Meyer (1973) i publicada l'any 2005. La història aporta una visió totalment diferent del vampir ja que ens el presenta com un personatge sentimental i gairebé humà.

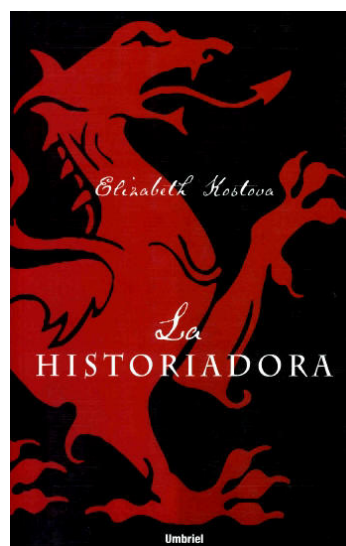
La trama se centra en la vida de Bella Swan, una estudiant que es trasllada a viure, amb el seu pare, al poble de Forks. Hi coneix Edward Cullen, un vampir aparentment adolescent, del qual s'enamora. Aquí comença una història d'amor i dolor entre tots dos protagonistes que s'han d'enfrontar a les impossibilitats de la seva relació, els perills que comporta el vampirisme i la no-acceptació de la resta del món.

7.1.3.9 «La historiadora»

Aquesta és la primera novel·la d'Elizabeth Kostova, que va ser publicada en anglès el juny del 2005.

La història es desenvolupa a partir d'Helen, una noia introvertida que troba uns documents del seu pare relacionats amb el vampirisme, entre els quals hi ha un llibre que conté la paraula «Drakul» (relacionada amb Dràcula). A partir d'aquí, el seu pare es veu obligat a explicar-li la seva investigació seguint la pista del seu professor desaparegut, fins a arribar a Vlad Tepes (la figura històrica que va donar origen al mite del vampir). El llibre es divideix en dues històries explicades paral·lelament, on pare i filla segueixen la mateixa pista per tal de descobrir el misteri que envolta el llibre.

8. CINEMA

8.1 VISUALITZACIÓ DE PEL·LÍCULES I RECULL D'INFORMACIÓ

Per tal de poder fer una anàlisi completa de la imatge del personatge del vampir al llarg de la història cinematogràfica, vam fer una recerca i selecció de les pel·lícules més destacades i significatives dins de la temàtica del vampir, seleccionant així dinou films de tots els gèneres i èpoques.

Finalment les pel·lícules vistes, analitzades i treballades que vam escollir són les següents: *Nosferatu* de F.W. Murnau (1922), *Dràcula* de Tod Browning (1931), *Dràcula*, versió espanyola, de George Melford (1931), *Vampyr* de Carl Theodor Dreyer (1932), *Horror of Dracula* de Terence Fisher (1958), *El ball dels vampirs* de Roman Polanski (1967), *Nosferatu* (remake) de Warner Herzog (1979), *El misteri de Salem's Lot* de Tobe Hooper (1979), *Near Dark* de Kathryn Bigelow (1987), *Dràcula* de Bram Stoker de Francis Ford Coppola (1992), *Cronos* de Guillermo del Toro (1993), *Entrevista amb el vampir* de Neil Jordan (1994), *Obert fins a la matinada* de Robert Rodríguez (1996), *Dracula: Pages from a Virgin's Diary* de Guy Maddin (2002), *Blade II* de Guillermo del Toro (2002), *Deixa'm entrar* de Thomas Alfredson (2008), *Crepuscle* de Catherine Hardwicke (2008) i dues biopics: *Ed Wood* de Tim Burton (1994) i *L'ombra del vampir* de Elias Merhige (2000).

8.2 ANÀLISI DE L'EVOLUCIÓ

Després de la observació i anàlisi de cadascuna de les pel·lícules vistes, podem arribar a la conclusió que la imatge cinematogràfica del vampir ha anat patint una sèrie de canvis força notables al llarg de la història.

Començant pel *Nosferatu* de Murnau, de l'any 1922, trobem un vampir gens atractiu i que no presenta cap tipus de sentiment humà, sinó que es mou per la set de sang. Ens trobem davant d'un film mut, en blanc i negre, amb un personatge gens comercial i una història basada en la novel·la de Bram Stoker, que només intenta produir terror entre el seu públic i no pretén causar cap tipus de pietat o estima cap al vampir. En la posterior pel·lícula, *Dràcula* de Tod Browning, finalment, podem observar la història de Dràcula tal com Bram Stoker la va escriure. És un Dràcula més atractiu i cavallerós que *Nosferatu* i que presenta una imatge més humana i intel·ligent. Els dos vampirs, però, no pretenen ser personatges excessivament terrorífics, sinó que intenten passar desapercebuts i inspirar respecte a la resta de la població. En aquest film veiem per primer cop la vestimenta romàntica i típica del personatge de Dràcula, és a dir, esmòquing negre amb una camisa blanca i una capa i un pentinat elegant. És un personatge amb uns moviments característics que mostren una elegància natural. Paral·lelament a la versió original americana, va sorgir la versió espanyola de George Melford, que seguia exactament la mateixa trama i, fins i tot, utilitzava els mateixos decorats; els actors i la producció general, però, la converteixen en un film de baixa qualitat que va quedar totalment a l'ombra de la gran interpretació de Bela Lugosi en l'altra versió. La versió espanyola, com ha passat al llarg dels anys en el món del cinema, ens presenta una versió teatral i sobreactuada de la història que la fa poc atractiva i, fins i tot, ridícula.

D'altra banda, l'any 1932, va arribar des d'Alemanya, una altra manera de veure el vampirisme: el film *Vampyr* ens presenta a la primera dona vampiressa de la història cinematogràfica que no acompanya Dràcula, sinó que ella és la criatura diabòlica principal. A més a més, se'ns presenta un vampir d'una edat molt avançada i relacionat amb la bruixeria, com realment passa amb el personatge mitològic. Encara que la pel·lícula no presenta gaires escenes d'acció o terror, cosa que la fa bastant lenta, es pot entendre que en l'època en què va aparèixer obtingués un gran ressò.

Uns anys més endavant, va tornar a aparèixer una versió renovada del Dràcula de Bela Lugosi, també seguint la novel·la de Stocker. Aquest cop, però, amb un vampir més agressiu, amb ullals per primer cop en la història i amb una acció més ràpida. El fet que sigui el primer Dràcula que es va poder veure en color crea un vampir més sanguinari i salvatge a l'hora d'atacar les víctimes. Comencem a notar un lleuger canvi, encara molt subtil, del personatge que no afecta gens res la història.

Entremig de l'obsessió per crear versions del *Dràcula* de Bram Stocker apareix un film totalment diferent de la resta, ja que parla del personatge des del punt de vista còmic i intenta fer riure en lloc d'espantar el públic. Podríem dir que és l'inici de les paròdies cinematogràfiques de les pel·lícules de terror que actualment estan tan de moda. Pocs anys després, es produeix un *remake* de *Nosferatu* que pràcticament no canvia la història, però que inclou una imatge i producció molt més innovadora i moderna.

Un any després, l'any 1979, es creà l'adaptació cinematogràfica d'una obra que parla del vampirisme, però que no és *Dràcula*: *Salem's Lot*, novel·la original de Stephen King, va tenir un gran èxit ja que explicava una nova versió del vampirisme. El film segueix l'argument de la novel·la i presenta un vampir realment terrorífic i amb un aspecte més monstruós i menys humà que els anteriors.

L'any 1987 presenciem el primer apropament del vampir cap al drama i no cap al terror. Tot i que és una pel·lícula bàsicament d'acció, podem veure una història romàntica entre la vampiressa protagonista i un noi que acaba convertit en vampir, acompanyat d'un final bastant positiu per a la parella principal. Cal destacar que ja hi ha la idea d'un clan de vampirs i no d'un vampir solitari que no es relaciona amb pràcticament ningú. Els vampirs són molt més verídics ja que viuen en un ambient urbà i coetani a l'època i no dubten a fer patir les víctimes per diversió. El *Dràcula* de Bram Stocker del 1992, dirigit per Coppola, continua amb la imatge de vampirs amb sentiments que s'enamoren d'un humà que hauria de ser la seva presa. És una obra que s'aparta una mica del gènere del terror ja que té un fort component romàntic i tota la pel·lícula gira al voltant del romanç entre Mina i Dràcula. Se'ns introdueix per primera vegada el concepte d'un Dràcula que pot canviar l'aparença al seu gust i, a més a més, ens fa referència per primer cop a Vlad Tepes. Comencem a veure un canvi força important en la imatge del personatge en general i s'apropa a un estil més comercial.

Un any més tard, a Mèxic, apareix un film que s'allunya de tot el que s'havia vist fins llavors: *Cronos* ens presenta un ancià que es converteix en vampir, encara que és inofensiu i no coneix realment la seva condició com a tal. Té un aspecte d'una criatura totalment diferent de les que s'havien vist fins aleshores: de mica en mica, es converteix en un ésser monstruós que encara presenta tots els sentiments humans, cosa que recorda la situació que viu Gregor Samsa del llibre *La metamorfosi* de Kafka.

Continuant amb l'estil més comercial, apareix *Entrevista amb el vampir* de l'any 1994, una obra que no segueix cap novel·la i que ens explica la història completa d'un vampir. La novetat de l'obra és que, a més d'explicar-nos com va sentir la seva conversió des de la pròpia experiència, també ens explica el pas del seu temps i les seves relacions personals. Es comença a veure clarament la comercialització del personatge ja que actors molt coneguts i considerats atractius, com Tom Cruise i Brad Pitt, interpreten els personatges vampírics principals. També podem veure la introducció d'actors de gran fama en pel·lícules com *Obert fins a la matinada* del 1995 on apareix George Clooney com un criminal que s'ha d'enfrontar a una sèrie de vampirs, en un film bàsicament d'acció. Davant l'èxit de les pel·lícules d'acció relacionades amb el vampirisme apareix la saga *Blade*, on el personatge principal, que és mig vampir, ha d'exterminar la resta de criatures vampíriques.

L'any 2002 s'estrena un film que s'aparta de la normalitat del segle XXI ja que és un musical que segueix la trama del *Dràcula* de Bram Stocker i és en blanc i negre.

El 2008 es crea la que serà la icona comercial de les pel·lícules de vampirs de l'actualitat, *Crepuscle*. La pel·lícula rebutja completament el gènere de terror i crea una història romàntica adreçada a un públic adolescent dotada de moments d'acció que la fan enca-

ra més comercial. Aquesta saga ha estat la responsable de la «febre vampírica» que ara vivim, ja que presenta vampirs molt atractius, sentimentals, atents i que serien l'home ideal si no fossin vampirs. Actualment trobem moltes sèries i sagues de llibres que, amb la idea d'aquesta obra, han continuat inventant històries d'amor entre vampirs i humans.

Dins de la comercialització general del segle XXI, arriba des de Suècia, l'any 2008 també, un film totalment diferent: *Deixa'm entrar*. Per primera vegada el vampir principal de la història és una nena petita que aparenta uns dotze anys i ha de matar per sobreviure. La pel·lícula està dotada d'una versemblança especial i la història d'estima entre tots dos protagonistes es mostra totalment natural i gens forçada.

9. VISITES

9.1 VISITA A PRATDIP

9.1.1 El mite del Dip

Es diu que al poble de Pratedip, situat a la comarca del Baix Camp, hi habitaven una sèrie de gossos de grans proporcions i negres d'origen mitològic amb característiques vampíriques. La llegenda popular diu que aquests animals diabòlics atemorien la gent del poble i xuclaven la sang dels animals i, fins i tot, de les persones. Aquests personatges encara són presents en l'escut oficial del poble i també es troben representats en el retaule de Santa Marina del 1730, cremat durant la Guerra Civil, i en el retaule del 1602 a l'església parroquial de Pratedip.

D'altra banda, a Pratedip, també hi va néixer una altra llegenda vampírica a mans del famós escriptor català Joan Perucho. Aquest va situar al castell de Pratedip, el qual encara es pot visitar, el personatge d'Onofre de Dip, un cavaller feudal ric que es va infectar del vampirisme quan va anar als Càrpats i es va trobar una vampiressa que el va seduir i convertir i, un cop va tornar al seu poble, va sembrar la por per tota la població.

9.1.2 La nostra visita

Atretes per aquesta llegenda, el dia 10 de juny del 2011, vam fer camí cap a Pratedip, seguint les instruccions que vam trobar per Internet. Sota un cel ennuvolat que acompanyava l'atmosfera misteriosa d'aquelles frondoses muntanyes, vam estar una bona estona donant voltes amb el cotxe per boscos densos on vam poder observar la flora i la fauna que es relatava al llibre de Perucho, abans de trobar el rètol que ens informava que havíem arribat al poble. El primer que ens va cridar l'atenció quan vam arribar al poble va ser el seu escut, ja que vam poder comprovar que s'hi trobava representat un gos negre que vam poder identificar com un dip. Vam seguir les indicacions fins a l'ermita de Santa Marina, que vam trobar totalment reformada de cara a l'exterior i tancada. Finalment, vam aconseguir que l'encarregat ens en deixés la clau i vam entrar dins l'ermita. Al principi era tot molt fosc, però, un cop vam trobar els llums, vam veure un enorme retaule daurat dedicat a la santa i decorat amb moltes formes i colors. Entre elles vam descobrir ràpidament dues formes que ens eren familiars: en la part superior de l'obra es podien apreciar dos dips com els que havíem vist anteriorment en l'escut. Després de fer fotografies i prendre nota de tot el que veiem, vam tornar al cotxe per arribar fins al poble pròpiament dit. Just a l'entrada del poble, vam veure una enorme escultura de ferro en la qual es representava la imatge del Dip amb unes inscripcions al costat, que entre d'altres coses deien: «Franges de terra roja i fecunda», frase que ens va cridar l'atenció. Vam localitzar sense problemes el castell, ja que està situat a la part més alta del poble i es veu perfectament. El primer que vam fer va ser pujar-hi i, un cop a dalt, vam poder observar que des d'allà s'adquiria un control visual total del poble. Del castell es conservava bàsicament una sola torre en runes. En baixar vam adonar-nos que pels carrers del poble hi havia repartides unes figures de ferro amb la forma de llops negres, que nosaltres vam identificar com a dips. Seguint aquests dips, vam arribar fins a l'església del poble que, per mala sort, estava tancada. Però, per no haver fet el viatge en va, vam decidir trucar la porta de la casa situada al costat de l'església, ja que sabíem que en aquests pobles tan petits la gent dels voltants guarden les claus. Ens va rebre Montse Arbós, una dona molt amable que ens va explicar que ella no en tenia la clau, però que ens podia portar a veure l'alcalde del poble. Anant cap a casa seva, ens vam trobar gent del poble amb la qual vam conversar sobre el tema dels dips. En un primer moment, la gent es mostrava ignorant sobre el tema, és a dir, creien que no en sabien pràcticament

res; però quan nosaltres els vam informar sobre el que sabíem, ens vam adonar que la majoria coneixien la història i la portaven inculcada des de la infantesa, generalment per herència dels pares o avis mitjançant les llegendes tradicionals. Com que l'alcalde encara no havia arribat al poble, ens van portar a veure el tinent d'alcalde, que vivia a la casa coneguda com Cal Fideu. Allà ens va rebre el matrimoni format per Pilar Vidal i Josep Maria Rovira, el tinent d'alcalde, que amb molta amabilitat ens van explicar les històries que rondaven Pratedip i ens van ensenyar quadres i fotografies del poble dels anys 1890 i 1930. Vam parlar amb la parella fins que ens van avisar que l'alcalde ja havia arribat i, després d'acomiar-nos-en i apuntar-ne els correus, ens vam dirigir cap a casa seva. L'alcalde de Pratedip, Josep Montané i Vidal, ens va rebre amb els braços oberts i ens va convidar a passar dins de casa seva. Allà, vam poder fer-li una interessant entrevista (vegeu punt 11.1) on vam descobrir tota la història de Pratedip, la llegenda que rondava pel poble i la història que es va inventar Perucho. També ens va explicar la trajectòria que va viure el retaule de l'ermita durant la Guerra Civil i, després de fer una trucada, va aconseguir que ens obrissin l'església perquè el poguéssim veure. Com que es feia tard, vam donar-li les gràcies i ens vam dirigir cap a l'església, on ens esperava Maria Cinta Escrivà, la dona que s'encarrega del manteniment. Allà vam poder veure el retaule, fer-hi fotografies i parlar amb la dona sobre els dips, que ens va explicar la seva pròpia experiència pel que fa la llegenda dels dips (vegeu punt 11.1). Per últim, abans de marxar cap a casa, vam entrar al casal del poble, cosa que ens havia recomanat Josep Montané, i vam observar que a cada pis hi havia pintats a la paret fragments del llibre *Les històries naturals* de Joan Perucho. Així vam emprendre el nostre retorn cap a casa, satisfetes de tota la informació recollida.

9.2 VISITA AL GIRONÈS I L'ALT EMPORDÀ

9.2.1 Llegendes

9.2.1.1 *El vampir de Girona*

A la Rambla de Girona, sota un dels arcs característics, hi ha una figura molt peculiar: «El vampir de Girona». Aquest personatge és una espècie de cap d'home barbut amb ales de ratpenat. Encara que la seva aparença és bastant tènica, aquest vampir ha evolucionat cap a una figura romàntica: la llegenda diu que el vampir té poder per a enamorar els gironins i les gironines. Si un noi o noia porta la parella sota la figura del vampir i aconsegueix que li regali quelcom, el personatge farà que sorgeixi l'amor.

9.2.1.2 *La família dels Agullana*

També a Girona capital existeix un altre mite referent al vampirisme, el mite de la família dels Agullana. A l'esquerra de l'inici de la Pujada de Sant Domènec, s'aixeca el Palau dels Agullana, originari del segle XIV. La peculiaritat de l'edifici, i allò que ha fet que neixi un mite vampiresc al seu voltant, ha estat el seu escut. Aquest està molt malmès, de manera que no s'hi pot apreciar pràcticament res excepte el ratpenat que hi ha a la part superior de l'escut. Aquest fet, juntament amb la curiosa coincidència que els senyors Agullana no van deixar traslladar els cossos que descansen a la cripta que hi ha sota la capella del palau, fa que neixi el mite del possible vampirisme de la família. Les històries macabres van relacionar-se més endavant amb el palau ja que va ser utilitzat com a hospital geriàtric, on hi havia els malalts terminals.

9.2.1.3 *El comte Estruc*

Segons la llegenda, en un poble de l'Alt Empordà proper a Figueres anomenat Llers, hi va viure el comte Estruc. La història explica que el rei Alfons II d'Aragó va enviar l'ancià Guifré (el comte) al castell de Llers, on va morir assassinat l'any 1173. El mite diu que, a causa del poc cristianisme del comte, aquest es va convertir en un vampir que xuclava

la sang a la gent del poble i violava les dones, i les deixava embarassades de fills demoníacs que morien al moment de néixer.

9.2.1.4 L'Ugarès

En un poble muntanyenc del Gironès anomenat Amer, també existeix un personatge relacionat amb el vampirisme: l'Ugarès. Es diu que aquest personatge era un home posseït per un esperit maligne anomenat Úngul (raça de ferotges guerrers de l'alta edat mitjana que van arribar a Catalunya des de la mar Càspia relacionats amb la màgia negra). En un principi, l'Ugarès va restar retirat a la muntanya fins que, uns segles més tard, s'hi va construir el castell d'Estella. Des del principi, els habitants del castell es van veure afectats per tràgics fets. Un dia, però, l'Ugarès va posseir un dels homes del castell i gaudia devorant els nens i xuclant-los la sang. Es mantenia jove per un pacte amb el diable.

9.2.2 La nostra visita

Un cop vam descobrir totes aquestes llegendes, vam decidir anar a visitar Girona i els pobles del voltant on també hi havia indicis de llegendes vampíriques. Primerament ens vam dirigir cap a Llers, un poble a prop de Figueres on, en un dia calorós com aquell, no ens hi vam estar gaire estona, tot i que les descobertes van ser bastant profitoses. Anant cap al castell, un edifici que vam trobar mig enrunat en vies de restauració, vam preguntar a un home que passava per allà, el senyor Josep Xambó i Ferrussola, si sabia res del mite del comte Estruc. Segons ell, però, el comte Estruc no havia habitat en aquest castell, ja que Llers és més conegut pel mite de les bruixes que no pas pel vampir, i ens va dir que el castell que buscàvem era l'anomenat castell de la Mort, que estava situat en mig del bosc, per les contrades d'aquella zona; tot i que no valia la pena de veure'l, ja que pràcticament no en quedava res. Així, vam poder desmentir tots els mites que corrien per Internet que afirmaven que el castell de Llers havia estat l'antic habitatge del vampir, i que la gent d'allà no l'identificava gens amb el seu poble. Seguidament vam emprendre el viatge cap a Girona, on només arribar ens vam dirigir cap a la Rambla principal per trobar la figura del vampir sota l'arc. Un cop vam comprovar l'existència de la figura, ens hi vam fer fotografies i vam seguir cap al palau dels Agullana. Ens va costar força trobar l'escut, ja que era amagat a la façana interior, just darrere nostre. Finalment, després de fer unes quantes voltes, el vam localitzar i observar com, curiosament i tal com deia el mite, l'únic que es conserva d'aquell escut és la imatge del ratpenat.

Unes hores després, cap a la tarda, vam continuar el trajecte cap a Amer, un poblet bastant perdut del Gironès, on buscàvem el castell d'Estella. Com que allà no hi havia ni una ànima, vam entrar a l'oficina de turisme per veure si algú ens hi podia ajudar, ja que no hi havia cap indicació que dugués a cap castell. El noi de l'oficina ens va informar que, encara que no sabia res del mite de l'Ugarès, sí que coneixia el castell d'Estella, tot i que estava a tres hores a peu al mig del bosc. Així, vam decidir desistir, ja que era el capvespre i vam pensar que se'ns hi faria fosc, a part que no estàvem preparats ni equipats per a fer una excursió de tres hores. Finalment, després d'una llarga jornada, vam tornar cap al Maresme i vam acabar el nostre viatge.

10. ENTREVISTES

10.1 ENTREVISTES A PRATDIP

Entrevistes amb l'alcalde de Pratdip, Josep Montané i Vidal, i amb l'encarregada del manteniment de l'església de Pratdip, Maria Cinta Escrivà, durant la nostra visita a la ciutat.

10.1.1 Josep Montané i Vidal

Nosaltres: D'on neix el mite vampíric que envolta Pratdip?

J.M.: Mireu, la història de Joan Perucho és una novel·la, i una novel·la fantàstica, fantàstica des del punt de vista de la fantasia i des del punt de vista de l'execució com a tal ja que és una novel·la meravellosa. És una novel·la que enganxa, com ja sabreu, i que un cop has començat a llegir has d'acabar. Aleshores, no té una base real. Jo se, però, d'on va venir el fet d'escriure aquesta novel·la: el llibre es publica l'any 1960 però resulta que ell (Perucho), als anys cinquanta, era jutge de Gandesa. Llavors, ell vivia a Barcelona i, quan venia de Barcelona, ho feia amb tren. Ell passava per la línia fèrrea que passava per darrere d'aquestes muntanyes (davant de Falset) i un dia que passava per allà amb un company de viatge es veu que va comentar «Ostres! És impressionant! Aquestes muntanyes inspiren un respecte, t'agafen ganes de conèixer tota aquesta zona més a fons». I es veu que el company de viatge amb qui anava li va contestar «Doncs això no és res! Si vostè anés a l'altre costat i anés a un poble que es diu Pratdip, allò és espectacular!», cap als anys cinquanta això estem parlant. I ell es va quedar amb la idea de Pratdip: que és això del Dip? Això no el va deixar tranquil perquè es veu que era un home que tenia moltes manies i quan se li posava una cosa al cap no parava fins a descobrir-la. Doncs total, que un dia se li va ocórrer venir a Pratdip i, es clar, cap als anys cinquanta, tot això era bosc i vegetació i inspirava molt de respecte. Llavors ell va arribar aquí, va començar a parlar amb la gent i a preguntar: «Escolta, això del Dip què és?» i suposo que va parlar amb algú, perquè la versió popular del Dip, és a dir, si tu preguntes a qualsevol persona d'aquí que és el Dip, i segons el que deien els meus pares i avis, et dirà el següent: es diu que era una espècie de bèstia, molt ferotge, que atacava a bèsties i a persones, a ramats i a persones. Vist així és molt simple però us puc dir que pintaven un personatge que era un element agressiu, com una espècie de llop. Aleshores a ell li va donar la idea de que aquest animal era un ésser fosc i vampíric, i d'aquí neix la idea del vampir com a mite però, òbviament, no existeix cap evidència històrica de que va existir algun ésser així, sinó que és més aviat la creença popular de que aquest Dip era així. Llavors, etimològicament, la paraula Dip tindria una certa relació amb això, relació amb un ésser semblant a un gos salvatge o alguna cosa per l'estil. I a partir d'aquí Joan Perucho va muntar tota la història. Fa aquest personatge, el posa dins la novel·la, dins de l'època de les guerres Carlines i elabora una història ben bonica.

Volíem passar pel casal municipal, hi trobarem alguna cosa allà?

Si, aneu-hi perquè val realment la pena ja que el vam rehabilitar i, al fer-lo, vam deixar constància d'aquesta història del Dip, d'aquesta història del Joan Perucho i podreu veure que hi ha quatre frases molt significatives que hem seleccionat: una, la primera que trobareu a l'entrar, allí posa de quina manera pots evitar el Dip, amb les creus i els alls; pugeu més amunt, a la segona planta, i veureu una segona frase que parla de les possibilitats de transformació del Dip, ja que el Dip es pot convertir en qualsevol tipus d'ésser; entreu més endins i hi trobareu una tercera frase i aquesta frase parla de que dins el poble del Prat, Pratdip, hi ha una heroïna que és l'Agnès, que s'ofereix com a voluntària per alliberar el poble del Dip; i, més endins encara, hi trobareu una quarta frase

que explica que l'Agnès s'ha salvat, s'ha alliberat, i el poble és lliure i ha acabat de viure en la tirania del Dip.

Fent un incís, m'agradaria mencionar una cosa: tu notaràs ràpidament si algú és d'aquí el poble de tota la vida o no, en la forma en la que et diu això. Tu diràs «D'on ets?» i si et diuen «Del Prat» es que és del poble, en canvi, un nouvingut sempre diu «De Pratedip, de Pratedip». Llavors, sempre he pensat «Per que diem el Prat?», no se si ho fem per coses del llenguatge o es que el Dip ens fa una miqueta de por i la gent inconscientment el refusa, és curiós...

Doncs això és a nivell popular el que es coneix com el mite del Dip però, llavors, va passar una cosa curiosa, cosa que ens va fer aprofundir una miqueta més en la figura del Dip. Resulta que cap als anys seixanta el poble tenia com a escut un Dip una mica curiós: era com una espècie de gos, que recordava una miqueta els dàlmates, que tenia com la quarta pota trencada i va córrer la teoria de que el Dip, a més a més de ser un personatge sanguinari i tot el que tu vulguis, era un personatge singular ja que tenia tres potes i mitja, la pota del davant així mig trencada. Dóna la casualitat, però, que cap allà l'any 2002, això ja és més recent, resulta que a Reus, al museu arqueològic de Reus, hi va haver una exposició i allí hi havia un dels retaules de Santa Marina, patrona de Pratedip, exposat l'existència del qual ningú coneixia, o no recordava. I resulta que una noia que és mestre va anar allà i va dir «Però aquest no és el retaule de Santa Marina?» i «D'on és aquest retaule?» i va veure que datava de 1602. Llavors, això va començar a cridar l'atenció i es va descobrir que en aquest retaule sortia la figura del Dip que ara es pot contemplar ja que tenim a l'església ja que és un retaule renaixentista de molt de valor. I allí es veu el Dip però sense la pota trencada ni res de tot això. És un gos que inspira respecte però que no té cap pota trencada. Llavors es va començar a investigar com és que aquest gos tenia la pota trencada i es que resulta que l'any 1602 hi havia aquest retaule, però l'any 1730, algú va canviar el retaule i es va col·locar un de Barroc al seu lloc, que era molt més recobert i recarregat i es veu que a sota hi havia dos Dips i, a un dels dos, se li va trencar la pota pel que fos i va sortir aquesta teoria. El que passa es que, aquest retaule, va desaparèixer l'any 1936 ja que durant la guerra el van cremar. Però la qüestió es que quan es va descobrir el retaule renaixentista es va veure que de pota trencada res de res.

Llavors la qüestió és: com va arribar aquest retaule al museu de Reus? Doncs resulta que cap a l'any 36 i la guerra es va destruir el retaule barroc però arribat a un moment en el que la generalitat republicana va dir que no podia ser que es destruïssin tants valors d'aquesta manera van dir a tots els pobles que trobessin alguna cosa de valor que els hi fessin arribar als museus més propers, en el cas del Prat, Reus. I es veu que un ermità de per aquí va dir que a dins de la sagristia, en unes capsotes, hi ha alguna cosa. I quan ho van veure van pensar que tenia molt de valor i ho van enviar cap al museu de Reus. Però després, durant la postguerra, a ningú se li va ocórrer tornar-ho a buscar o demanar per recuperar-ho com els altres pobles i va quedar com a possessió del museu de Reus, es va restaurar i ara, doncs és una meravella! El que ara és una mica difícil que ho pugueu veure ja que la senyora que guarda la clar de l'església no crec que hi sigui, ho intentaré.

Llavors el fet de que l'any 1602 ja aparegués aquesta figura a l'escut del poble vol dir que ja es coneixia la història del Dip?

Clar, això sí! Perquè la llegenda va anar passant de generació en generació i va anar passant la idea d'aquesta bèstia agressiva que atacava a animals i persones. El tema vampíric va néixer a partir del Peruchó. Anteriorment només existia un animal ferotge que feia maldats al bestiar i aquestes coses. Abans del 1960 no hi havia aquesta creença.

Què signifiquen aquestes figures de Dips que hem anat veient pel carrer?

Sí, es que aquí ho aprofitem tot. Vam intentar, sobretot per les escoles, fomentar la imatge del Dip, que és el símbol de més interès del poble, per tal de conèixer més a fons aquest. I seguint el Dip pots veure una torre medieval, una arcada medieval, el casc

antic, l'església... i el Dip és un element provocador. És una manera d'explotar el que tenim, com els camps que ens envolten.

10.1.2 Maria Cinta Escrivà

Nosaltres: Vostè coneix el mite del Dip?

M.C.E.: És clar! La història del Dip diu que per les nits sortien aquests gossos negres, però no és que xuclessin al sang! El que passa és que potser sí que eren éssers carnívors i menjaven bèsties, però atacar les persones no. Diuen que un dia el van enganxar per una pota, per això porta una pota aixecada, perquè la té trencada. La meva àvia, que era ja de cap a l'any 1800, ho recordava i deia que baixaven a beure aigua, no és que vinguessin amb mala intenció, baixaven a beure aigua.

10.2 ENTREVISTA A JULIÀ GUILLAMON

Julià Guillamon és un crític literari, escriptor i periodista nascut a Barcelona l'any 1962, que coneix a fons l'obra de Joan Perucho i que ha treballat per molts diaris com *La Vanguardia* o *Avui*, entre d'altres.

Nosaltres: Quina és la raó per la qual es mostra tan interessat en l'obra de Joan Perucho?

J.G.: En Perucho va ser una de les primeres persones del món literari que vaig conèixer. T'envio un text que he escrit com a pròleg d'un llibre sobre ell on s'explica la relació que vam tenir. Agafa d'allà el que t'interessi.

Per què creu que Perucho es va interessar en crear una llegenda d'aquest tipus per Pratedip?

Era jutge a Gandesa i li agradaven els paisatges del sud de Catalunya. Em sembla recordar que en algun lloc va explicar que un cop, passant per Pratedip, va veure una ombra fugissera. L'any 1957 havia publicat una primera novel·la, dins el gènere fantàstic, que parlava de l'imperi català de la Mediterrània: «Llibre de Cavalleries». Jo crec, i ho explicat en el pròleg a la darrera edició de «Les històries naturals», que darrere la història del dip i de Montpalau hi ha una al·legoria de la guerra civil espanyola, que va marcar la generació de Perucho. Carlins i liberals s'acaben reconciliant al final del llibre: el mal és una cosa que ve de fora.

Creu que Perucho creia en la possible existència d'aquestes criatures (els Dips)?

En Perucho era un home molt divertit. Jugava sempre a crear l'equívoc entre la realitat i la fantasia. Per a ell el món fantàstic era un refugi de la vida real, que no li agradava. En el text aquest que t'envio hi ha algunes anècdotes sobre aquest tema. Jo no diria que cregués en dips: s'ho va inventar per divertir-se, però una vegada que a la casa de la República Argentina la seva dona, la Maria Lluïsa, va veure un fantasma, ell no va voler entrar al pis on s'havia produït l'aparició, de por que li feia.

El fet que s'hagi traduït a més de 15 llengües l'ha convertit en un clàssic arreu del món?

No ho crec. En primer lloc no està traduït a quinze llengües. En Perucho exagerava molt i, si no estaves al cas, et feia passar coses que no eren del tot veritat. Com això de les quinze traduccions. Si les comptes, veuràs que els números no surten. Perquè un llibre esdevingui un clàssic universal cal que es reediti, que entri en els programes escolars, que entri a formar part de la tradició. No és el cas. Es va traduir a fora, va tenir bones crítiques, Harold Bloom el va fer sortir a un apèndix del seu «Cànon occidental». Tot això està molt bé, però la literatura de Perucho (pels referents locals, per l'humor erudit) és per força minoritària. Ara bé: un clàssic català si que ho és, indiscutible. I un escriptor important de la postguerra espanyola.

Per què creu que no va tirar endavant el projecte del musical? Creu que hauria tingut èxit? Creu que hauria afavorit la fama del llibre?

No sé què va passar. Va ser una llàstima. Hauria contribuït a fer el llibre encara més popular. Era just després d'Antaviana de Pere Calders, que va tenir un gran èxit.

Ha llegit altres obres que parlin del personatge del vampir?

Si, quan estudiava m'hi vaig especialitzar i el 1989 vaig publicar un llibre, *Joan Perucho i la literatura fantàstica*, que era la meva tesina, on hi ha tota una part de literatura comparada amb moltes referències a novel·les, contes i pel·lícules de vampirs,

És un gènere que considera atractiu?

Ara gairebé no llegeixo mai literatura fantàstica. M'interessa quan es bona de debò, quan no és de gènere, quan la fantasia serveix per parlar de coses importants: els romàntics, els surrealistes, els escriptors com Calders, Calvino, Perucho o Mercè Rodoreda. «Dràcula» de Bram Stoker, és un llibre que està molt bé!

Creu que el personatge ha patit «booms» de popularitat al llarg de la història de la literatura?

A l'època de Perucho, als anys seixanta i setanta, aquí, la literatura fantàstica estava molt mal vista. Es considerava «escapista». El que estava de moda era la literatura social, compromesa políticament.

Creu que actualment s'està produint un d'aquests moments reeixits?

Hi ha molt d'interès per la irrealitat, els universos paral·lels, la fantasia. No estic segur, però que el que es fa sigui gaire interessant. Veig aquestes sèries de televisió de vampirs que hi ha i no els trobo la gràcia, però potser sóc jo que estic fora de joc.

Creu que això és un fet positiu o negatiu pel gènere?

La força dels mites rau en el fet que cada època els llegeix de manera diferent. El vampirisme té molta força simbòlica: la possessió lligada a la sang, la passió, la sexualitat exacerbada, el mal... Ara veig que els vampirs de la tele formen una mena de clan, com si fossin una banda de traficants o de malfactors. «Dràcula» era una novel·la de possessió sexual, en un món ple de repressions. Ara, en canvi, els vampirs aquests d'ara són una mena de barrilaires que surten de nit, són promiscus. ¿És el símbol de la vida al límit? ¿dels perills que amenacen els joves? ¿Què en penseu vosaltres?

Creu que la imatge del vampir ha canviat positivament o negativament al llarg del temps?

Dràcula és un personatge poderosíssim. El Dip de Perucho s'hi inspira directament. La gràcia és que l'humanitza, el contextualitza en la història de Catalunya, el buida de contingut sexual i el fa divertit. És una gran creació. M'agradaria llegir d'altres llibres amb la mateixa capacitat de donar la volta al mite i fer-lo viu.

10.3 ENTREVISTA A SALVADOR SÁINZ

Salvador Sáinz és un actor, guionista i escriptor català nascut a Reus l'any 1950. Sáinz ha escrit diferents llibres referents a històries fantàstiques d'entre els quals vam destacar *Estruch*, un llibre que fa referència a la llegenda del comte Estruc.

Nosaltres: D'on prové el seu interès pel personatge del vampir?

S.S: *Cuando yo tenía diez años iba a los salesianos, un colegio terrorífico y siniestro en el que yo tenía problemas por mi dislexia. Me encontré con un cartel de «Drácula» de Terence Fisher que se estrenaba en el cine Kursaal que me dejó impactado. No podía ver la película por razón de edad, pero si leer la novela de Bram Stoker que me gustó mucho.*

Per què va decidir escriure la llegenda del comte Estruc?

Porque todas las novelas «clásicas» del género pasaban en el extranjero. En España o Cataluña no había ninguna. Por eso busqué un tema nacional. Me hablaron de una leyenda de un tal Estruch que tuvo lugar en un lugar llamado Llers, cerca de Figueres. Me gustó y se me ocurrió una historia para una trilogía.

D'on ha tret les fonts per escriure la llegenda del comte Estruc?

Las leyendas de vampiros de otras latitudes. Dentro de la ilógica ha de haber una lógica. La novela es una obra literaria, una fantasía personal mía. Me gustan los seres solitarios, marginados, a los que la gente rechaza porque a mí me ha pasado a lo largo de mi vida por mi enfermedad, la dislexia y la disfasia (un trastorno del lenguaje que me ha provocado muchos problemas, marginación y soledad). Ese programa de Iker Jiménez censuró una entrevista que me hicieron por mi enfermedad. Por lo visto no se han enterado de que marginar a una persona por un defecto físico es ilegal. Allá ellos. En España y en Cataluña se creen que los disléxicos somos imbéciles.

Al escribir la novela tuve en cuenta ciertas reglas, como eran los vampiros de Transilvania según sus leyendas y las apliqué al conde Estruch.

Té alguna relació el personatge amb el poble de Llers?

La leyenda original se ubicaba en Llers, pero al parecer la gente del pueblo no sabe nada. Así que yo utilicé el nombre de Llers como decorado. El personaje tal como aparece es de mi invención. El de Llers era un tal Estruch o Astruc o Struck. Yo creé un conde, le inventé un pasado, una familia, unas características. El mundo literario es de mi total invención. Lo curioso es que hay gente que se cree que lo que escribí pasó de verdad.

Després de visitar Llers, ens vam adonar , parlant amb la gent del poble, que el mite que circula per Internet i que diu que el comte Estruc va viure en el castell de Llers és mentida i que, en realitat, aquest vivia a un castell, del qual no en queda pràcticament res, que es troba al mig del bosc. Què en sap, de tot això?

El conde Estruch es un personaje literario de mi creación, la novela es ficción inventada por mí nada más. Pero en wikipedia hay gente muy tonta, de escasas luces, que se inventan majaderías y han enmarañado todo. Yo no pierdo el tiempo con esos individuos y no les hago el menor caso. Todo lo que dicen son patrañas. La novela «Estruch» es pura ficción y algunos la han tomado como una historia que sucedió realmente, eso es absurdo y ridículo. Eso viene de programas de TV y ciertos personajes que pretenden pasar lo imaginario como auténtico y yo hago pasar lo imaginario como imaginario. Soy como Tolkien con su saga del anillo y los hobbits. ¿Pretende hacernos creer que esos cuentos sucedieron? No. Yo tampoco.

En l'àmbit cinematogràfic, quina visió general té de l'evolució del personatge del vampir al llarg dels anys? Positiva o negativa? Per què?

Hay películas de vampiros que me gustan. Son las clásicas de Murnau, Browning, Fisher. Eran buenos realizadores que lo hacían casi todo bien y por eso sus películas tienen calidad. En los últimos años lo que se rueda sobre el tema es pésimo, maniobras comerciales de pésimo gusto.

Quin vampir, dins l'àmbit cinematogràfic, és el millor per vostè? Per què?

Christopher Lee era un Dràcula salvaje, duro y cruel. Para mí el número uno sin duda. Detrás está Bela Lugosi, un refinado vampiro de mirada malvada y cínica sonrisa. Ingrid Pitt fue excelente en «Los amantes vampiro» de Roy Ward Baker para la Hammer. Destilaba sensualidad por los cuatro costados.

Creu en l'existència, actual o passada, d'algun ésser vampíric?

Soy materialista, no creo en lo sobrenatural. Habrá enfermedades quizá que provoquen comportamientos anómalos. Esas leyendas son en realidad historias mal contadas. Algún cacique de pueblo violaba mujeres y las asesinaba y la gente se tragaba que lo hacía un ser de las tinieblas. La superstición está para confundir.

Què en pensa del «boom» que està patint el personatge actualment? Quan creu que durarà?

Cuando deje de dar dinero. El día que los dirigentes de las mass media encuentren otros temas rentables le darán la patada al vampiro.

Pensa publicar algun altre llibre sobre el vampirisme?

Ya me estafaron los distribuidores una vez. Aquí ir a los jueces cada vez que te estafan es perder el tiempo porque les importa un bledo. Este país es corrupto hasta la médula. No se puede hacer nada y yo paso de todo. ¿Otro libro? ¡Ca!

10.4 ENTREVISTA A OGUI SHUAN

Ogui Shuan és un Shamán i mestre sanador que treballa a la botiga esotèrica Libèrnia Mágica de Mataró. Va descobrir el do de la clarividència de ben jove i porta més de vint anys d'estudis ancestrals acumulats. Ha fet viatges esotèrics per l'Índia, el Tibet i Israel.

Ogui Shuan: *Todo se remonta cuando se transformó el paganismo en algo diabólico o algo malo. Entonces habían dos corrientes: una trataba de los entes nocturnos o seres nocturnos, que hacían sus rituales y que trabajaban con la noche, con la luna...Y dentro de uno de estos rituales se bebía sangre como un vínculo de unión entre todos. Se caracterizaban por eso: la mayoría se dejaban la media barba, pero sin bigote; los vampiros nunca llevaban bigote. Son pequeñas reglas, y se diferenciaron por un grupo que fue creado por los grupos religiosos para darles mala fama. Y estos grupos religiosos sí que hacían rituales satánicos y utilizaban la sangre y la carne humana como referencia. Ellos tenían ciertos rituales de canibalismo. Entonces allí es donde nació la percepción y la idea de mezclar el grupo de los vampiros con la parte mala o diabólica. Pero eso pasa como en los lobos; porque en los rituales finales, sobre todo a finales del siglo XVII y principios del XVIII, trabajaban mucho con el lobo: con el lobo blanco, el lobo negro, con el lobo gris...Y de allí nació la leyenda de los licántropos. Allí es donde nace la típica historia esa del enfrentamiento de los vampiros con los hombres lobo. Pero realmente son dos cosas completamente diferentes: la verdadera esencia del vampirismo no era el morderte y chuparte la sangre, y ser inmortal; sin embargo sí que había un rito en el que la sangre era muy importante, pero se hacía de manera voluntaria, como cuando te haces una transfusión, pues igual. Suena raro pero era así. Lo tenían como el vino humano: ellos no brindaban con vino, brindaban con sangre.*

Nosaltres: *¿Y solo se alimentaban de sangre o comían otras cosas?*

No, no, no, no, se alimentaban con normalidad. Podían vivir en normalidad, pero no lo hacían porque no les gustaba. Vestían de negro y blanco, o blanco y negro mixto. Eran, como no salían al sol, gente muy pálida, y tenían el cabello muy largo. Entonces siempre brindaban con el vino humano; es decir, con la sangre. Y paradójicamente nació la idea de la inmortalidad, básicamente porque empezó a rodar este mismo grupo de los nocturnos; porque no se llamaban vampiros, se llamaban nocturnos. El vampiro es una palabra que nace de la fantasía, de las películas, y de todo eso. Viene después. Entonces empezó a circular esta leyenda: como consumían la sangre vivían más tiempo. Y existen libros de las sombras, que son como biografías o diarios. ¿Escribís un diario?

No, no.

Pues háganlo, que es bueno. Porque siempre escribes tus vivencias y se convierten en una fuente de sabiduría. Porque leer lo que has hecho te ayuda a aprender de ti mismo. Bueno, cada uno de los nocturnos tenía un libro de las sombras que era su propio diario. Y claro, hay gente que vivió ciento veinte años o ciento treinta años...y tenían una base.

¿Pero era un clan? O, ¿Qué era exactamente?

No, era un grupo, un grupo normal; como, no sé, como los paganos, los buicanos, los celtas, los druidas... Bueno, los celtas era un grupo étnico más grande, era un pueblo; pero claro, los nocturnos llegaron a ser casi un pueblo. Porque utilizaban o vivían sobre toda la parte baja de Rumanía, incluso llegaron... Hasta lo que era la Checoslovaquia, la República Checa, Eslovaquia...toda esa parte. Como eran muy nórdicos, la apariencia era mucho más espectral. Pero siempre había gente de todos lados, había gente de Italia, gente que vino del nuevo continente también...habían los vampiros, bueno, los nocturnos que eran étnicos, gente que venía de la América. También había los portugueses, los españoles, que se escapaban como esclavos o como sirvientes.

¿Y qué idioma hablaban?

Normalmente tú hablas el idioma del país o de la ciudad dónde estás. Y entonces, claro, ellos hablaban rumano, checo...Pero crearon hasta cierto punto incluso un len-

guaje personal. Sí bueno, no es tan difícil; es como ahora por ejemplo en el cine, hay directores que para hacer una película crean un idioma propio. Como hizo James Cameron en Avatar. Pues es lo mismo, crearon... ¿Habéis visto Smallville?

Bueno, algún capítulo.

Pues en un capítulo de Smallville salen las letras y las palabras del criptoniano. Entonces es fácil crear un lenguaje, o sea no; pero no es tan imposible. Entonces a partir de eso, de la segunda generación, no sé, como un espacio de más o menos, unos treinta años, pues ya empezaban a tener su propio idioma. Pero claro, después ya vino la... cómo se puede decir... La fantasía. Pero todo dirigido, de manera consciente, por los grupos religiosos. Siempre, siempre, siempre, todo lo que tiene que ver con lo nocturno, lo mágico... ¿todo eh? Las brujas, la gente que hace este tipo de actividades, o sea los espirituales, siempre son considerados como seres demoníacos. Entonces justo coincidió que en la misma región donde habitaban los nocturnos, en esa época había un conquistador, que era de apellido Drakul, Vladilad Tepas Drakul. Éste era el conocido como «El Empalador», porque él a todos sus súbditos los empalaba. Él era un cristiano convencido, y se dedicó a las Cruzadas. Y a los que no se convertían simplemente los mataba. ¿Tú aceptas a Dios y lo que sea? ¿No? Pues te mueres. Y entonces claro, fue super, super, sangriento. Y coincidió que la historia estaba unida a este sitio, y unieron la leyenda o la parte mística de los nocturnos con la de él. Y de allí salió la palabra «vampiro» y la relación con la sangre.

O sea, ¿que todo viene de Vlad Tepes?

Sí, todo nace de allí. Los nocturnos son de mucho antes; o sea, la gente que utilizaba el ritual nocturno para vivir de esa manera. Esa manera vampírica. Pero después vino, ya te digo, dirigido siempre desde el punto de vista religioso la idea de que el personaje se convierta en Drácula, el vampiro por antonomasia. Ahora es cierto que, como está todo tan de moda, lo del vampiro, cada uno tiene su idea y su historia. Pero todo es mucho más simple, mucho más sencillo de lo que parece: es un grupo que ha existido y que existirá siempre.

¿Y en la actualidad también existen?

Sí. Hay grupos en Estados Unidos, Inglaterra, en España... El problema es que no es como antes, que estaban todos unidos, están todos diseminados; pero hay más gente de la que la gente piensa. Pero no es así como en el cine. Es gente que si le metes una bala se muere, que si sale el sol no se derrite... Pero tienen una filosofía de vida muy diferente y siguen bebiendo sangre, siguen consumiendo el vino humano.

¿Y todo esto de lo que se inventó Bram Stoker?

Bram Stoker no se inventó, Bram Stoker fue uno de los mejores escritores oscuros, góticos. Era un escritor muy gótico. Él conoció y se enamoró de una chica, una nocturna. Y de esa nocturna que se llamaba Elisabeth, nace la historia de Bram Stoker Drácula. ¿Qué sucede entonces? Pues que no tiene absolutamente nada que ver con la manipulación que sufrió después. Otra vez os digo que por grupos e intereses religiosos. Si te fijas la historia de Drácula comienza de una manera y termina absolutamente de otra, y habla de un personaje que tiene un castillo; pero esa parte no existía, o sea él hablaba de una persona que se había enamorado de una mujer que no podía ver la luz del sol, y de allí nace toda la historia. Pero... la novela original de Bram Stoker no tiene nada que ver con Drácula, con lo que se vende ahora. A mí las novelas de vampiros, incluyendo las de Stephanie Meyer, la de Crepúsculo... me gusta mucho más la película original. Crepúsculo no es mala, lo que pasa es que tiene un tinte muy religioso también: ella es mormona, de la iglesia de Jesucristo, y en esto de Crepúsculo no puede haber contacto físico; si el Cullen tiene sexo con la Bella se muere, ¿Qué pena, no? Pero la verdad es que por el tipo de vida que ellos llevaban, la forma en la que se preparaban, se alimentaban, era una dieta muy sana, con la sangre, que bueno, no sabemos si les ha hecho bien o les ha hecho mal. Pero sí eran gente que físicamente se veían mucho mejor: más fuertes, no se sentían mal, casi nunca se enfermaban... porque no hay registros de que gente nocturna hubiera estado en un hospital por una transfusión de sangre. Sin embar-

go duraban más, vivían más, y todo esto, toda esta información la sacó Bram Stoker de su novia Elisabeth. Inclusive se ve que en la novela la heroína original del Bram Stoker de Drácula se llama Elisabeth...Mina. Porque el nombre original de Mina es Elisabeth; que es la que, se supone, se encarna en Mina. Pero la original es Elisabeth.

Otra cosa que es falsa es todo eso de las estacas.

¿Has conocido a muchas personas que creen en los vampiros?

Es que no es una cosa que se deba creer. Es un grupo que existe, pero que no tiene casi nada que ver con la mitología del vampiro. Una cosa son los nocturnos, o esa gente que tiene una estética...o que vive bajo unas normas de vida más góticas, o alejadas dentro de un canon social aceptado. Y que se les puede identificar dentro de este grupo. Ellos mismos se llaman vampiros, pero no tienen absolutamente nada que ver. O sea, el vampiro de la historia de que chupa la sangre, yo estoy seguro que no tiene nada que ver. Pero hay mucha mitología en todo esto. Es lo mismo que con los seres dimensionales y las energías; seres creados mitológicamente. Pero que hay grupos a los que les gusta esto y que realmente lo ven como un modo de vida, y que se identifican con una estética y con una manera de vivir «vampírica» es verdad.

¿Conoces a algún nocturno?

¡Sí! A un montón.

¿Aquí en España también?

Aquí en España hay grupos muy grandes que, la líder o la jefa, es una chica; no es un vampiro, sino que es una vampíresa. Otra historia muy conocida es la de Elisabeth Báthory, pero esta es una historia muy triste. Es una mujer que quiso conservar a su esposo y se enteró de la historia de los vampiros y de la eterna juventud a través de beber sangre. Y empezó a matar a todas las niñas que vivían por ahí para volverse joven. De todas maneras ya te digo, sí que hay. De hecho el grupo más grande de nocturnos que existe es en Alemania. En Alemania hay muchísimos, más de cinco mil...y después de esto de Crepúsculo...¡Aún más! Claro, por ejemplo, la mayoría de chicas se ven atraídas por estos chicos que son estéticamente más sensibles y les gusta más lo vampírico. Ahora también hay otros grupos que se pasan en el gimnasio horas y horas para hacerse hombre lobo (risas). La verdad es que hay un grupo cada vez más grande que se identifica con este tipo de vida, que no les gusta seguir una norma o una regla social establecida, de que tienes que levantarte por la mañana a trabajar...Sino que prefieren vivir en una comunidad en la que viven solamente de noche.

¿Y no salen de día, se esconden?

No se esconden, sino que: si tú solo trabajas por la noche y solo vives por la noche, en algún momento tienes que dormir; y duermen durante el día. Y claro, la mayoría toman la estética de las creencias mitológicas del personaje: duermen en ataúdes, tienen apartamentos decorados con estética gótica, con muchos dragones, mucho negro, mucho gris; no salen nunca al sol, se les ve muy blancos, y los cabellos siempre largos. A mí lo que no me gustaba de las películas de Crepúsculo es que a todos los vampiros o a casi todos les ponen el cabello corto, y no es cierto. Los vampiros no tienen el cabello largo, es una norma. ¿Sabes qué película es buena y da muchos datos? Underworld, se llama. Es una pelea que existe entre los vampiros y los licántropos. Ella, la protagonista, es una buena líder vampira. Son tres, pueden ver las tres; son muy buenas. Casi siempre un vampiro, o un nocturno, maneja una generación. En la película dice que son cada cien años, pero aquí, en nuestra sociedad, son líderes que se cambian cada diez años. Y todos tienen estos nombres: Víctor, Marcellus, Cornelius...Todos esos nombres típicos.

O sea, ¿tu película favorita que trata el tema del vampirismo es Underworld?

¡Ui no! Hay de muy buenas. Hay una clásica muy clásica, que es Nosferatu; que presenta un vampiro muy desechado, muy gótico...Pero sin lugar a dudas, una de las películas que muestra la esencia del vampiro es Entrevista con el Vampiro. Porque Anne Rice, que es la que escribió Entrevista con el Vampiro, primero escribió el ángel vampiro. Yo no sé cómo, pero hizo una comunión de los ángeles y de los vampiros, como

uniendo ambas esencias. Entonces esa idea del vampiro malo desaparece. Hay una escena muy buena, recuerdo, en la que aparece Armand, que es el vampiro del pelo negro; el que hizo Antonio Banderas, que dice: «Yo no sé si existe Dios o el diablo, pero después de quinientos años, soy consciente que soy el vampiro más antiguo y no he visto nada que me haga creer que existe algo; algo muy, muy bueno, o muy, muy malo que condene mis actos. Pero si existe Dios o si existe el diablo, los ángeles, nosotros somos lo más parecido a ello.» Y entonces Louis le dice: «Pues yo quiero aprender a ser un poco más humano y menos inmortal.» Estos diálogos, si estáis haciendo un trabajo, tomaos el tiempo de escucharlos en versión original subtitulada, porque se pierde mucho en la traducción en español. Y esa es una película que habla mucho de la esencia del vampiro: seres muy nocturnos, muy perdidos, nostálgicos, solitarios... Porque también tiene que ser muy aburrido eso de ser inmortal (risas).

¿Y de dónde proviene tu interés por el vampirismo?

No sé, a mi me gustan desde siempre. Bueno, yo soy fotógrafo, tengo una página web y eso, y siempre me ha gustado mucho. Me gusta mucho viajar y, más que lo vampírico me gusta mucho todo lo que es metafísico, lo que es mágico. Y quieras o no te vas metiendo poco a poco en cada una de estas cosas. Me gusta mucho la estética vampírica, la sensualidad que desprenden ambos sexos. No es una cuestión andrógina o ausente de sexo, pero si, por ejemplo ves a un chico vampírico, no importa que sea sensual o un poco femenino. No es como: ¡Hay! ¡Qué gay! Igual que a las chicas no les da palo o vergüenza ser muy sexis: al contrario, lo demuestran. Cuanto más ceñidas, más cuero, más blancas, mejor. Entonces toda esta sensación se vuelve muy sensual. Y la sensualidad, a mi forma de ver, es muy artística. Y esto me gusta, este mundo, por lo artístico. Pero es muy romántico también, tiene una historia triste que contar. Como la poesía, la poesía gótica es muy triste. Lean Allan Poe.

¿Usted cree en la magia?

Claro, yo soy mago. Lo que hacemos nosotros con las cartas, las palmas de las manos, los conjuros... Todo está basado en una ciencia que tiene que ver con el paganismo. Yo siempre me refiero, cuando hablo así con gente muy joven, me refiero más al cine que a los libros. Porque creo que ustedes tienen una referencia mucho mejor con el cine. Hay una historia que habla mucho del paganismo original, que es de un director español; se llama *Ágora* la película. *Ágora* habla de la historia de Hipatia, que era como lo más de los más dentro del paganismo. Y se ve, por ejemplo, cuando la gente se vuelve un poco loca, por el miedo, que son capaces de incendiar algo tan maravilloso como la biblioteca. Cuando incendian la biblioteca de Alejandría, la humanidad perdió más de quinientos años de avance, simplemente por el miedo, por los pecados, el decir esto está mal... Todo lo relacionado con la magia. Antes, cuando habían los reyes, cuando tenían un problema no iban a la iglesia a rezar, sino que consultaban al mago. Tenían su mago, tenían el hechicero... Después cuando ya hubo las Cruzadas todo esto cambió. Siempre ha estado la parte espiritual y la real, y para mi, la parte esta del paganismo es muy importante porque nos enseña a manejar la vida, nos enseña a manejar las esencias, las formas, los colores, todo. Y tú eres capaz de manejarlo todo, si te concentras bien, si aprendes y sabes cómo extraer su beneficio. O sea, dentro de lo mitológico existen unos límites, pero en lo práctico puedes conseguir absolutamente todo lo que te propongas. Lo que pasa es que esto no le interesa a la gente, porque si de repente todos nos damos cuenta de que somos capaces de hacer todo, no necesitaremos ni un presidente, ni una policía, ni nadie. Pero la gente que nos gobierna y está metida en todo esto del poder nos hace creer que es mentira, o que no existe, que es diabólico o que es pecado, y que si lo haces te vas a ir al infierno. Realmente la gente se ha encargado de echar por tierra todo el conocimiento que durante siglos hemos aprendido de la naturaleza. Nosotros no nos podemos desconectar de los árboles, o de la tierra o del mar... Por ejemplo, cuando vas a la playa, te sientes bien. ¿Por qué? Porque te das cuenta de que eres parte de algo que existe sin necesidad, o sea que existe estés o no estés tú. Y cuando estás en el agua o en la arena, te sientes conectado, te sientes parte de eso.

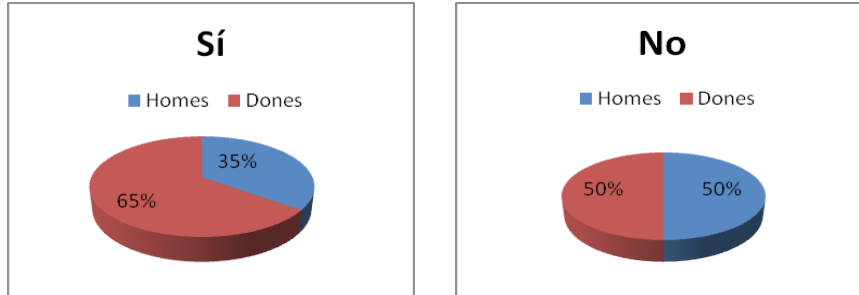
Entonces claro, mientras más libres somos, mientras más conocemos, menos necesitamos a otras personas. Yo, por ejemplo, me gusta mucho la moda, la estética...Pero eso no tiene nada de malo. Tienes que seguir también tu parte independiente. La gente va siempre a los extremos: Antes era todo la moda, ahora todo el mundo hace lo que le da la gana. Tampoco es eso, siempre tiene que existir el equilibrio. Es lo mismo dentro de la filosofía de estos grupos. Por ejemplo, en las tribus urbanas, cada uno maneja un estilo. Pero tampoco es bueno aislarse de los demás. Muchas de estas historias tétricas o grotescas nacen por ese aislamiento, porque tampoco a estos grupos les interesa mucho abrirse, y yo creo que esto es un error. Por ejemplo, yo creo que si la gente ésta de los nocturnos se abrieran más, yo pienso que habría muchas chicas y muchos chicos que les gustaría formar parte de ello. Puede que no esté dentro de los parámetros que acepta la sociedad, pero si están bien y son felices y les gusta, ¿Qué tiene de malo?.

11. RESULTATS DE LES ENQUESTES

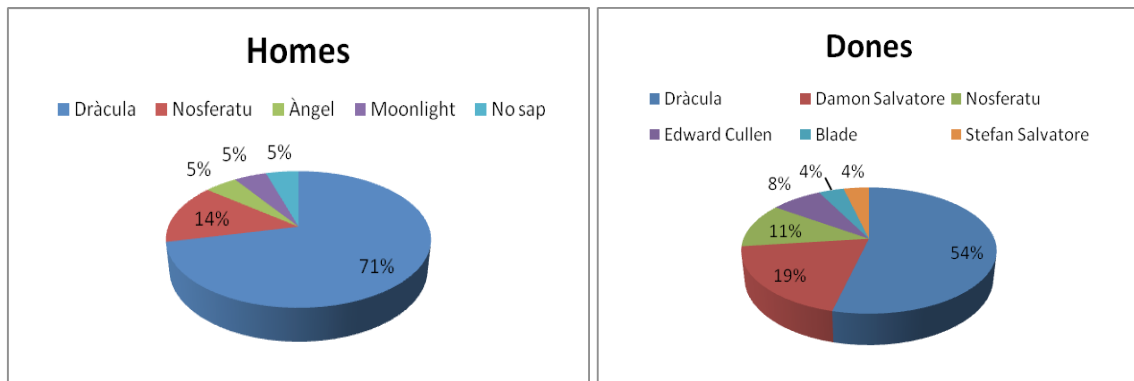
11.1 RESULTATS AMB GRÀFICS

11.1.1 Per sexes

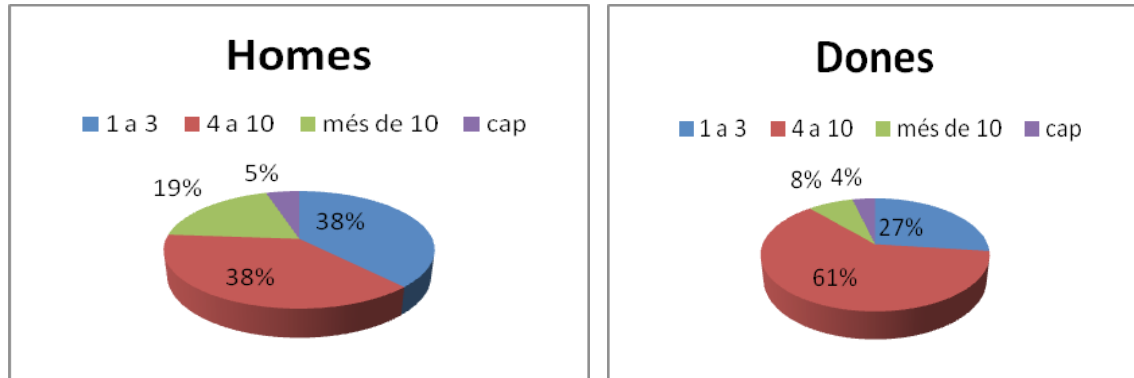
1. Et consideres amant del gènere del terror?

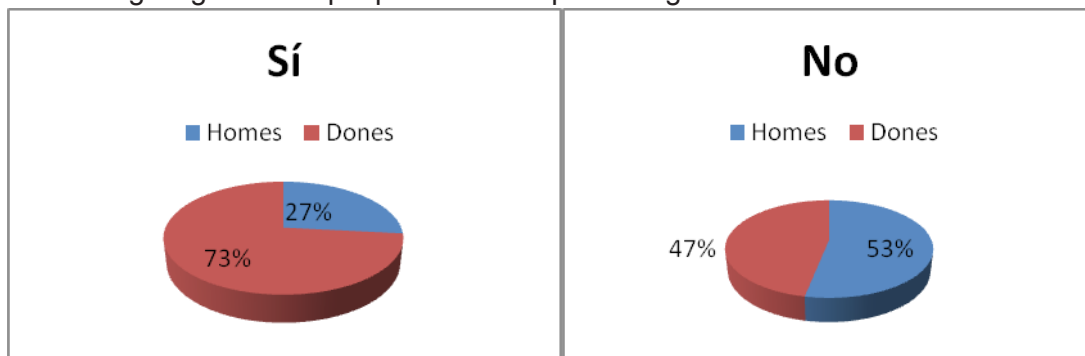
2. Digues el nom del primer vampir que et vingui al cap.

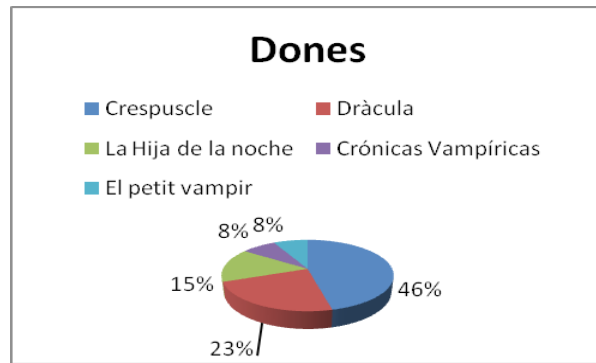
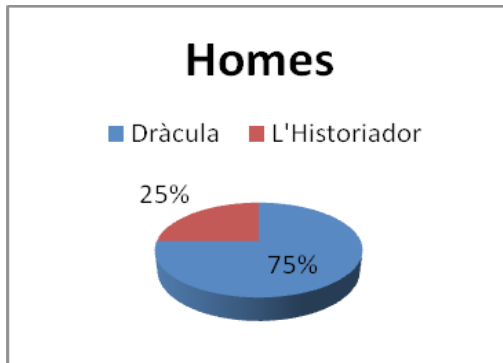
3. Aproximadament quantes pel·lícules sobre vampirs creus que has vist?

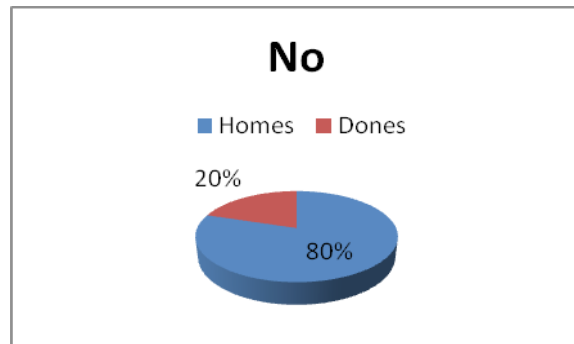
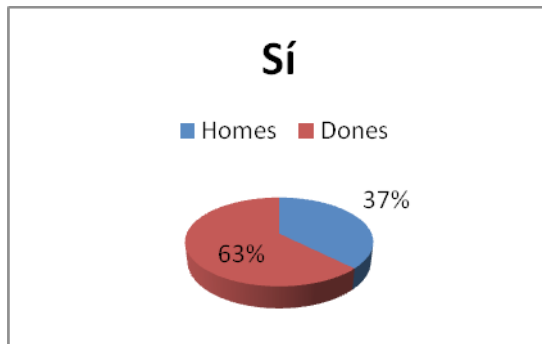
4. Has llegit algun llibre que parli sobre el personatge?

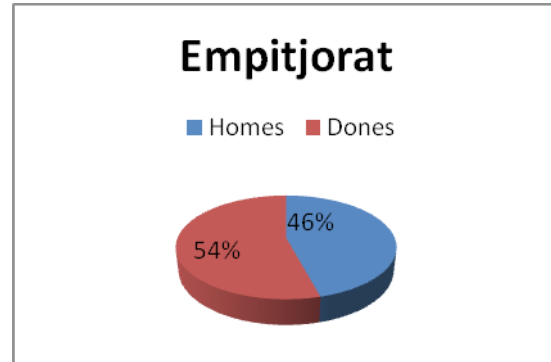
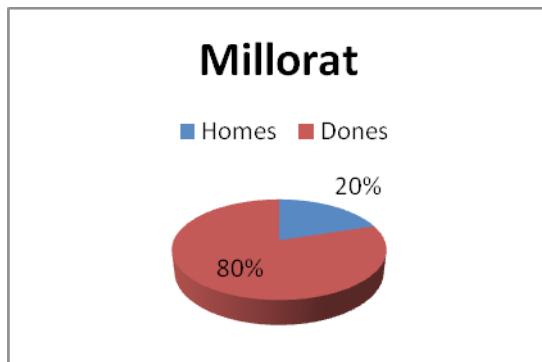
Quin?

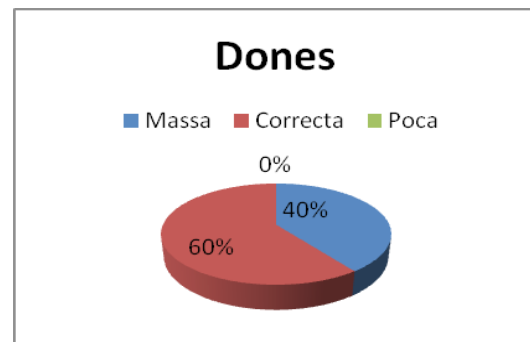
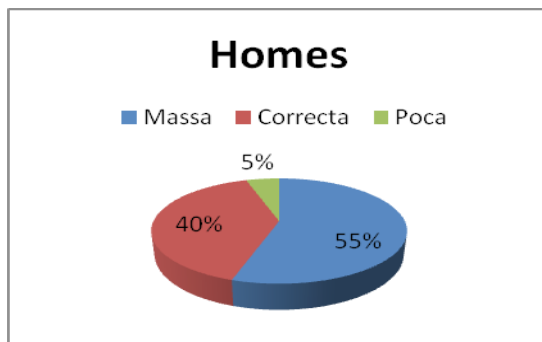
5. Creus que la imatge del vampir ha canviat al llarg dels anys?

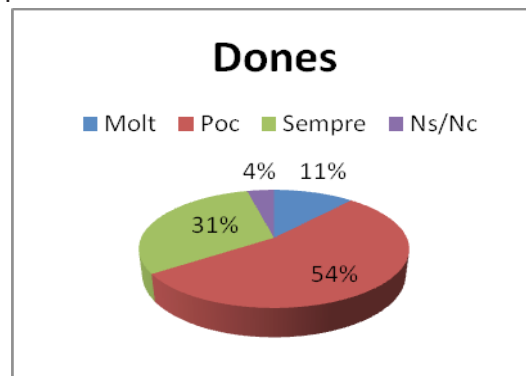
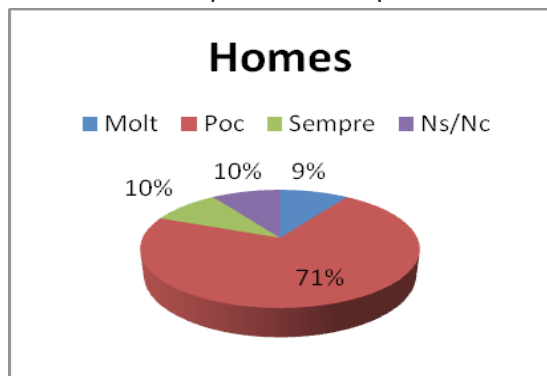
Com?

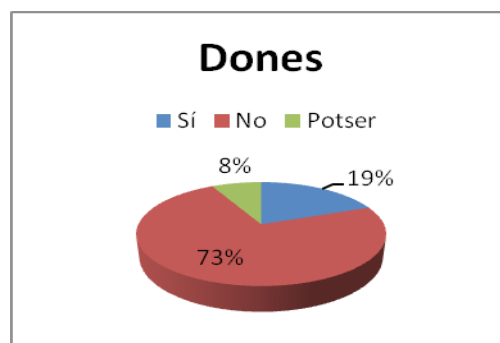
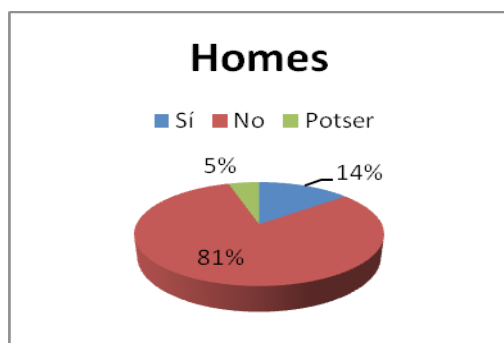
6. Com creus que és la quantitat de pel·lícules i novel·les sobre vampirs que s'està creant actualment?

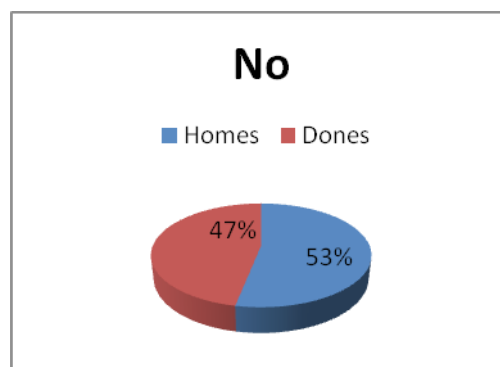
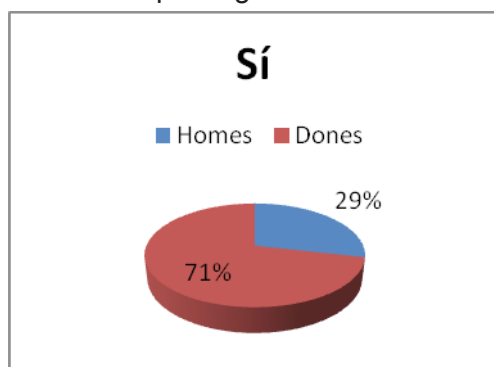
7. Quan creus que durarà aquesta «febre vampírica»?

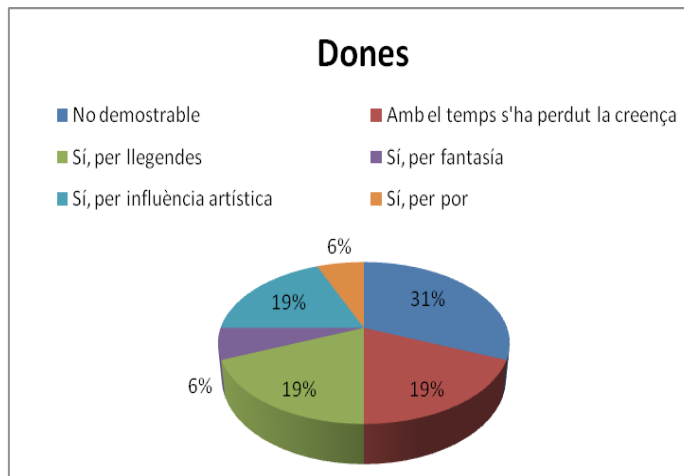
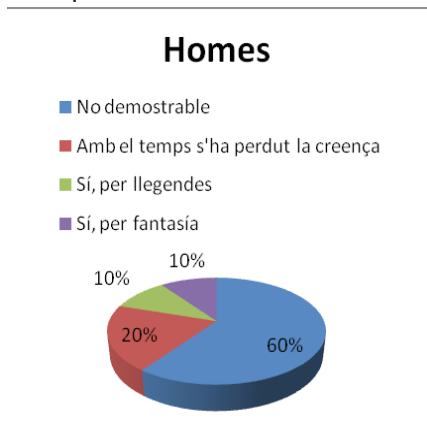
8. Creus en l'existència, actual o passada, d'algun vampir?

9. Penses que la gent creu en els vampirs?

Per què?

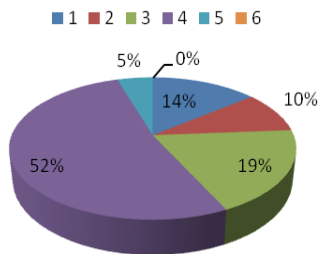

10. Observa les imatges i respon les preguntes:

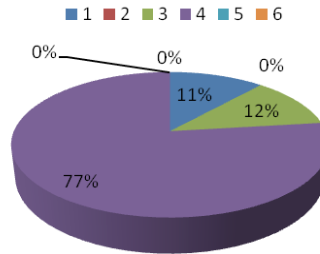
[1) Nosferatu. 2) Dràcula, de Bella Lugosi. 3) Dràcula, de Christopher Lee. 4) Vampir, de Salem's Lot. 5) Lestat, d'Entrevista amb el vampir. 6) Edward Cullen.]

11. Quin vampir et produeix més por?

Homes

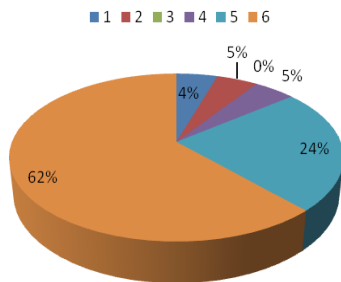

Dones

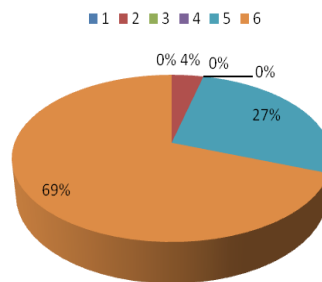

12. Quin et produeix menys por?

Homes

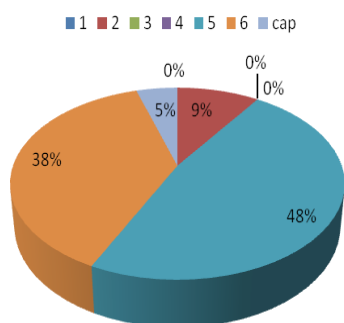

Dones

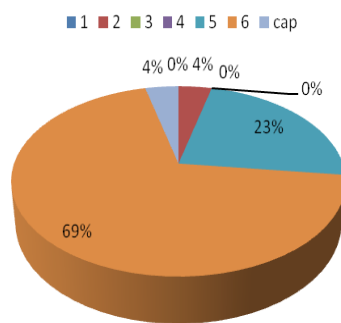

13. Quin és més atractiu?

Homes

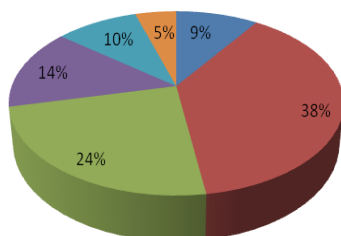
Dones

14. Quin t'agrada més (com a vampir)?

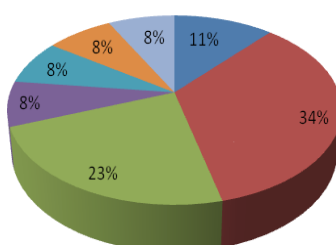
Homes

■ 1 ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6

Dones

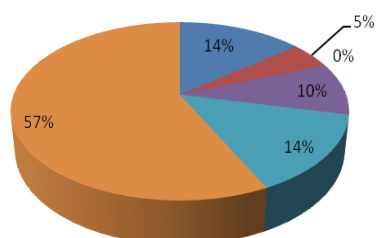
■ 1 ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6 cap

15. Quin t'agrada menys (com a vampir)?

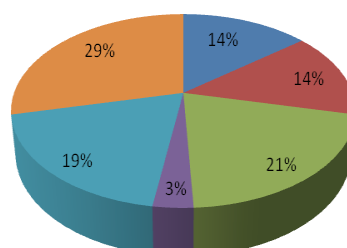
Homes

■ 1 ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6

Dones

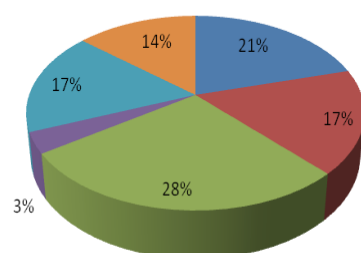
■ 1 ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6

16. En coneixes algun? Quin?

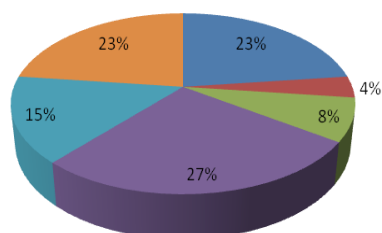
Homes

■ 1 ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6

Dones

■ 1 ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6

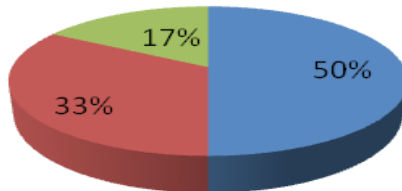
11.1.2 Per edats

RESULTATS DE LES ENQUESTES PER EDATS

1. Et consideres amant del gènere del terror?

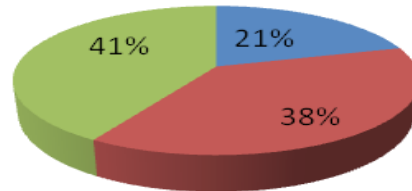
Sí

■ 15-30 ■ 30-60 ■ més de 60

No

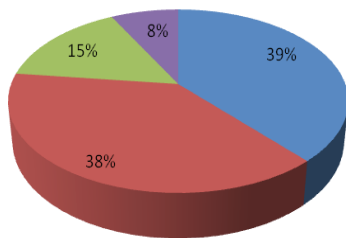
■ 15-30 ■ 30-60 ■ més de 60

2. Digueu el nom del primer vampir que et vingui al cap.

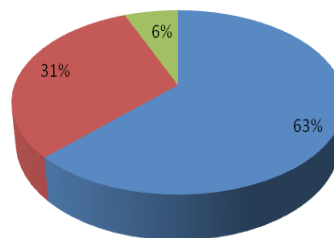
15-30 anys

■ Dràcula ■ Daimon ■ Cullen ■ Stefan/Nosferatu/Angel

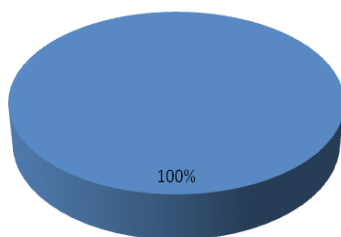
30-60 anys

■ Dràcula ■ Nosferatu ■ Blade/Moonlight

més de 60 anys

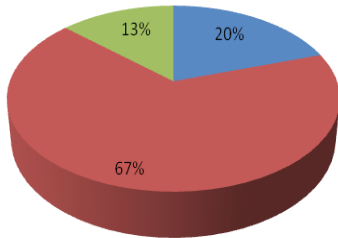
■ Dràcula

3. Aproximadament quantes pel·lícules sobre vampirs creus que has vist?

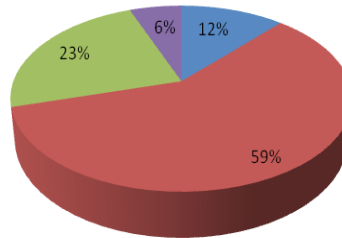
15-30 anys

1 a 3 4 a 10 més de 10

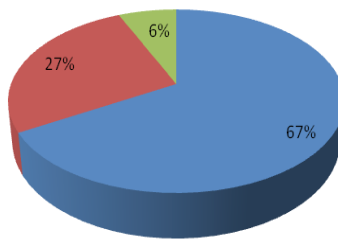
30-60 anys

1 a 3 4 a 10 més de 10 cap

més de 60 anys

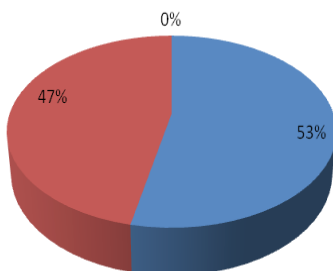
1 a 3 4 a 10 cap

4. Has llegit algun llibre que parli sobre el personatge?

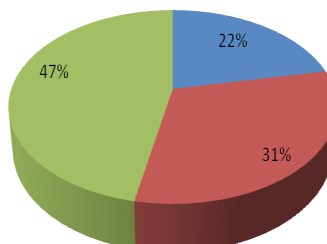
Sí

15-30 anys 30-60 anys més de 60 anys

No

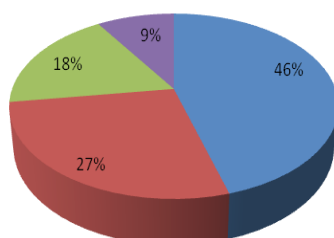
15-30 anys 30-60 anys més de 60 anys

Quin?

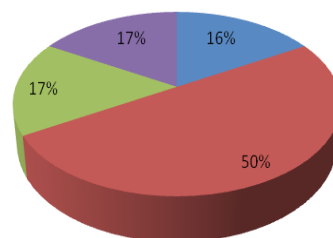
15-30 anys

Crepuscle Dràcula La hija de la noche El petit vampir

30-60 anys

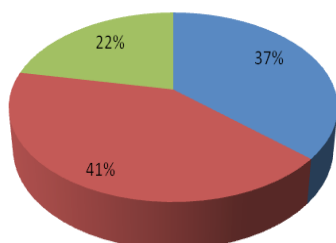
Crepuscle Dràcula L'historiador Còmics

5. Creus que la imatge del vampir ha canviat al llarg dels anys?

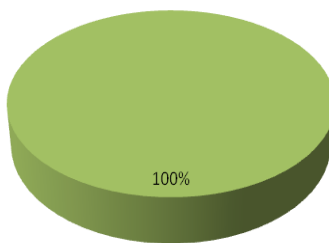
Sí

■ 15-30 anys ■ 30-60 anys ■ més de 60 anys

No

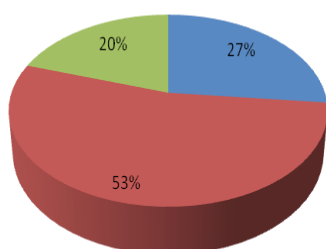
■ 15-30 anys ■ 30-60 anys ■ més de 60 anys

Si la resposta és SÍ, ha millorat o empitjorat?

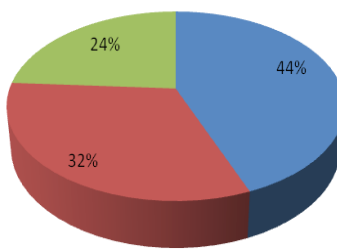
Millorat

■ 15-30 anys ■ 30-60 anys ■ més de 60 anys

Empitjorat

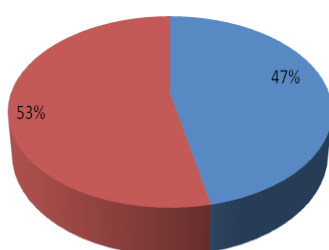
■ 15-30 anys ■ 30-60 anys ■ més de 60 anys

6. Com creus que és la quantitat de pel·lícules i novel·les sobre vampirs que s'està creant actualment?

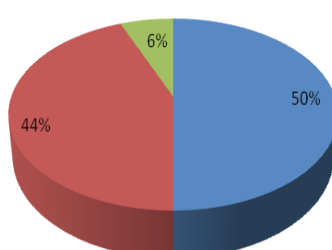
15-30 anys

■ massa ■ correcte

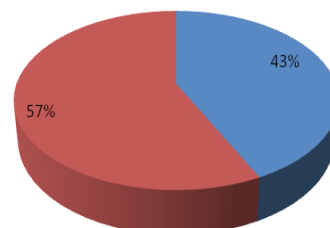
30-60 anys

■ massa ■ correcte ■ poca

més de 60 anys

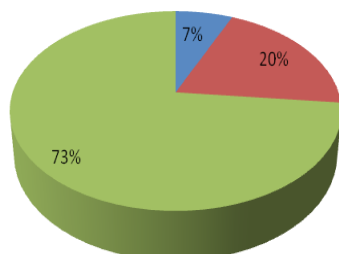
■ massa ■ correcte

7. Quan creus que durarà aquesta «febre vampírica»?

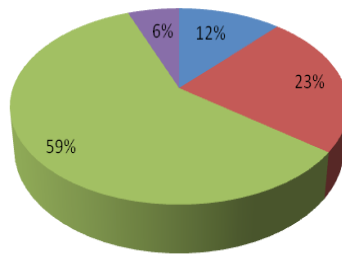
15-30 anys

■ molt ■ sempre ■ poc

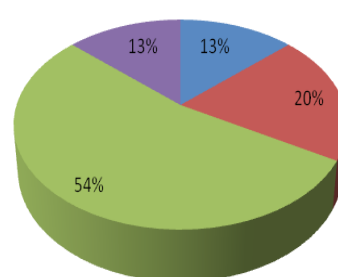
30-60 anys

■ molt ■ sempre ■ poc ■ ns/nc

més de 60 anys

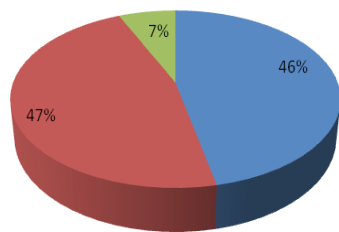
■ molt ■ sempre ■ poc ■ ns/nc

8. Creus en l'existència, actual o passada, d'algun vampir?

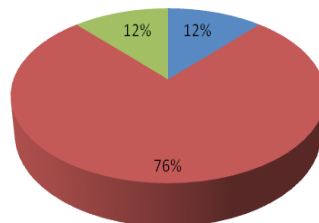
15-30 anys

■ Sí ■ No ■ Potser

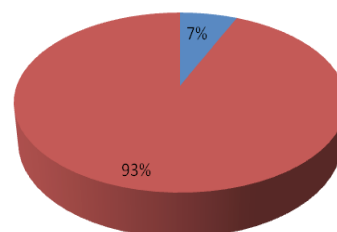
30-60 anys

■ Sí ■ No ■ Potser

més de 60 anys

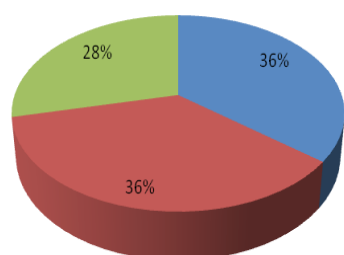
■ Sí ■ No

9. Penses que la gent creu en els vampirs?

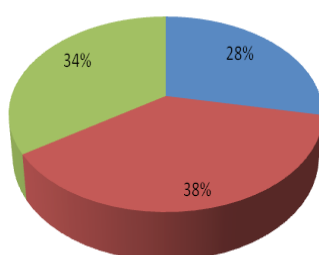
Sí

■ 15-30 anys ■ 30-60 anys ■ més de 60 anys

No

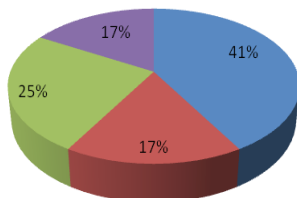
■ 15-30 anys ■ 30-60 anys ■ més de 60 anys

Per què?

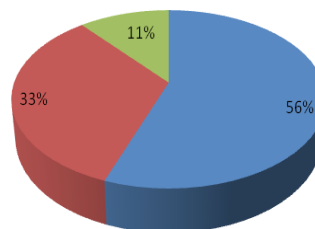
15-30 anys

■ No demostrable ■ Amb el temps s'ha perdut la creença
■ Sí, per influència comercial ■ Sí, per fantasia

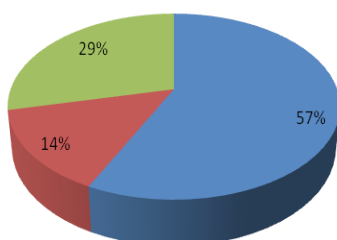
30-60 anys

■ No demostrable ■ Sí, per llegendes ■ Sí, per a algú

més de 60 anys

■ No demostrable ■ Sí, per influència de pel·lícules ■ Sí, per innocència

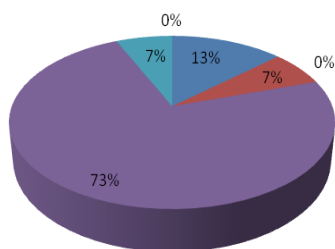
10. Observa les imatges i respon les preguntes:

[1) Nosferatu. 2) Dràcula, de Bella Lugosi. 3) Dràcula, de Christopher Lee. 4) Vampir, de Salem's Lot. 5) Lestat, d'Entrevista amb el vampir. 6) Edward Cullen.]

11. Quin vampir et produeix més por?

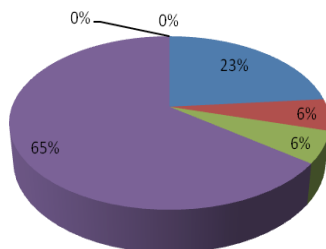
15-30 anys

■ 1 ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6

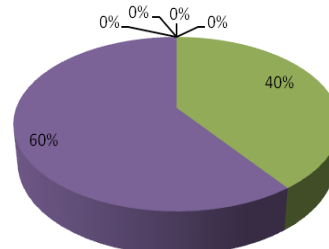
30-60 anys

■ 1 ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6

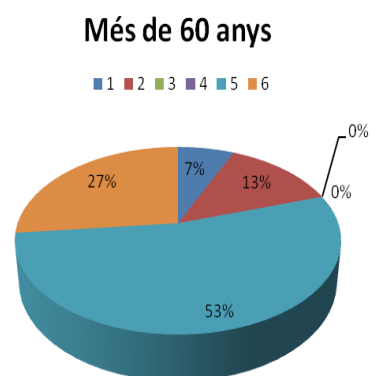
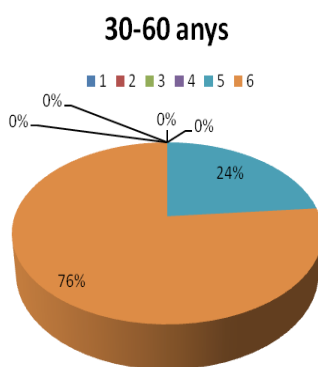
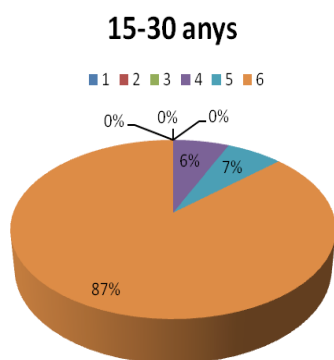

més de 60 anys

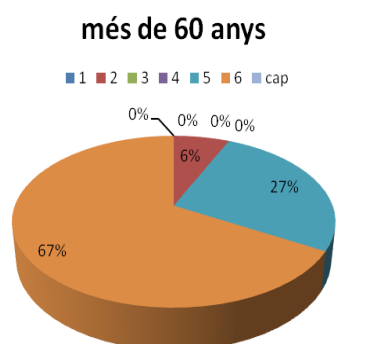
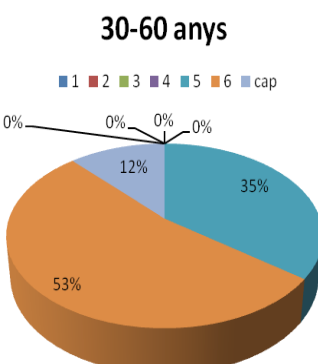
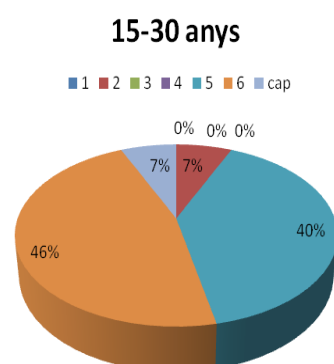
■ 1 ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6

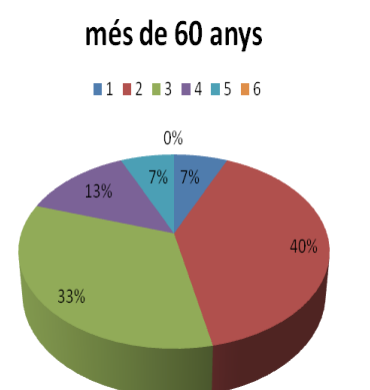
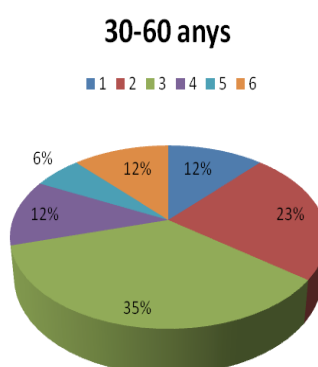
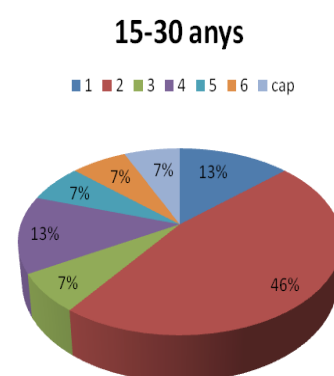
12. Quin et produeix menys por?

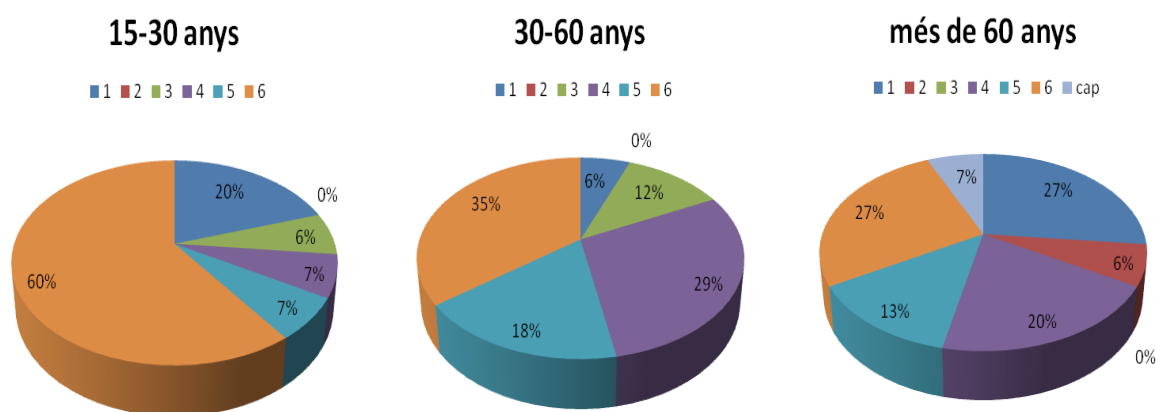
13. Quin és més atractiu?

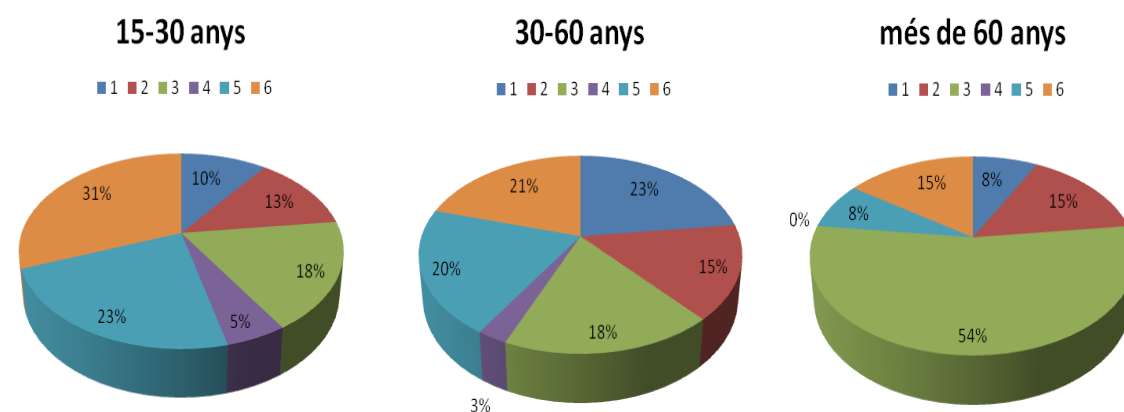
14. Quin t'agrada més (com a vampir)?

15. Quin t'agrada menys (com a vampir)?

16. En coneixes algun? Quin?

11.2 CONCLUSIONS

Després de recollir i analitzar els resultats de les enquestes fetes a 47 persones de les quals 21 són homes i 26 dones; i de les quals 15 tenen entre 15 i 30 anys, 17 tenen entre 30 i 60 anys i 15 tenen més de 60 anys, hem arribat a les següents conclusions.

Pel que fa la diferència entre homes i dones, veiem que les dones acostumen a ser més amants del gènere de terror en general. Dràcula és el clar referent en tots dos sexes seguit de Nosferatu en el cas dels homes, però, en el de les dones, seguit de Damon Salvatore. És a dir, les dones recorden més aviat els personatges atractius de les sèries actuals, que no pas les figures clàssiques, com en el cas dels homes. Aquests, a la vegada, recorden més personatges propis de sèries d'acció i no fan cap referència als romàntics.

Quant al nombre de pel·lícules vistes, veiem que en els homes es diferencien més les persones que desconeixen el gènere vampíric i les persones que en són grans amants i han vist una gran quantitat de pel·lícules. Les dones, en canvi, la gran majoria se situen en un punt mitjà, entre 5 i 6 pel·lícules vistes, segurament a causa que han vist tota la saga de *Crepuscle*, que ara compta amb 4 films.

En la pregunta de si creien que la imatge del vampir havia canviat, ens trobem que la gran majoria diu que sí. La diferència la trobem en si aquesta imatge ha millorat o empitjorat: les dones es mostren més obertes i a favor del canvi, perquè la modificació

del personatge l'ha fet més atractiu; i els homes s'han mostrat més conservadors i s'han decantat per dir que la imatge ha empitjorat.

En referència a quan creien que duraria el fenomen vampíric, la gran majoria ens han dit que poc, entre 1 i 2 anys o quan passés la moda; però la gran diferència és que, entre les dones, n'hi ha bastants que creuen que el vampir és i serà sempre present en la societat.

Pel que fa a la creença de l'existència d'algun ésser vampíric, tant homes com dones pensen que mai no n'ha existit ni n'existirà cap. Una minoria diu que sí i la resta no es mulla i diu que potser. Quant a la creença en els vampirs per part dels altres, veiem que són les dones les que creuen més en l'existència de persones que hi creuen, que no pas els homes. La majoria dels homes no creuen que l'altre gent hi pugui creure, ja que no es pot demostrar; en segona posició trobem els que afirmen que, amb el temps, la creença s'ha anat perdent; i en tercer lloc trobem els que afirmen que hi creuen per la fe en les llegendes o perquè els agrada el món fantàstic. La majoria de dones també creuen que la gent no té fe en el personatge ja que no es pot demostrar; però, a diferència del gènere masculí, les segones opcions queden en el mateix nivell: els que hi creuen a causa de les llegendes populars, els que pensen que no perquè amb el temps s'ha anat perdent la creença i els que hi creuen per culpa de la influència de les arts, com el cinema o la literatura. També apareixen algunes minories que creuen que la fe vampírica neix per por o per estima cap al món fantàstic.

Passant a la part de l'enquesta en la qual havien de triar un dels vampirs impresos a l'enquesta, veiem que el vampir que produeix més por als homes és el de *Salem's Lot*, seguit de lluny pel compte Dràcula de Christopher Lee. Les dones tenen més por del vampir de *Salem's Lot*, gairebé per una majoria absoluta. El que produeix menys por als dos sexes és Edward Cullen de *Crepuscle* i, en segon lloc, Lestat d'*Entrevista amb el vampir*, amb tant per cents molt semblants. El més atractiu per als homes és un altre cop Lestat, seguit d'Edward Cullen i, en el cas de les dones, a l'inrevés. En la pregunta *Quin t'agrada més com a vampir?*, hi trobem més diversitat de respostes: en el cas dels homes, els preferits són el comte Dràcula de Bella Lugosi en primer lloc, seguit del comte Dràcula de Lee i, en menys quantitat, el vampir de *Salem's Lot*. Les dones també prefereixen en primer lloc el Dràcula de Bella Lugosi i en segon lloc el de Lee, però en tercer lloc situen Nosferatu. El pitjor vampir pel que fa als homes és, amb gran diferència, Edward Cullen, seguit d'un empat entre Nosferatu i Lestat. Les dones, en canvi, identifiquen com a pitjor el vampir de *Salem's Lot*, seguit d'un empat entre Nosferatu i Edward Cullen. Per tant, podem veure que el vampir més atractiu per al sexe femení és el pitjor per al masculí, i el que fa més por als dos sexes és el que agrada menys a les dones.

Finalment, quan preguntem quins són els vampirs que coneixen, hem vist que els homes coneixen més el Dràcula de Christopher Lee, seguit de Nosferatu, el de Bella Lugosi i Lestat. Les dones, en canvi, coneixen més Edward Cullen, seguit del Dràcula de Lee i Lestat. Veiem que el vampir més desconegut en tots dos casos és el de *Salem's Lot*.

Pel que fa la diferència d'edats, veiem que, a mesura que l'edat és més avançada, progressivament descendeix el nombre d'amants del gènere de terror.

Quant al vampir més conegut, podem observar que la imatge de Dràcula es manté a totes les edats, veient-se sobrepassada només en la primera franja per Damon Salvatore de la sèrie *Cròniques vampíriques*. La primera franja d'edat coneix més varietat de vampirs procedents de les sèries actuals, la segona franja segueix encara els clàssics com Nosferatu, i l'última franja només té coneixement de Dràcula.

La gran majoria de gent jove ha vist entre 4 i 10 pel·lícules de vampirs, atès que la comercialització actual n'ha produït moltes; la segona franja d'edat també ha vist entre 4 i 10 pel·lícules de mitjana però, a diferència de la franja més jove, destaca aquella gent amant del gènere que n'ha vistes més de 10; per últim, el públic més gran només ha vist d'1 a 3 pel·lícules de mitjana, perquè la comercialització no els ha arribat tan directament. Cal destacar que, en la primera franja d'edat, cap persona no ens va dir que no

havia vist mai cap pel·lícula relacionada amb el vampirisme, a diferència de les altres dues franges.

Els que han llegit més llibres que tracten el tema del vampirisme han estat els joves de 15 a 30 anys, a causa de la gran comercialització de les sagues vampíriques com *Crepuscle*, encara que també hi ha una gran part que s'ha llegit *Dràcula*; els enquestats de 30 a 60 anys, en canvi, llegeixen més els clàssics com *Dràcula* i tenen un coneixement menor de les sagues com *Crepuscle*. El públic més gran no ha llegit mai cap llibre relacionat amb el gènere.

En la següent pregunta de si creien en el canvi de la imatge del vampir al llarg del temps, els únics que no han vist el canvi són els enquestats de més de 60 anys, dels quals només una minoria diu que sí. Les altres dues franges coincideixen que la imatge del personatge ha canviat. Els joves creuen que aquest canvi ha estat negatiu per al personatge en una gran majoria, ja que, segurament, són els que han patit més el fenomen fan entorn d'aquest. La franja mitjana veu aquest canvi positiu. El públic més gran divideix les seves opinions de manera força igualada.

Gairebé cap franja d'edat no afirma que la quantitat de pel·lícules del personatge que ara es produeixen és poca. La franja més jove creu que és correcta, encara que van seguits per poca distància dels que creuen que és massa. La franja mitjana divideix la seva opinió gairebé per la meitat, entre els que creuen que la quantitat és massa i els que creuen que és correcta. La franja més gran creu que la quantitat és correcta i la resta, que tampoc és tan distant, creu que és massa.

Pel que fa a la durada d'aquesta «febre vampírica», totes tres edats coincideixen a afirmar que serà curta, encara que, en segon lloc i en menor quantitat, trobem la gent que diu que el personatge mai no desapareixerà perquè és una figura important.

Els que creuen més en l'existència d'algun vampir, encara que no en majoria, són els més joves; la resta d'edats opta pel no i podem observar que, per als més grans, la creença és pràcticament nul·la. Quan se'ls demana si creuen que l'altra gent té fe en els vampirs, veiem que joves creuen que no perquè no és demostrable i perquè amb el temps se n'ha perdut la creença; però també creuen que sí a causa de la influència comercial del personatge en l'actualitat. La franja mitjana creu majoritàriament que no perquè no és demostrable, encara que també hi ha una part que creu que la gent hi creu per les llegendes o per influència d'una altra persona. Per últim, els més grans creuen també que la major part de la gent no hi creu ja que no és demostrable, seguit en molt menys quantitat pels que creuen que sí a causa de la innocència de la societat o per influència de les pel·lícules actuals.

Passant a la part de l'enquesta en la qual havien de triar un dels vampirs impresos a l'enquesta, veiem que els enquestats més joves tenen més por del vampir de *Salem's Lot* per majoria absoluta; la franja mitjana d'edat també escull al vampir de *Salem's Lot* com el més terrible, seguit de Nosferatu amb una gran distància; i els de més de 60 anys també temen el vampir de *Salem's Lot*, però també veiem el comte Dràcula de Christopher Lee amb una gran quantitat. El vampir menys temut és, en el cas dels joves, Edward Cullen per majoria absoluta; la franja mitjana també considera que el menys terrorífic és el vampir de *Crepuscle*, però, en menys quantitat, apareix Lestat; l'última franja considera menys terrorífics Lestat i Edward Cullen.

El considerat més atractiu per totes tres edats és Edward Cullen, seguit de Lestat des d'una distància prominent. El preferit dels joves, però, és el Dràcula de Bella Lugosi, deixant els altres en minoria; els enquestats de 30 a 60 anys prefereixen el comte Dràcula de Christopher Lee i en segon lloc, però distant, el de Bella Lugosi; els més grans també trien els comtes Dràcula com a preferits. El vampir que té menys èxit entre els enquestats més joves és Edward Cullen, seguit de lluny per Nosferatu; la major part de la franja mitjana destaquen com a pitjor vampir Edward Cullen, seguit de prop pel vampir de *Salem's Lot* i, en tercer lloc, Lestat; l'última franja presenta un empat entre Nosferatu i Edward Cullen, seguit del vampir de *Salem's Lot* i Lestat.

Pel que fa al coneixement de les imatges proposades, veiem que els més joves identifiquen més Edward Cullen, seguit de Lestat i, en tercera posició, el Dràcula de Lee; la franja mitjana coneix amb més quantitat Nosferatu, però té un gran coneixement de tots els vampirs en general, exceptuant el vampir de *Salem's Lot*; l'última franja d'edat coneix amb força freqüència el vampir de Christopher Lee i deixa els altres en minoria.

Per acabar, i havent vist tots els resultats, podem observar que els més joves són els que han llegit i vist més pel·lícules, ja que estan dins el fenomen vampíric i el *boom* comercial que hi ha actualment. Per tant, identifiquen molts dels personatges de les sagues actuals i coneixen més varietat de figures vampíriques, tot i que clàssics com Dràcula encara perduren en la seva generació. En la franja mitjana, hem vist que, tot i conèixer en general els nous personatges vampírics, tendeixen a recordar els clàssics, propis de la seva generació, i que s'han vist influenciats per la dels seus fills. Per últim, els més grans, com que aquest fenomen vampíric de l'actualitat no els ha afectat tant, només recorden les figures clàssiques i més rellevants, tot i que no rebutgen la nova imatge del vampir. D'altra banda, però, també cal dir que generalment no es mostren gaire interessats en el gènere.

En referència a les diferències entre sexes, podem apreciar que principalment les dones prefereixen els vampirs més atractius, mentre que els homes tenen predilecció pels clàssics i terrorífics.

Afegint les conclusions que hem extret de l'anàlisi dels dibuixos (vegeu annex) que vam fer fer a nens d'aproximadament cinc anys per veure la imatge que aquests tenen dels vampirs, sense haver-los de repartir una enquesta massa complexa, hem vist que la seva concepció de vampir és més similar al personatge clàssic de Dràcula, tot i que, a aquest, li atribueixen qualitats que han vist en les pel·lícules més modernes de vampirs. També cal afegir que ens va sorprendre que relacionin als vampirs amb animals com els ratpenats, o fins i tot amb figures completament gòtiques.

12. CONCLUSIONS

Després d'haver recercat tota la informació per a assolir el nostre **primer objectiu** de trobar l'origen del personatge del vampir, hem arribat a la conclusió que el personatge tal com el coneixem avui dia, va néixer als voltants del segle XVIII a Europa. Això no obstant, molt abans d'aquesta data, a l'edat antiga (vegeu 3.2.2), ja trobem referències d'alguns éssers similars o que tenien alguna característica relacionada amb el que seria el vampirisme posterior. Totes les civilitzacions antigues tenien algun personatge mitològic relacionat amb l'hematofàgia i la mort, començant per la cultura mesopotàmica amb els dimonis Utukkus, l'egípcia amb la deessa Sekhmet; l'aràbiga i l'africana amb els esperits malignes o Ghuls; l'Índia amb els esperits *vetala* o *pretas*; les cultures americanes antigues com els maputxes, els asteques, els maies i els *jívaros*, tots amb algun ésser significatiu d'aquestes característiques i on va aparèixer per primer cop la relació entre el personatge vampíric i el ratpenat a través d'unes criatures amb la forma d'aquest animal que xuclaven la sang. En la cultura albanesa i romanesa apareixen les bruixes vampíriques *strigoi*, així com a Espanya les anomenen *guaxas*, *meigas*, *chuchonas* i *guajones*. Fins i tot en les cultures grega i romana apareixen éssers mitològics amb característiques vampíriques. En la primera trobem els mites de Làmia i Empusa; mentre que en la segona apareixen esperits de morts anomenats *larvae*. En els pobles francs cal destacar la Llei Sàlica contra el vampirisme, que en corrobora la pràctica. Un punt culminant nascut en aquesta època, i que apareixen al llarg de la història oposat a les creences cristianes, és l'aparició, a través del judaisme, de la figura de Lilith, que es considera que fou practicant i mare del vampirisme i estretament relacionada posteriorment amb el Satanàs cristià. No és fins l'edat mitjana (vegeu 3.2.3) que apareixen els primers personatges històrics amb conductes vampíriques com Vlad Tepes (vegeu 4.1), Gilles de Rais (vegeu 4.3) o, a finals de l'edat mitjana i principis de la moderna, Erzsébet Báthory (vegeu 4.2). El primer d'aquests va esdevenir un gran referent per a totes les llegendes i històries posteriors de vampirs tot personificant el personatge «en carn i ossos». Va ser llavors quan el personatge del vampir va sortir del mite per entrar a la història mitjançant la seva encarnació en un personatge del qual hi ha documents escrits que en demostren l'existència. La raó per la qual Vlad Tepes va ser identificat com el vampir més significatiu de la història, va ser el seu delictat per empalar la gent i gaudir dels espectacles sanguinolents que comportava. A partir d'aquí les llegendes urbanes de la societat i posteriorment la literatura van convertir el personatge en un estereotip de vampir que s'allunyava del personatge de Tepes, ja que se li van atorgar molts factors que no tenien cap relació amb el personatge històric. Va ser anys més endavant quan Bram Stoker, publicant la seva novel·la *Dràcula* inspirada en aquest personatge, va barrejar la fantasia amb la realitat històrica d'aquest personatge atribuint-li l'hematofàgia i consolidant la seva relació amb Transsilvània (regió natal de Vlad Tepes). D'aquesta manera es va produir una confusió entre el relat de Stoker i la realitat amb la creença que la causa de la pèrdua de la fe cristiana i la revolta contra aquesta de Tepes va ser a causa de la mort de la seva enamorada, tal com narra Bram Stoker; quan, en realitat, va ser a causa de l'assassinat del pare i el germà. Tot aquest cúmul de factors van fer anticristianitzar el personatge tot relacionant-lo amb Satanàs i el naixement de supersticions com el seu rebuig al símbol de la creu cristiana.

Durant l'edat mitjana també es van relacionar un seguit de malalties pròpies de l'època amb el vampirisme: la Pesta Negra (6.2.1), que va esdevenir una epidèmia important l'any 1348, va ser la causant de la relació de les rates, portadores de la malaltia, i les puces, hematòfagues, amb el personatge del vampir; el carboncle (vegeu 6.2.2) o la ràbia (vegeu 6.2.4). A partir d'aquí i al llarg del temps, es va anar donant explicació a altres malalties, atribuint-les també al vampirisme, com és el cas de l'anèmia (vegeu 6.2.3) i la porfíria (vegeu 6.2.5). També cal dir que molts dels símptomes d'aquestes malalties

que eren atribuïts al vampirisme, ho eren a causa de la ignorància mèdica del moment; així com el desconeixement de malalties mentals que podien portar a les pràctiques del vampirisme. Paral·lelament, la societat de l'època va anar desenvolupant una sèrie de llegendes urbanes a diferents regions d'Europa, que despertaren un cert terror entre la població. Conseqüentment, es van estendre un seguit de litúrgies per a prevenir el vampirisme, com posar alls a les boques dels morts a l'Europa oriental, a causa de certes supersticions que van anar sorgint (vegeu 6.4.2). D'altra banda apareixen uns corrents religiosos pagans que tenien una sèrie de rituals propers a les conductes vampíriques. L'Església cristiana, veient el caos format al voltant del vampir, va intentar aturar la situació negant l'existència de qualsevol ésser vampíric i rebutjant tots els corrents pagans. Però això encara fomentà més la creença de la població en el vampirisme i a Anglaterra van néixer les primeres històries literàries sobre vampirs.

Aquesta tradició literària de l'edat mitjana evolucionà a l'edat moderna (vegeu 3.2.4) en forma d'articles periodístics que propagaven notícies sobre casos de vampirisme i provocaren molta controvèrsia entre la població. El fet que les creences vampíriques s'estenguessin en els cercles cultes van inaugurar una etapa d'histèria, altrament anomenada «La gran controvèrsia sobre els vampirs del segle XVIII». Finalment, la religió, ajudada per la monarquia, va aconseguir apaivagar la por cap al personatge mitjançant l'escriptura d'obres que en desmentien l'existència i la prohibició de tècniques antivampíriques com l'exhumació. Això va fer minvar aquestes creences, però no les va aconseguir eliminar completament.

Arribant ja a l'edat contemporània, i fins als nostres temps, podem apreciar, encara que d'una manera més discreta, que segueixen creient en l'existència d'algun ésser de característiques vampíriques. Aquestes creences es mostren en casos concrets que s'estenen entre la població en forma de llegendes urbanes (vegeu 6.1). La majoria de la gent que hi creu, però, prefereix no manifestar-ho públicament ja que actualment es considera més un personatge de ficció que no pas una criatura real. Això es deu al fet que la societat actual és cada vegada més laica i menys creient tant en l'àmbit religiós com profà i que, des de l'aparició del personatge de Bram Stoker, Dràcula ha patit un procés de comercialització que l'ha convertit en un personatge purament literari i cinematogràfic i li ha fet perdre tota credibilitat: ha passat de ser un personatge amb arrels històriques, que podien arribar a fer-lo versemblant, a ser un dels tants altres personatges fantàstics existents en l'actualitat. Tot i així, aïllats de la societat, encara existeixen grups de persones que creuen i basen la seva vida en el vampirisme (vegeu 12.4) i en regions subdesenvolupades com l'Àfrica, pel seu desconeixement de la revolució industrial i tecnològica, encara creen mites vampírics i diabòlics sobre tot allò relacionat amb la modernització, així com vehicles de color vermell o proves mèdiques que impliquen l'extracció de sang. D'aquesta manera, ha quedat confirmada la nostra hipòtesi: *Hi ha persones que creuen en els vampirs i que basen la seva vida en les creences sobrenaturals*; ja sigui *motu proprio* o per ignorància.

Amb tot això, podem afirmar també que la nostra hipòtesi —*la figura del vampir va tenir els seus orígens durant l'edat antiga i va esdevenir un personatge molt remarcable durant l'edat mitjana*— és d'una banda certa, ja que és veritat que durant l'edat antiga van aparèixer en la mitologia de moltes civilitzacions éssers amb característiques hematòfagues, i es pot considerar que van ser l'origen del personatge que coneixem actualment, però d'altra banda considerem que el vampir pròpiament dit no va ser consolidat fins als voltants del segle XVIII a Europa, quan la població, conscienciada de l'existència dels vampirs, va posar en pràctica diferents mètodes per a prevenir-los.

Un clar exemple del fort arrelament que van comportar les conviccions vampíriques passades és la manifestació d'elements relacionats amb aquestes en alguns sectors de la societat actual. Així, parlant de clans de persones relacionades amb el vampirisme, veiem una de les tribus urbanes més conegudes, la gòtica, que exalta el personatge i es basa tant moralment com estètica en la figura del vampir (vegeu 6.3). D'altra banda, també tenim constància d'altres comunitats escampades arreu d'Europa, la més gran

de les quals és a Alemanya, anomenades Nocturns. Aquests, tal com el nom indica, tenen un *modus vivendi* que imita el d'un vampir, de manera que arriben a beure sang en alguns dels seus rituals.

Per tant, podem afirmar que la hipòtesi —*el vampir ha donat pas a malalties i modus vivendi*— és certa ja que hem pogut confirmar que existeixen comunitats basades en l'estil de vida vampíric i que, derivant-se d'aquesta forta creença en el vampirisme, hi ha hagut casos concrets de persones amb trastorns psicòtics a qui feien creure que eren realment vampirs o el deliri de certs personatges, esmentats anteriorment, per l'hematofàgia o altres pràctiques sàdiques i violentes. D'aquesta manera, veiem que l'obsessió de certes persones per l'ésser vampíric els pot haver provocat un brot de bogeria, però generalment tampoc no es pot atribuir la malaltia psicòtica al vampir.

Una altra clara influència del vampir en la nostra societat actual seria la connotació de significats, segons el gènere de la persona a la qual ens referim, que es deriven de la paraula «vampir» i que, actualment, utilitzem de manera quotidiana (vegeu 6.6).

Havent vist l'evolució històrica del vampir en la nostra societat i assolint així el nostre **segon objectiu**, hem pogut apreciar un clar enfrontament entre la creença en el personatge i la religió cristiana. Des de l'edat mitjana, amb l'hegemonia de l'Església cristiana a Europa, es van apartar totes les creences paganes, incloent-hi les vampíriques, tot marginant-les de la societat, atribuint a totes elles la procedència maligna i la seva relació amb Satanàs. Fins i tot, s'ha relacionat els personatges més malèvols de l'Antic Testament amb els vampirs i s'han relacionat alguns actes litúrgics cristians amb el vampirisme, així com algunes altres religions també tenen algun component vampíric (vegeu 6.5). Analitzant la situació actual, podem observar que l'Església cristiana va assolir força satisfactòriament el seu propòsit, condemnant així les creences vampíriques a l'anonimat i a quelcom mal vist per la societat en general.

Una altra manera de manifestar aquest fenomen vampíric que ha afectat la societat al llarg del temps i centrant-nos en el nostre **tercer objectiu**, podem veure que aquesta influència s'ha manifestat per mitjà dels diferents àmbits artístics. D'una banda, en l'àmbit musical (vegeu 5.1), han estat sobretot les bandes de Metal Gòtic o Black Metal les que han introduït el vampir en les seves cançons, trobant inspiració en el cantó més fosc del personatge, i sovint influenciats per una estètica gòtica o, fins i tot, satànica. En l'àmbit de la pintura (vegeu 5.2), els quadres i les obres pictòriques que presenten un personatge vampíric han estat lligats estretament amb les creences mitològiques i religioses de cada època en diferents regions. Mentre que inicialment les obres representaven personatges mitològics com Lilith o Làmia, actualment, les referències més representatives de vampirs, com les de Victòria Francès, estan més basades en un món fantàstic i influenciades per la subcultura gòtica, amb un caire més comercial i estètic.

D'altra banda, trobem que les arts més significatives i causants de la ràpida propagació del personatge i la introducció d'aquest en obres s'allunyen del seu origen mític i terrorífic, acostant-lo a un sector més comercial i reservat a un públic més adolescent, han estat, sens dubte, la literatura i el cinema. Pel que fa a la literatura (vegeu punt 7), podem considerar que ha estat el gènere que li ha donat més fama i a partir del qual va començar la comercialització massiva que ha patit, a partir de la novel·la de Bram Stoker, i que l'ha portat a la «febre vampírica» de la societat actual. Per a corroborar aquest fet, vam demanar l'opinió al crític literari Julià Guillamon (vegeu 10.3) i a l'escriptor Salvador Sáinz (vegeu 10.4), que van coincidir en la nostra visió que, actualment, la imatge del vampir és totalment comercial i ha perdut gran part de l'atractiu de les primeres obres i reclamen la renovació del personatge, tornant-lo a acostar als seus orígens mitològics i l'essència del personatge. El gran èxit que ha tingut el personatge en l'àmbit literari l'ha portat, mitjançant adaptacions de les novel·les, a la gran pantalla, amb un gran èxit cinematogràfic posterior (vegeu punt 8). Així, aquesta «febre vampírica» literària actual s'ha traspassat al cinema, tot magnificant-la. El clar exemple d'aquesta influència del vampir en la societat actual i, sobretot, de la seva comercialització massiva, ha estat la saga *Crepuscle* que, seguida d'un gran fenomen fan, que ha atret sobretot un públic fe-

mení adolescent, mostra perfectament el pas de la concepció del vampir com a criatura terrorífica a un ídol romàntic, també en el cinema de manera paral·lela a la literatura.

Per a conèixer aquesta transformació de manera directa, vam fer una tria d'obres literàries i pel·lícules que crèiem rellevants per a poder veure'n l'evolució cosa que ens va portar a l'afirmació de la nostra hipòtesi final que deia: *El personatge ha passat d'estar en un àmbit terrorífic a un àmbit comercial i romàntic*; tot corroborant-la amb l'última pel·lícula d'aquest fenomen vampíric, *Trenc d'alba*, de la saga *Crespucle*, on hem pogut ser testimonis del gran fenomen fan que el segueix en directe.

Per tal d'analitzar el grau de coneixença i preferència envers les diferents imatges literàries i cinematogràfiques del vampir que hi ha hagut al llarg del temps i acomplir el nostre **quart objectiu**, vam fer una sèrie d'enquestes a tres franges d'edats: els més joves han mostrat una clara preferència pel gènere del terror però, en canvi, coneixen més els vampirs comercials romàntics de l'actualitat, ja que són els que s'han creat més recentment, que no pas els vampirs clàssics i terrorífics. La joventut ha mostrat també més creença en l'existència del vampir que la resta de les edats. La franja mitjana d'edat es troba en un punt mitjà: una gran part es considera amant del gènere i, en general, coneixen les figures vampíriques clàssiques però també tenen constància dels nous vampirs gràcies a la influència de la generació més jove. Pel que fa a la creença en els mites vampírics, no mostren tanta fe com els joves, però sí que pensen que hi ha gent ho creu. Per últim, trobem a la franja d'edat més gran, que no mostra gaire interès pel gènere de terror i no recorda gaires personatges vampírics ja que no han viscut «la febre vampírica» tan de ple i es limiten als vampirs clàssics més famosos, sobretot relacionant-los amb els actors cinematogràfics que els interpretaven, tot negant l'existència del personatge i mostrant desconfiança cap a les persones que hi creuen. Cal destacar, però, que hi ha un personatge que és conegut i recordat per totes les edats de la mateixa manera: Dràcula. D'aquesta manera podem tornar a observar la gran influència de Bram Stoker en el personatge del vampir i, conseqüentment, a la nostra societat. Generalment, podem arribar a la conclusió que el gran èxit que té el personatge del vampir en l'actualitat l'ha acostat molt més a les noves generacions tant en l'àmbit literari i cinematogràfic i, encara que la majoria no creu que aquesta fama duri gaire més temps, han provocat una renaixença del personatge que, des de feia anys, havia quedat en la penombra.

Per tal de veure la influència del vampir en la nostra societat i tal com vam establir en el nostre **cinquè objectiu**, ens vam centrar en l'anàlisi de les llegendes de vampirs dins de Catalunya. Així, vam fer una recerca de tots els mites vampírics catalans i, per tal d'investigar la imatge que en té la gent de les diferents regions de Catalunya on transcorrien aquestes històries, vam visitar-les i entrevistar-ne la població. A Pratdip, un poble del Baix Camp que té una llegenda al voltant d'uns gossos vampírics i que esdevingué l'escenari literari de l'obra *Les històries naturals* de Joan Perucho, vam poder veure que, encara que en un primer moment la població mostrava certa desconexió del mite, en realitat el tenien bastant interioritzat com a tradició popular i familiar, i que el mateix poble en feia propaganda com a contingut turístic important i la imatge del Dip com a figura característica (vegeu 9.1.2 i 10.1). Pel que fa a Girona, vam trobar dos mites que tenien lloc a la mateixa ciutat. Dels quals un, el Vampir de Girona, és conegut, no com el vampir terrorífic tradicional, sinó amb una imatge més benefactora per a la població ja que porta sort (vegeu 9.2.1.1). Quant al segon mite de Girona, tot i l'atractiu misteri que l'envolta, era desconegut per tothom a qui vam preguntar i no se li dona cap tipus d'importància (vegeu 9.2.1.2). El tercer lloc visitat, el poble de Llers, més conegut per les llegendes de bruixes que per les de vampirs, ens va servir per desmentir la localització del mite que es deia a Internet: el castell on suposadament va habitar el comte Estruc (vegeu 9.2.1.3) no era el de l'interior del poble, conegut només per haver estat un polvorí durant la Guerra Civil, sinó que era un castell enrunat dels afores del poble. Tot seguit, a l'Alt Empordà, ens vam aturar en un poble on hi havia la llegenda de l'Ugarès (vegeu 9.2.1.4), que és desconegut per la poca població que hi habita i el castell del qual parla la llegenda està enrunat i gairebé incomunicat. Per últim, a Barcelona, la casa on havia habitat Enriqueta

Martí, esmentada anteriorment, i on s'havien produït tots els seus actes macabres, ha quedat oblidada i és una casa utilitzada i habitada de manera corrent.

Recollint la nostra experiència pel que fa primer a Pratsdip, a les comarques del Gironès i l'Alt Empordà (vegeu 9.2.2) i els nostres coneixements de Barcelona, hem arribat a la conclusió que la nostra hipòtesi —*a Catalunya existeixen mites relacionats amb els vampirs*— és absolutament certa i, a més a més, sorprenentment, aquest tipus de llegendes són força nombroses en el territori català. D'altra banda, però, també creiem que aquestes llegendes no són explotades tal com podrien ser-ho de cara al turisme i que han tendit a ser oblidades i recordades únicament per una petita part de la població local.

Després d'haver vist l'origen del vampir, la seva evolució històrica fins avui, la pervivència de supersticions que l'envolten en la societat actual, la seva imatge en els diferents àmbits artístics, els mites que ha anat originant arreu del món i, concretament, a Catalunya, i després d'haver analitzat l'opinió tant d'experts com de la gent que ens envolta, hem pogut aconseguir el **sisè i últim objectiu** i arribar a la conclusió que la nostra hipòtesi —*el vampir ha passat de ser un personatge mitològic a un ésser de ficció destacat*— és totalment certa i que, encara que individualment ens pugui agradar més o menys la nova imatge que darrerament ha agafat el personatge, aquesta és necessària per a la persistència del vampir ja que, si no, amb el temps, hauria caigut en l'oblit.

CONCLUSIONS PERSONALS

Personalment, aquest treball ens ha servit per adonar-nos de la necessitat que té la societat de creure en alguna cosa més del que poden percebre amb els sentits o de preguntar-se què hi ha més enllà. Tanmateix, la necessitat de qüestionar-se aquests fets ha provocat també un temor per allò desconegut que, a la vegada, ha estat el causant de la creació de múltiples mites i creences per a omplir el buit de totes les preguntes sense resposta. Aquests mites, basats en la vida sensible que coneixem, presenten la mateixa dualitat que la realitat en què vivim: si bé al món podem percebre coses que són considerades bones i d'altres dolentes, la societat ha creat figures mitològiques dividides amb el mateix criteri. Així s'han creat personatges que s'han considerat la «bondat suprema» i el model a seguir, com ara els herois grecs o posteriorment Déu i Jesús, imatges principals del cristianisme. D'altra banda, també s'han creat personatges que representen simbòlicament el mal, com ara Satanàs i tot un seguit de criatures malèvols d'entre les quals trobem la figura del vampir. Aquest és un clar exemple de com l'ésser humà s'ha inspirat en el món que l'envolta, sobretot en els comportaments d'alguns animals que considera macabres o estranys, per a la creació d'aquestes criatures mitològiques; és per això que el vampir presenta característiques hematòfagues i té una estreta relació amb el ratpenat, un animal misteriós i obscur que sempre ha tendit a atemorir les persones.

Malgrat que les majories socials sempre han intentat crear convencionalismes que acostessin la gent al camí que representa la bondat i les seves figures corresponents, el nostre instint humà sempre s'ha vist atret per allò nou i prohibit, cosa que podem veure avui dia amb la nova tendència de moda en què s'ha convertit el vampir: el fet que els protagonistes de les pel·lícules siguin aquests éssers estretament relacionats amb allò dolent i malèvol, els afegeix un atractiu que els converteix en una figura morbosa.

A mesura que la societat ha anat evolucionant i ha anat coneixent, no tan sols el món terrenal d'una manera científica, sinó al nostre propi ésser i els límits de la fantasia, ha fet que la mateixa ment humana busqui creure en quelcom per tal d'evadir-se de la vida quotidiana. El fet que, en general, tinguem totes les necessitats bàsiques cobertes i no ens haguem de preocupar per sobreviure, ha fet que tinguem més temps per a pensar en noves inquietuds que es trobin fora de la lògica que ens han inculcat. Tot i que la nostra moral ens empeny a considerar aquests temes totalment absurds, instintivament

volem i necessitem creure i viure aquestes fantasies i creences per donar interès a una vida generalment monòtona. D'altra banda, aquesta cultura que ha anat adquirint la societat també ens ha donat un sentit i crític i capacitat per a elaborar les nostres pròpies opinions envers una creença dogmàtica, adaptant-la així en el nostre propi criteri; cosa que fa que, actualment, el vampir sigui un personatge molt important, però limitat en l'àmbit de la literatura i el cinema, és a dir, en la ficció.

També cal dir que, si una persona s'aferra tant a una creença que acaba barrejant la realitat i el món imaginari, com hem vist en molts casos de vampirisme, es poden arribar a ocasionar malalties psicològiques o, fins i tot, grups de persones poden arribar a ser manipulades per un líder que se n'aprofita amb el seu poder de convicció. Això passa, sobretot, quan una persona és ignorant, ja que pot ser manipulada més fàcilment. Així podem veure que, a diferència de l'actualitat, la ignorància general de la societat en èpoques passades ha estat la causant de la formació de sectes que afavorien l'obsessió i el fanatisme, ja que afirmaven l'existència de l'ésser vampíric i la seva immortalitat.

En l'actualitat, aquest fanatisme és una admiració cega i, normalment, amorosa cap als personatges i actors que s'identifiquen amb el vampir i, només en casos molt concrets i aïllats, s'arriba a creure en l'existència real del personatge.

Per part nostra, l'atracció que sentim cap a aquest tipus de creences, concretament el vampir, ens ha portat a realitzar aquest projecte de recerca sobre el personatge i tot el món que l'envolta. Tot i que hem pogut veure que no únicament ha aportat coses positives i que, a vegades, la forta obsessió que ha sentit gent pel personatge ha provocat brots de bogeria, des del nostre punt de vista no cal abandonar aquestes inquietuds sempre que es tingui autocontrol per tal de saber fins a quin punt et pots aferrar a una creença d'aquest tipus.

El treball ens ha servit no tan sols per adquirir un gran coneixement del personatge des dels seus orígens, sinó també per acostar-nos a un món restringit i, generalment, aïllat de les creences populars que mai no havíem pogut apreciar en primera persona. Fent això, hem pogut veure que la societat actual està plena de convencionalismes i prejudicis cap a aquestes creences, que encara ara continuen essent tabús. Nosaltres, a partir de la pròpia experiència, hem vist que la gent que creu en el vampirisme i que es relaciona amb aquest món o el místic tenen un ple coneixement d'allò que defensen i són més racionals del que la resta de la gent pensa. Hem vist en primera persona com la societat ha construït aquests falsos estereotips que els concebia com a gent ignorant i eixelebrada pel sol fet de creure en altres conviccions.

Per tant, podem dir que estem molt satisfetes de les nostres vivències entorn del treball, ja que ens han mostrat que les primeres aparences enganyen i que no et pots refiar del que diu la multitud, sinó que ho has de veure per tu mateix i ens ha obert les portes per a observar una manera diferent de veure la vida.

13. METODOLOGIA

Quan ens van anunciar que havíem de fer el treball de recerca, de seguida vam decidir fer-lo juntes, ja que totes dues teníem idees semblants i les dues creïem que treballaríem més a gust en parella que individualment i gaudiríem més de l'experiència, perquè creïem que és molt important tenir diversos punts de vista a l'hora d'elaborar el treball. Vam començar a plantejar-nos diversos temes que ens hauria agradat portar a terme i, d'entre tots, ràpidament, vam trobar-ne dos que ens van cridar l'atenció: el primer, tractava de l'estudi del fenomen fan des dels seus inicis, i el segon, i que finalment vam escollir, el del vampirisme. Ens va costar decidir-nos perquè consideràvem que tots dos treballs eren molt interessants i tenien els seus avantatges i els seus inconvenients: el del fenomen fan tenia una part pràctica molt fàcil de dur a terme però, en canvi, el seu contingut teòric era més complicat d'elaborar i poc desenvolupat; el del treball del vampirisme, d'altra banda, tenia una part teòrica molt consolidada i interessant, però vam pensar que ens costaria trobar una part més pràctica que l'acompanyés per a dinamitzar el treball. En els nostres dubtes, també s'hi va sumar el fet que els dos possibles treballs destacaven per no ser gaire usuals. Així, primerament, vam plantejar el nostre dubte al nostre tutor del batxillerat, Toni Uclés, que ens va aconsellar que presentéssim les dues propostes a la reunió de tutors del treball de recerca i que ells mateixos escollissin el que els semblés més adequat. La nostra sorpresa va ser quan M. José Salas va triar el nostre treball i, a més a més, va mostrar molt d'interès pel tema del vampirisme, traient-nos tots els dubtes pel que feia a l'elecció del tema. I no solament això, sinó que també ens va motivar dient-nos que el nostre tema era diferent que la resta i, fins i tot, deixant-nos un llibre que tenia molt contingut sobre el tema del vampirisme i que ens aniria molt bé en un futur per a l'elaboració del treball.

Tan aviat com la M. José ens va anunciar que era la nostra tutora, cosa que ens va alegrar molt perquè, en aquells moments, era la nostra professora d'història i sabíem que tenia uns mètodes de treball molt eficients, seguint les seves pautes, vam trobar-nos per crear la introducció del treball, que havia d'incloure els motius pels quals l'havíem triat, l'índex i els objectius i les hipòtesis inicials. Tant la M. José com en Toni ens van aconsellar que, si començàvem el treball tan aviat, a primer de Batxillerat, que no ens estresséssim realitzant tasques massa elaborades i, per això, vam decidir començar a mirar les pel·lícules que teníem pensat veure. D'aquesta manera, vam tornar a trobar-nos per investigar totes aquelles pel·lícules i, aprofitant el moment, els llibres que creïem que eren primordials per al nostre treball. Un cop els vam tenir escollits, vam començar a quedar setmanalment per mirar les pel·lícules i omplir unes fitxes amb la informació que n'extrèiem (vegeu annex).

Abans d'acabar el curs, ens vam tornar a trobar amb la nostra tutora per ensenyar-li el que havíem fet fins llavors i comentar tot el que preteníem fer durant l'estiu, intercanviant-nos també els correus electrònics per tal d'entrar en contacte. Durant tot el juliol, vam intercalar el visionat de pel·lícules amb la recerca i la redacció dels punts teòrics que havíem determinat anteriorment.

Com que vam observar que, entre els llibres que volíem llegir, n'hi havia alguns ambientats a Catalunya i davant la possibilitat de trobar una part pràctica per al nostre treball, vam decidir fer una recerca de llegendes de vampirs que tinguessin lloc a Catalunya i, després d'assegurar-nos el desplaçament, vam decidir anar a visitar-los un per un. Durant els caps de setmana de juliol, vam aprofitar el temps lliure per visitar Prats de Lluçanès, Llers, Amer i Girona, extreure'n informació i fer-hi fotografies.

Gràcies a la constància i la voluntat que vam tenir durant el juliol, abans de començar l'agost ja teníem les divuit pel·lícules vistes i la part teòrica molt avançada. El que ens vam proposar per al mes d'agost va ser la lectura individual d'una sèrie d'obres que ens vam dividir. Davant la impossibilitat de llegir totes les obres que consideràvem

importants, vam fer una tria de les més rellevants d'entre poemes, contes i novel·les: *La historiadora*, llibre recomanat per la M. José; *Les històries naturals*, ambientat a Catalunya; *La família del Vurdalak*; *La dama pàl·lida*; *La història del príncep i la vampiressa*; *Vampirisme*; *El Giaour*, *Lenore*; *La núvia de Corint*; i *El vampir*. Durant l'agost ens vam estar comunicant per correu des del lloc on passàvem les vacances familiars i ens vam enviar el que anàvem fent.

Un cop acabades les vacances, i amb el retorn a l'escola, vam posar en comú tot el que havíem fet durant l'estiu i vam acabar la part teòrica del treball amb la literatura. Paral·lelament, vam creure que seria interessant realitzar una sèrie d'entrevistes a persones que coneguessin el tema del vampirisme, basant-nos en la recerca de professionals en els àmbits literari i cinematogràfic. Ja teníem un contacte prèviament establert, el crític literari Julià Guillaumon, gran expert en l'autor d'un dels llibres que havíem llegit anteriorment: *Les històries naturals* de Joan Perucho. Casualment, mentre cercàvem informació per al treball, havíem trobat una pàgina *web* d'un escriptor i cineasta anomenat Salvador Sàinz, que ens va cridar l'atenció perquè havia escrit una obra relacionada amb el castell de Llers, que havíem anat a visitar, i en el qual situava la història del comte Estruc. Així, vam contactar-hi a través de la xarxa i, després d'acceptar la nostra proposta de fer-li una entrevista per correu electrònic, li vam enviar una sèrie de preguntes que ens va contestar molt amablement.

En començar el nou curs, vam ensenyar a la nostra tutora tot el que havíem fet. En comentar-li les entrevistes que havíem realitzat, ens va aconsellar que busquéssim una persona del món esotèric que s'acostés a la creença sobrenatural del vampir. Nosaltres, que no coneixíem ningú d'aquest món, vam començar a buscar les botigues esotèriques de Barcelona i els seus voltants. Curiosament, va ser la de Mataró, anomenada Liberna Mágica, la primera a respondre el nostre correu i, a més a més, ens van dir que un dels seus treballadors, el xaman Ogui Shuan, era especialista en aquest tema i ens en van passar el correu. A partir d'aquí vam contactar-hi i, després d'ajornar a l'últim moment l'entrevista per l'endemà, ens hi vam trobar.

Un cop vam acabar el que teníem pensat fer, vam decidir començar a fer enquestes per tal d'ampliar el nostre treball de camp. El nostre model d'enquesta tenia quinze preguntes relacionades amb la imatge i el coneixement del vampir en la nostra societat i vam començar a repartir-les. Quan ens vam trobar amb la nostra tutora, ens va dir que calia estructurar millor les enquestes i, a més a més d'afegir una pregunta, ens va marcar tres franges d'edat a les quals dirigir l'enquesta. El fet que ens aconsellés unes quinze persones enquestades per franja d'edat, ens va donar més facilitat a l'hora de repartir-les i posteriorment fer-ne el recompte corresponent. Per a tenir en compte la visió del vampir que tenen els nens més petits i com que vèiem que no podrien contestar l'enquesta, vam tenir la idea que fessin un dibuix que representés la imatge del vampir tal com ells la coneixien. Fent això, també vam extreure algunes idees del vampir que els nens havien mencionat.

Una vegada vam acabar de fer les enquestes, vam començar a transcriure les visites i les entrevistes, vam ajuntar tota la informació de les obres que havíem llegit i vam escriure les conclusions del cinema. Després, vam tenir una nova entrevista amb la tutora, que ens va dir que elaboréssim les conclusions generals, ja que era un dels punts més importants del treball i al qual donava més valor. Immediatament acabades les conclusions, vam mostrar-les a la M. José que, després de fer-nos petites correccions, ens va suggerir que també redactéssim les nostres conclusions personals i comencéssim amb la metodologia. Per la nostra banda, ens va semblar molt bona idea poder expressar les nostres opinions personals sobre el treball i tot allò que crèiem que ens havia aportat. Paral·lelament, vam fer el buidatge de les enquestes amb dos criteris: per sexe i per edat. Després d'obtenir el recompte corresponent, vam dividir-nos els resultats i, individualment, vam anar fent els gràfics per a poder obtenir-ne les conclusions i veure l'opinió de la gent.

Per tal de presenciar en directe el fenomen fan que actualment envolta els personatges vampírics, vam decidir anar a l'estrena de l'última pel·lícula que darrerament ha sortit de la saga *Crepuscle*, anomenada *Trenc d'alba*. Casualment ens van oferir unes entrades per anar a la *première*, on també van assistir els actors principals, i vam ser testimonis del gran impacte que causava l'estrena de la pel·lícula en tots els fans i seguidors. Bàsicament la gent que pagava per l'entrada eren noies adolescents que volien veure els actors principals, sobretot Robert Pattinson, que s'ha convertit en la figura més rellevant del vampir en l'actualitat amb el seu paper com a Edward Cullen, un vampir romàntic i atractiu. La histèria que provoca Robert Pattinson entre les fans és similar a la dels grups musicals més famosos del moment. D'aquesta manera, també vam poder tocar la segona opció de treball de recerca que teníem, centrada en el fenomen fan.

A partir de totes aquestes experiències vam poder acabar de completar les nostres conclusions, que van acabar ocupant més del que ens pensàvem. Com que ja havíem anat recollint les pàgines *web* i els llibres dels que extrèiem la informació, ens va ser més fàcil unir-ho tot i estructurar-ho formalment a la bibliografia i la webgrafia.

La sensació que ens ha deixat el treball ha estat molt positiva, ja que sempre ens hem sentit recolzades pel nostre entorn, tant familiar i escolar, com de gent desconeguda que es va mostrar disposada a ajudar-nos quan ho vam necessitar. Pel que fa a les nostres famílies, encara que en un primer moment els va sobtar una idea tan diferent per a un treball de recerca, com que sabien que estàvem molt motivades i ens ho prendríem molt seriosament, no es van preocupar i ens van ajudar en tot el que vam necessitar. Fins i tot es van mostrar disposats a invertir part del seu temps lliure per acompanyar-nos a tots els llocs que havíem de visitar i van acabar gaudint del treball amb nosaltres. Gràcies al treball també hem pogut conèixer molta gent nova que, des del principi, es va mostrar molt oberta i amable, i ens va motivar encara més.

Finalment, veient el treball acabat, ens sentim molt realitzades per tota la feina feta i per haver pogut tirar endavant un treball amb un tema tan peculiar, portant-lo a diversos camps i aplicant els nostres propis coneixements, molts dels quals apreníem paral·lelament a l'escola. Encara que, per a fer un treball tan llarg, hem hagut de dedicar-hi molt de temps, estem orgulloses d'haver sabut organitzar-nos bé i acabar-lo amb tranquil·litat. I encara que de vegades ens ha resultat una mica feixuc, a causa d'algun punt del treball més dens i complex, esperem que sigui de gran interès per a tothom qui el llegeixi i que en gaudeixi tal com nosaltres hem fet.

14. WEBGRAFIA I BIBLIOGRAFIA

Llocs web

<http://losotrosvampiros.blogspot.com/>
<http://es.wikipedia.org/wiki/Vampiro>
<http://www.vampyrusmundi.blogspot.com/>
<http://lacaverna.wordpress.com/mito-y-realidad-de-los-vampiros/>
<http://elespejogotico.blogspot.com/>
<http://www.mitosleyendas.com/la-leyenda-del-ugares.html>
<http://webs.ono.com/maeficivm/estruch.html>
<http://www.suite101.net/content/anecdotas-que-hicieron-famoso-a-vlad-tepes-a17094>
<http://desgraciashumanas.blogcindario.com/2006/03/00137-elizabeth-bathory-la-con-desangrienta.html>
http://es.wikipedia.org/wiki/Nosferatu,_el_vampiro
[http://es.wikipedia.org/wiki/Dracula_\(pel%C3%ADcula_de_1931/I\)](http://es.wikipedia.org/wiki/Dracula_(pel%C3%ADcula_de_1931/I))
<http://es.wikipedia.org/wiki/Dr%C3%A1cula>
<http://es.wikipedia.org/wiki/Vampyr>
<http://es.wikipedia.org/wiki/Dracula>
http://es.wikipedia.org/wiki/El_baile_de_los_vampiros
http://es.wikipedia.org/wiki/Dr%C3%A1cula_de_Bram_Stoker
http://es.wikipedia.org/wiki/El_misterio_de_Salem%27s_Lot
[http://es.wikipedia.org/wiki/Cronos_\(pel%C3%ADcula\)](http://es.wikipedia.org/wiki/Cronos_(pel%C3%ADcula))
[http://es.wikipedia.org/wiki/D%C3%A9jame_entrar_\(pel%C3%ADcula_de_2008\)](http://es.wikipedia.org/wiki/D%C3%A9jame_entrar_(pel%C3%ADcula_de_2008))
[http://es.wikipedia.org/wiki/Entrevista_con_el_vampiro_\(pel%C3%ADcula\)](http://es.wikipedia.org/wiki/Entrevista_con_el_vampiro_(pel%C3%ADcula))
http://es.wikipedia.org/wiki/Abierto_hasta_el_amanecer
http://es.wikipedia.org/wiki/La_sombra_del_vampiro
http://es.wikipedia.org/wiki/Blade_II
[http://es.wikipedia.org/wiki/Ed_Wood_\(pel%C3%ADcula\)](http://es.wikipedia.org/wiki/Ed_Wood_(pel%C3%ADcula))
[http://es.wikipedia.org/wiki/Crep%C3%BAsculo_\(pel%C3%ADcula_de_2008\)](http://es.wikipedia.org/wiki/Crep%C3%BAsculo_(pel%C3%ADcula_de_2008))
<http://www.informadoresturísticos.com/leyendas-girona/leyendas-vampiro-rambla-girona.html>
<http://www.mitosleyendas.com/la-leyenda-de-los-vampiros-de-los-agullana.html>
http://es.wikipedia.org/wiki/Conde_Estruch
http://ca.wikipedia.org/wiki/Les_hist%C3%B2ries_naturals

Llibres

KOSTOVA, Elizabeth, *La historiadora*. Barcelona: Ediciones Urano, 2005. 698 ps. (Traducció d'Eduardo G. Murillo.)
MARTÍNEZ LAÍNEZ, Fernando, *Tras los pasos de Drácula*. Barcelona: Ediciones B, 2001. 304 ps.
MEYER, Stephenie, *Crepuscle*. Barcelona: Alfaguara, 2008. 624 ps. (Traducció de Laura Gelada i Guster.)
PERUCHO, Joan, *Les històries naturals*. Barcelona: Edicions 62, 2010 (1960¹). 244 ps. (Pròleg de Julià Guillamon.)
STOKER, Bram, *Dràcula*. Barcelona: Editorial Barcanova, 2004. 403 ps. (Traducció d'Anna Gasol i Trullols.)

15. AGRAÏMENTS

Ens agradaria deixar constància de totes les persones que han fet possible aquest treball i ens han ajudat en diferents aspectes a tirar-lo endavant.

En primer lloc, voldríem agrair a la nostra tutora del treball de recerca, M. José, que no tan sols ens ha anat orientant al llarg del treball, sinó que també va ser la que ens va donar l'empenta que necessitàvem per decidir-nos. A més a més d'encaminar les nostres idees, n'ha aportat de noves que han enriquit el nostre treball. Des d'un primer moment ens ha estat molt fàcil entendre'ns-hi i no creiem que haguéssim pogut tenir una tutora millor.

En segon lloc, també ens agradaria agrair l'amabilitat i l'hospitalitat que van tenir la gent de Prasdip, que de seguida es van mobilitzar per ajudar-nos a cercar la informació que necessitàvem, i al seu alcalde Josep Montané i Vidal, que ens va acollir a casa seva i ens va concedir una entrevista que ens va ser de gran utilitat.

Voldríem agrair també a Julià Guillamon i Salvador Sáinz, per haver trobat un forat a les seves agendes per a contestar les nostres preguntes, compartir les seves opinions amb nosaltres i interessar-se pel nostre treball. En un àmbit no tan literari però no menys interessant, volem donar les gràcies a Ogui Shuan per haver-nos concedit una fascinant entrevista a la seva botiga, tot omplint-nos de nous coneixements i mostrant-nos la seva gran cultura.

Un altre factor de gran importància i sense el qual el treball no hauria pogut tirar endavant han estat les nostres famílies, que ens han proporcionat el transport i ens han ajudat a trobar els pobles desconeguts i aïllats que havíem de visitar i, des d'un punt de vista més sentimental, per implicar-se en el treball i confiar en nosaltres tot i les nostres estrafolàries propostes.

Finalment, agraïm a tots els enquestats la seva participació, i al nostre tutor Toni Uclés, per no haver-nos deixat abandonar la idea del treball i preocupar-se per nosaltres durant el curs.